

SEANCE DU JEUDI 17 FEVRIER 1983
VERGADERING VAN DONDERDAG 17 FEBRUARI 1983ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1107.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Discussion):

Projet de loi modifiant la loi du 27 décembre 1938 relative à la création d'un Office national des débouchés agricoles et horticoles.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. De Cooman, rapporteur, Capoen, M. De Keersmaecker, secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture, adjoint au ministre des Relations extérieures, p. 1107.

Discussion et vote des articles, p. 1111.

Proposition de loi visant à promouvoir l'agriculture, à protéger les entreprises familiales dans l'agriculture et à favoriser l'établissement des jeunes, en réglementant l'accumulation excessive de terres en exploitation.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Smeers, rapporteur, Debussère, de Clippele, R. Gillet, Bock, Van In, Pede, Lagae, Sondag, Trussart, Vanderpoorten, André, p. 1112.

Renvoi en commission de l'Agriculture et des Classes moyennes, p. 1118.

Projet de loi portant approbation de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, faite à New York le 18 décembre 1979.

Discussion générale. — *Orateurs*: Mmes Pétry, rapporteur, Staels-Dompas, De Pauw-Deveene, M. J. Peetermans, M. De Keersmaecker, secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture, adjoint au ministre des Relations extérieures, p. 1118.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1124.

Projet de loi modifiant la loi du 8 février 1978 portant approbation de la Convention pour la prévention de la pollution marine par les opérations d'immersion effectuées par les navires et aéronefs, et des annexes, faites à Oslo le 15 février 1972.

Discussion et vote des articles, p. 1124.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1982-1983
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1982-1983

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1107.

ONTWERPEN EN VOORSTEL VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren De Cooman, rapporteur, Capoen, de heer De Keersmaecker, staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen, blz. 1107.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1111.

Voorstel van wet tot bevordering van de landbouw, ter bescherming van de gezinsbedrijven in de landbouw en ter begunstiging van de vestiging van jongeren, door het regelen van de overdadige samenvoeging van bebouwde gronden.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Smeers, rapporteur, Debussère, de Clippele, R. Gillet, Bock, Van In, Pede, Lagae, Sondag, Trussart, Vanderpoorten, André, blz. 1112.

Terugzending naar de commissie van Landbouw en Middenstand, blz. 1118.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de dames Pétry, rapporteur, Staels-Dompas, De Pauw-Deveene, de heer J. Peetermans, de heer De Keersmaecker, staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen, blz. 1118.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1124.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 februari 1978 houdende goedkeuring van het Verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee tengevolge van het storten, vanaf schepen en luchtvaartuigen, en van de bijlage, opgemaakt te Oslo op 15 februari 1972.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1124.

Projet de loi portant approbation du Protocole avec annexes à l'Accord du 22 novembre 1950 pour l'importation d'objets de caractère éducatif, scientifique ou culturel, fait à New York le 1er mars 1977.

Discussion générale. — *Orateur*: M. Humblet, rapporteur, p. 1124.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1125.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste fédérative de Yougoslavie, tendant à éviter la double imposition des revenus et de la fortune, et du Protocole, signés à Belgrade, le 21 novembre 1980.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1125.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste de Roumanie sur la reconnaissance et l'exécution des décisions judiciaires en matière d'obligations alimentaires, signée à Bucarest le 30 octobre 1979.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1125.

Projet de loi portant approbation du Protocole à la Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR), fait à Genève le 5 juillet 1978.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1126.

Projet de loi portant approbation de l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république populaire du Bangladesh sur l'encouragement et la protection des investissements, et de deux échanges de lettres, signés à Dacca le 22 mai 1981.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1126.

Projet de loi portant approbation de la Décision des représentants des gouvernements des Etats membres de la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier, réunis au sein du Conseil, du 7 décembre 1981, portant attribution à cette Communauté de recettes supplémentaires pour 1981.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1126.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Santé publique et de la Famille de l'année budgétaire 1983.

Vote sur l'amendement de M. Egelmeers au tableau budgétaire et sur les articles réservés, p. 1128.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1127.

DEMANDE DE LEVEE DE L'IMMUNITÉ PARLEMENTAIRE DE DEUX MEMBRES DU SENAT (RAPPORT N° 414):

Renvoi en commission, p. 1127.

DEMANDE DE LEVEE DE L'IMMUNITÉ PARLEMENTAIRE DE DEUX MEMBRES DU SENAT (RAPPORT N° 423):

Vote sur les conclusions de la commission, p. 1127.

PROJETS DE LOI (Vote):

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Région bruxelloise de l'année budgétaire 1982, p. 1129.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1983, p. 1129.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1982, p. 1129.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Santé publique et de la Famille de l'année budgétaire 1983, p. 1129.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol met bijlagen bij de Overeenkomst van 22 november 1950 inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, opgemaakt te New York op 1 maart 1977.

Algemene bespreking. — *Spreker*: de heer Humblet, rapporteur, blz. 1124.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1125.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische federatieve republiek Joegoslavië tot het vermijden van dubbele belasting van het inkomen en van het vermogen, en van het Protocol, ondertekend te Belgrado, op 21 november 1980.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1125.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische republiek Roemenië nopens de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake verplichtingen tot onderhoud, ondertekend te Boekarest op 30 oktober 1979.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1125.

Ontwerp van wet goedkeuring van het Protocol bij het Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR), opgemaakt te Genève op 5 juli 1978.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1126.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Akkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de volksrepubliek Bangladesh voor de aanmoediging en bescherming van investeringen, en van twee wisselingen van brieven, ondertekend te Dacca op 22 mei 1981.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1126.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Besluit van de vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Statens der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, in het kader van de Raad bijeen, van 7 december 1981, inzake de toekenning van aanvullende ontvangsten voor 1981 aan deze Gemeenschap.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1126.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1983.

Stemming over het amendement van de heer Egelmeers bij de tabel en op de aangehouden artikelen, blz. 1128.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1127.

VERZOEK TOT OPHEFFING VAN DE PARLEMENTAIRE ONSCHENDBAARHEID VAN TWEE LEDEN VAN DE SENAAT (VERSLAG NR. 414):

Terugzending naar de commissie, blz. 1127.

VERZOEK TOT OPHEFFING VAN DE PARLEMENTAIRE ONSCHENDBAARHEID VAN TWEE LEDEN VAN DE SENAAT (VERSLAG NR. 423):

Stemming over de conclusies van de commissie, blz. 1127.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming):

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van het Brussels Gewest voor het begrotingsjaar 1982, blz. 1129.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1983, blz. 1129.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1982, blz. 1129.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1983, blz. 1129.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Santé publique et de la Famille de l'année budgétaire 1982, p. 1129.

Projet de loi abrogeant les dispositions du chapitre V, section 1 — obligation du versement de la rémunération et des subsides sur un compte de chèques postaux — de la loi-programme 1981 du 2 juillet 1981, p. 1129.

Projet de loi autorisant la Régie des Télégraphes et Téléphones à émettre, sous la garantie de l'Etat, des emprunts à concurrence d'un montant nominal total de vingt-huit milliards trois cents millions de francs pour couvrir de nouvelles dépenses de premier établissement, p. 1130.

Projet de loi modifiant la loi du 27 décembre 1938 relative à la création d'un Office national des débouchés agricoles et horticoles, p. 1130.

Projet de loi portant approbation de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, faite à New York le 18 décembre 1979, p. 1131.

Justification de vote. — *Orateurs*: M. André, Mme Pétry, p. 1131.

Projet de loi modifiant la loi du 8 février 1978 portant approbation de la Convention pour la prévention de la pollution marine par les opérations d'immersion effectuées par les navires et aéronefs, et des annexes, faites à Oslo le 15 février 1972, p. 1132.

Projet de loi portant approbation du Protocole avec annexes à l'Accord du 22 novembre 1950 pour l'importation d'objets de caractère éducatif, scientifique ou culturel, fait à New York le 1er mars 1977, p. 1132.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste fédérative de Yougoslavie tendant à éviter la double imposition des revenus et de la fortune et du Protocole, signés à Belgrade, le 21 novembre 1980, p. 1132.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste de Roumanie sur la reconnaissance et l'exécution des décisions judiciaires en matière d'obligations alimentaires, signée à Bucarest le 30 octobre 1979, p. 1132.

Projet de loi portant approbation du Protocole à la Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR), fait à Genève le 5 juillet 1978, p. 1132.

Projet de loi portant approbation de l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république populaire du Bangladesh sur l'encouragement et la protection des investissements, et de deux échanges de lettres, signés à Dacca le 22 mai 1981, p. 1132.

Projet de loi portant approbation de la Décision des représentants des gouvernements des Etats membres de la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier, réunis au sein du Conseil, du 7 décembre 1981, portant attribution à cette Communauté de recettes supplémentaires pour 1981, p. 1132.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. DE CLIPPEL AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTERIEUR, DEVELOPPEE LE 2 FEVRIER 1983:

Page 1133.

Justification de vote. — *Orateurs*: MM. Egelmeers, Seeuws, p. 1133.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1982, blz. 1129.

Ontwerp van wet tot opheffing van de bepalingen van hoofdstuk V, afdeling 1 — Verplichting van storting van het loon en de toelagen op een postcheckrekening — van de programmawet 1981 van 2 juli 1981, blz. 1129.

Ontwerp van wet waarbij de Regie van Telegrafie en Telefonie gemachtigd wordt onder waarborg van de Staat, leningen uit te geven voor een totaal nominaal bedrag van achtentwintig miljard driehonderd miljoen frank tot dekking van nieuwe uitgaven van eerste aanleg, blz. 1130.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten, blz. 1130.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979, blz. 1131.

Stemverklaring. — *Sprekers*: de heer André, mevrouw Pétry, blz. 1131.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 februari 1978 houdende goedkeuring van het Verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee tengevolge van het storten, vanaf schepen en luchtvaartuigen, en van de bijlagen, opgemaakt te Oslo op 15 februari 1972, blz. 1132.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol met bijlagen bij de Overeenkomst van 22 november 1950 inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, opgemaakt te New York op 1 maart 1977, blz. 1132.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische federatieve republiek Joegoslavië tot het vermijden van dubbele belasting van het inkomen en van het vermogen, en van het Protocol, ondertekend te Belgrado, op 21 november 1980, blz. 1132.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische republiek Roemenië nopens de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake verplichtingen tot onderhoud, ondertekend te Boekarest op 30 oktober 1979, blz. 1132.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol bij het Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR), opgemaakt te Genève op 5 juli 1978, blz. 1132.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Akkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de volksrepubliek Bangladesh voor de aanmoediging en bescherming van investeringen, en van twee wisselingen van brieven, ondertekend te Dacca op 22 mei 1981, blz. 1132.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Besluit van de vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, in het kader van de Raad bijeen, van 7 december 1981, inzake de toekenning van aanvullende ontvangsten voor 1981 aan deze Gemeenschap, blz. 1132.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 2 FEBRUARI 1983 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER DE CLIPPEL TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIEN EN BUITENLANDSE HANDEL:

Bladzijde 1133.

Stemverklaring. — *Sprekers*: De heren Egelmeers, Seeuws, blz. 1133.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. EGELMEERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES DEVELOPPEE LE 16 FEVRIER 1983 :

Page 1133.

QUESTION ORALE DE M. DEWORME AU SECRETAIRE D'ETAT AUX POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR « LA FABRICATION D'ENVELOPPES POUR L'OFFICE DES CHEQUES POSTAUX » :

Orateurs: M. Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1134.

QUESTION ORALE DE MME DE PAUW-DEVEEN A M. COENS, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LES CONSEQUENCES DE LA REGLEMENTATION NOUVELLE EN MATIERE D'UTILISATION DE L'INFRASTRUCTURE DE L'ENSEIGNEMENT DE L'ETAT » :

Orateurs: Mme De Pauw-Deveen, M. Coens, ministre de l'Education nationale, p. 1134.

QUESTION ORALE DE M. J. PEETERMANS AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR « LA REPARTITION LINGUISTIQUE DES AGENTS OCCUPES AU CENTRE D'INFORMATIONS TELEPHONIQUES POUR VOYAGEURS ET AU BUREAU DE RENSEIGNEMENTS DE LA GARE DE BRUXELLES-NORD » :

Orateurs: M. J. Peetermans, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1135.

QUESTION ORALE DE M. CLAEYS AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « LES MENACES QUI PESENT SUR L'AVENIR DES CENTRES DE REEDUCATION POUR HANDICAPES DE L'OUÏE ET DE LA PAROLE » :

Orateurs: M. Claeys, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1136.

QUESTION ORALE DE M. MOUTON A M. TROMONT, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LA FUSION DE L'UNIVERSITE DE L'ETAT ET DE LA FACULTE POLYTECHNIQUE A MONS AINSI QUE L'OUVERTURE EN OCTOBRE 1983 A CHARLEROI D'UNE PREMIERE CANDIDATURE EN MEDECINE » :

Orateurs: M. Mouton, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1136.

QUESTION ORALE DE M. J. PEETERMANS AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR « LE RESPECT DE L'INTEGRITE DU SITE CLASSE DU PARC DU CINQUANTENAIRE » :

Orateurs: M. J. Peetermans, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1137.

QUESTION ORALE DE M. R. GILLET AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR « L'ABSENCE DE REACTION DU MINISTRE AUX LETTRES OFFICIELLES QUI LUI ONT ETE ADRESSEES AU SUJET D'UN CARREFOUR DANGEREUX SIS A WOLUWE-SAINT-PIERRE » :

Orateurs: M. J. Peetermans, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 1138.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 16 FEBRUARI 1983 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER EGELMEERS TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN :

Bladzijde 1133.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DEWORME AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, OVER « DE AANMAAK VAN BRIEFOMSLAGEN VOOR DE POSTCHECKDIENST » :

Sprekers: de heer Deworme, mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1134.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DE PAUW-DEVEEN AAN DE HEER COENS, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE GEVOLGEN VAN DE NIEUWE REGLEMENTERING INZAKE HET GEBRUIK VAN DE INFRASTRUCTUUR VAN DE RIJKSSCHOLEN » :

Sprekers: mevrouw De Pauw-Deveen, de heer Coens, minister van Onderwijs, blz. 1134.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER J. PEETERMANS AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, OVER « DE TAALINDELING VAN DE AMBTENAREN VAN DE CENTRALE VOOR INLICHTINGEN PER TELEFOON AAN REIZIGERS EN VAN HET INLICHTINGENKANTOOR IN HET NOORDSTATION TE BRUSSEL » :

Sprekers: de heer J. Peetermans, mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1135.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CLAEYS AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE GEVAREN DIE DE TOEKOMST BEDREIGEN VAN DE REVALIDATIECENTRA VOOR GEHOOR- EN SPRAAKGESTOORDEN » :

Sprekers: de heer Claeys, mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1136.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MOUTON AAN DE HEER TROMONT, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE FUSIE VAN DE RIJKSUNIVERSITEIT EN DE POLYTECHNISCHE FACULTEIT TE BERGEN EVENALS OVER DE OPENING VAN EEN EERSTE KANDIDATUUR GENEESKUNDE TE CHARLEROI IN DE MAAND OKTOBER 1983 » :

Sprekers: de heer Mouton, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1136.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER J. PEETERMANS AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER « HET ONGESCHONDEN BEWAREN VAN HET BESCHERMDE HALFEEUWFEESTPARK » :

Sprekers: de heer J. Peetermans, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1137.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER R. GILLET AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER « HET UITBLIJVEN VAN EEN ANTWOORD VAN DE MINISTER OP DE OFFICIELE BRIEVEN DIE HEM WERDEN GEZONDEN IN VERBAND MET EEN GEVAARLIJK KRUISPUNT IN SINT-PIETERS-WOLUWE » :

Sprekers: de heer J. Peetermans, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 1138.

QUESTION ORALE DE M. HUMBLET AU MINISTRE DES
RELATIONS EXTERIEURES SUR « L'ENVOI D'UNE MISSION
COMMERCIALE BELGE EN IRAN » :

Orateurs: M. Humblet, M. Kempinaire, secrétaire d'Etat au
Commerce extérieur, adjoint au ministre des Finances et du
Commerce extérieur, p. 1139.

INTERPELLATION (Discussion):

Interpellation de M. Humblet au ministre des Relations
extérieures sur « la position de la Belgique à l'Onu à l'égard du
désarmement bilatéral ».

Orateurs: M. Humblet, M. Tindemans, ministre des Relations
extérieures, p. 1139.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modification):

Page 1141.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1141.

M. Lowis au ministre des Affaires économiques sur « l'inquiétude
qui se manifeste dans le bassin campinois à la suite du
chômage technique ».

M. Humblet au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et
de la Fonction publique et au ministre de la Défense nationale
sur « le respect de la législation en matière d'emploi des
langues dans des communes à statut spécial et qui ne sont pas
situées le long de la frontière linguistique ».

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HUMBLET AAN DE
MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER
« HET ZENDEN VAN EEN BELGISCHE HANDELSMISSIE
NAAR IRAN » :

Sprekers: de heer Humblet, de heer Kempinaire, staatssecretaris
voor Buitenlandse Handel, toegevoegd aan de minister van
Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 1139.

INTERPELLATIE (Bespreking):

Interpellatie van de heer Humblet tot de minister van Buitenlandse
Betrekkingen over « de houding van België in de OVN ten
aanzien van de bilaterale ontwapening ».

Sprekers: de heer Humblet, de heer Tindemans, minister van
Buitenlandse Betrekkingen, blz. 1139.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijziging):

Bladzijde 1141.

INTERPELLATIES (Verzoek):

Bladzijde 1141.

De heer Lowis tot de minister van Economische Zaken over « de
ongerustheid die zich manifesteert in het Kempense bekken
naar aanleiding van de ontstane technische werkloosheid ».

De heer Humblet tot de Vice-Eerste minister en minister van
Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en tot de minister
van Landsverdediging over « de naleving van de taalwetgeving
in gemeenten met een bijzonder statuut, die niet gelegen zijn
aan de taalgrens ».

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen, secrétaire, prend place au bureau.
De heer Coen, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 05 m.
De vergadering wordt geopend te 15 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

MM. Hoyaux, empêché; Wyninckx, pour des devoirs administra-
tifs; Grosjean et Van Haverbeke, pour raison de santé; Belot et
Dehousse, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à
la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Hoyaux, belet;
Wyninckx, wegens bestuursplichten; Grosjean en Van Haverbeke,
om gezondheidsredenen; Belot en Dehousse, wegens andere
verplichtingen.

— Pris pour information.
Voor kennisgeving.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 27
DECEMBER 1938 BETREFFENDE DE OPRICHTING VAN
EEN NATIONALE DIENST VOOR DE AFZET VAN LAND- EN
TUINBOUWPRODUCTEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 27 DECEMBRE 1938
RELATIVE A LA CREATION D'UN OFFICE NATIONAL DES
DEBOUCHES AGRICOLES ET HORTICOLES

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp
van wet tot wijziging van de wet van 27 december 1938 betreffende
de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwproducten.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la loi du 27 décembre 1938 relatif à l'Office national des débouchés agricoles et horticoles.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Cooman, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, waarde collega's, uw commissie voor de Landbouw en de Middenstand heeft tijdens haar vier vergaderingen uitvoerig het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten besproken.

De heer staatssecretaris heeft in zijn inleidende uiteenzetting gewezen op de lange voorgeschiedenis die dit wetsontwerp heeft doorgemaakt en waarvan de tekst reeds op 9 juli 1981 door de heer Lavens, de toenmalige minister van Landbouw, bij deze Hoge Vergadering werd ingediend. De bedoeling van dit wetsontwerp is de oprichting van zogenaamde «afzetfondsen» ter promotie van onze land- en tuinbouwprodukten in binnen- en buitenland om aldus het afzetbeleid een meer dynamisch karakter te geven. Het is een dringende noodzakelijkheid — en dit in het raam van de regeringsverklaring — dat aan exportbevordering wordt gedaan en dat deze actieve promoties niet enkel en alleen door de overheid worden gedragen. De betrokken kringen dienen ook een inspanning te leveren. Om het afzetfonds op te bouwen en om zijn efficiëntie te realiseren dient de basiswet betreffende de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten te worden gewijzigd derwijze dat deze dienst over meer middelen zou beschikken om tot een goede afzetpromotie te komen.

De belangrijkste wijziging ligt vooral in artikel 2 waar de dienst de mogelijkheid krijgt bijdragen te innen naargelang de geïnteresseerde sectoren om een betere promotie van hun produkt vragen. Het vaststellen van het bedrag en het bepalen van de inningswijze zal gebeuren op vraag van de geïnteresseerde kringen, na raadpleging van de raad van beheer van de dienst. Consultatieve commissies zullen adviezen geven aan de raad van beheer en dit per sector, om aldus met kennis van zaken te oordelen. Er wordt ook in strafsancities voorzien voor degenen die hun bijdrage niet willen betalen. Bij de algemene bespreking komt het duidelijk naar voor dat alle commissarissen het belang van de wetswijziging benadrukken, vooral in het licht van de afzetbevordering van onze land- en tuinbouwprodukten, rekening houdend met het steeds groter wordend tekort op onze handelsbalans. Het probleem van het Belgisch individualisme, het gebrek aan handelsgeest en handelstructuren en vooral het tekort aan middelen zijn basisredenen waarom wij marktaandelen verliezen zowel in binnen- als buitenland.

Het succes van een afzetfonds zal grotendeels afhangen van de sectoren zelf die het belang van deze wetswijziging voor zichzelf moeten inzien. Indien de sectoren geen positieve respons geven gezien het niet-dwingende karakter van het wetsontwerp, zal men moeten overgaan tot een ander stelsel. Aan de organisatie van de controle binnen de dienst wordt niets gewijzigd.

Bij de artikelsgewijze bespreking heeft de regering een amendement ingediend op artikel 2 waardoor een bijdrage zal worden geïnd per produkt of groep van produkten zoals ze gebundeld zijn in de consultatieve commissies, ten einde de fondsen te besteden binnen de sectoren, wat impliceert dat het niet om parafiscaliteit gaat. De verplichting van bijdrage in het afzetfonds is er wanneer de meerderheid van de sector beslist een actie te voeren. In totaal zal men een zevental consultatieve afdelingen oprichten ten einde een groter begrip van solidariteit te laten spelen. Artikel 2 werd eenparig aangenomen.

De amendementen ingediend door de regering en door commissarissen, tot wijziging van de artikelen 3, 4, 5, 6, 7, werden eenparig aangenomen en de artikelen 5, 6 en 7 werden samengevoegd tot één artikel 4. Artikel 8, dat als artikel 5 zal voorkomen in de door de commissie aangenomen tekst, wordt door de regering geamendeerd en eenparig aangenomen door de commissie. Het staat in verband met de oprichting van een bedrijfsfonds tot dekking van de werkingskosten van de dienst. Dat fonds neemt het bedrag van het vroegere reservefonds over en wordt gestijfd door het ministerie van Landbouw. Dit bedrag mag niet hoger zijn dan 20 pct. van de werkingsuitgaven ingeschreven op de gewone begroting van de dienst.

De regeringsamendementen op de artikelen 8 en 10 worden eenparig aangenomen.

Artikel 11 wordt eenparig aangenomen.

Het geheel van het ontwerp van wet is door uw commissie eenparig aangenomen. Wij vragen de Hoge Vergadering dit ontwerp van wet te willen goedkeuren.

Aansluitend op dit verslag zou ik, mijnheer de Voorzitter, enkele persoonlijke opmerkingen en suggesties willen formuleren.

Het is verheugend dat na zeker twintig jaar onderhandelen en vergaderen het ontwerp tot oprichting van een afzetfonds tot promotie van onze Belgische land- en landbouwprodukten zowel in binnen- als in buitenland eindelijk aan de orde komt en ter goedkeuring aan deze Hoge Vergadering wordt voorgelegd. Persoonlijk vind ik het betreurenswaardig dat dit afzetfonds pas nu tot stand komt en dat zulks niet twintig jaar geleden is gebeurd, daar sindsdien ons marktaandeel er zeer veel bij heeft moeten inboeten zowel in binnen- als in buitenland, met als gevolg vandaag een schrijnend tekort op onze handelsbalans. De statistische en reële cijfers wijzen erop dat wij zeer veel markten verloren hebben waar wij vroeger een zeer belangrijk aandeel in hadden.

Ik wil hier ter verduidelijking, herinneren aan de achteruitgang die wij boeken, aan het totaal verlies van de markt, in de sectoren van de hop, het witloof, de eieren, het pluimveevlees, de zuivel, de vis, de levende varkens, de sierteelt, enz.

Al deze markten zijn overgenomen door de ons omringende landen — en meer bepaald door Nederland — die van onze tekortkomingen gebruik hebben gemaakt om voor hun eigen land- en tuinbouwsectoren nieuwe afzetgebieden te vinden. Door al de ons omringende landen worden wij in het defensief gedrongen en het zal van onze mensen zeer grote inspanningen vergen om het tij te doen keren.

Om dit verlies in een zo belangrijke sector als die van de land- en tuinbouw, op te vangen, zal een strategie van afzetbevordering moeten worden opgebouwd door een enge samenwerking tussen de overheid en de onderscheidene sectoren en door een goede structurering van het commercialisatieapparaat. Bovendien zullen meer middelen ter beschikking moeten worden gesteld.

Hoe groot het verschil in middelen is tussen Nederland en België wat bijvoorbeeld de sector van de niet-eetbare tuinbouwprodukten betreft, bewijzen volgende cijfers: Nederland beschikte in 1982 over 12 miljoen gulden of ongeveer 220 miljoen Belgische frank. België heeft een propagandafonds ten behoeve van deze sector van ongeveer 15,5 miljoen frank.

Dit is het duidelijk bewijs dat onze sectoren met ongelijke wapens aan afzetbevordering en promotie moeten doen. Dit hebben wij ter gelegenheid van ettelijke buitenlandse tentoonstellingen moeten ervaren tot schade van onze land- en tuinbouwsector.

Door een rationeler marktaanpak streven onze buurlanden naar een monopoliepositie. Door de steun die de overheid verleent, hebben zij de mogelijkheid aan prijs- en kwaliteitsbepaling te doen waar onze sectoren totaal benadeeld uitkomen op de internationale markt.

Iedere sector van land- en tuinbouw moet er zich van bewust zijn dat afzetbevordering en -promotie een kwestie is van overleving. Sommige sectoren zijn van mening dat zij geen promotie dienen te doen. Hier zou ik hen toch duidelijk willen maken dat zulke opinie een zeer groot gevaar inhoudt met een fataal einde tot gevolg.

In het verleden hebben dergelijke overtuigingen geleid tot het verlies van het marktaandeel bij onze potentiële kopers. Sommige sectoren konden in gunstige periodes niet voldoen aan de vraag. De prijsvorming was uiteraard gunstig, maar de vraag van hun klanten konden zij niet opvangen bij gebrek aan produkten, zodat hun klanten verplicht waren zich op andere markten te bevoorraden, met alle nefaste gevolgen van dien: vergroting van het productieareal in het buitenland en het verloren gaan van de markt voor onze tuinbouwers.

Een goede promotie kan in de land- en tuinbouwsector leiden tot een verhoging van de productie, het terugwinnen van ons aandeel zowel op de binnen- als de buitenlandse markt, het creëren van werkplaatsen en tot een positiever handelsbalans.

Een sector, mijnheer de staatssecretaris, die zich reeds lang bewust is van de noodzakelijkheid van een afzetfonds en die van een dergelijk fonds graag gebruik zal maken is die van de niet-eetbare tuinbouwprodukten. Voor deze sector vraag ik bijzonder uw aandacht.

Deze belangrijke land- en tuinbouwsector heeft een bebouwd glasareal van 610 ha — volgens de cijfers voor 1981 — en een exportwaarde van 6,5 miljard frank. Wat nog belangrijker is, het positief overschot op onze handelsbalans bedroeg voor deze sector, in 1981 795 miljoen. Het is een zeer arbeidsintensieve sector. Ondanks zijn mobiliteit en creativiteit heeft hij echter met zware problemen te kampen om zijn bestaanszekerheid te verzekeren.

Het grootste probleem van de sierteeltsector is de hoge energiekost of stookkost die zwaar drukt op de rentabiliteit van de bedrijven. Het kostenpeil steeg dit jaar met 8 pct.; de aardgas- en stookolieprijzen verhoogden met 13 pct., de prijs van de lichte stookolie met 25 pct. en die van de KS-kolen met 6,7 pct.

Vooral in de sector snijbloementelt heeft het optrekken van het BTW-tarief voor de energieprodukten einde 1980 de druk nog verhoogd. Dit geldt in het bijzonder voor de bedrijven die voor het landbouwregime hebben gekozen en hoofdzakelijk hun produkten via veilingen verkopen. De forfaitaire terugbetaling van de verhoogde BTW heeft betrekking op het verbruik van de eerste 15 maanden en de volledige terugbetaling van de verhoging van de BTW betreft het verbruik van oktober 1982 tot midden 1983.

Ik zou willen aandringen, mijnheer de staatssecretaris, op een blijvende regeling ter zake.

Het initiatief van de regering om een eerste en een tweede steunschijf te verlenen aan de bedrijven die in 1980 en 1981 aan energiebesparende investeringen gedaan hebben, is prijzenswaardig. Dat betekent voor die bedrijven een stimulans gegeven om opnieuw te investeren.

Door deze steunverlening is er weer een serieuze investeringstendens met het oog op de installatie van jongeren, wat een goed teken is voor de toekomst.

Ik hoop, mijnheer de staatssecretaris, dat de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot de derde schijf van steunmaatregelen — de vervijfvoudiging van de tussenkomst naar rata van 175 tot 375 frank per m² voor energiebesparende investeringen door stookintensieve bedrijven — binnenkort, in het *Staatsblad* zullen verschijnen en de nieuwe investeerders de mogelijkheid zal worden gegeven ervan gebruik te maken voor alle investeringen tot 31 december 1983. Graag vernam ik of de investeringen gedaan vanaf 1 januari 1981 in aanmerking komen dan wel of de datum 1 januari 1982 wordt aangehouden.

Een bewijs dat men in de sector respons gegeven heeft aan de door de regering genomen maatregelen is, dat de exportwaarde in 1982 gestegen is met 18 pct. hetgeen op de handelsbalans een overschot van 1 miljard frank geeft tegenover 785 miljoen in 1981. Het is nog steeds minder dan vóór de oliecrisis maar de tendens is positief.

Het grote probleem dat zich nog steeds voordoet zijn de piekvergoedingen van de bedrijven die met aardgas stoken. Men kan de vraag stellen hoelang de tuinder nog met gas zal kunnen stoken vooral voor deze bedrijven die omwille van hun inplanting met niets anders kunnen stoken. Een optie zou moeten worden genomen om een speciaal tarief uit te dokteren voor deze met gas stokende bedrijven.

Daarbij aansluitend is het een «must» geworden dat langs de EEG verder zou worden gewerkt om de discriminatoire en concurrentievervalsende handelingen in verband met de stookkostenverschillen tussen Nederland en België uit de wereld te helpen. Nog steeds zijn de stookkosten, de grootste produktiekost voor de tuinbouw, 50 pct. goedkoper in Nederland dan in België met alle marktversturende effecten van dien.

De initiatieven die u genomen heeft met betrekking tot de verhoging van de rentesubsidie van 5 tot 8 pct. de eerste vijf jaar in het kader van het Landbouw investeringsfonds voor de nieuwe installaties en ontwikkelingsbedrijven en waarvan de tuinders nu tien jaar kunnen profiteren rekening gehouden met de franchisetijd en de bijkomende tegemoetkoming van het solidariteitsfonds, is een bevestiging van de regeringsverklaring en zal een stimulerend effect hebben op het investeren.

Er dient ook rekening te worden gehouden met de oudere bedrijven, dit wil zeggen de bedrijven die ongeveer tien jaar geleden — dus vóór de oliecrisis — grote investeringen hebben gedaan die nog niet zijn afgeschreven. Indien zij leefbaar willen blijven, moeten zij nu opnieuw zware investeringen doen. Het aanpassen van deze bedrijven aan de huidige normen waarin vooral de energiebesparing een grote rol speelt, vergt zware kosten voor verbouwing en rationalisering. Ik zou u willen vragen, mijnheer de staatssecretaris, de veralgemening van de rentesubsidie voor alle bedrijven op te trekken tot 8 pct. vooral voor de eerste jaren van terugbetaling.

De weerslag van de BTW-verhoging tot 19 pct. voor de sierteeltprodukten heeft een nefaste invloed op de binnenlandse verkoop. De ons omringende landen hebben een veel lagere aanslagvoet. In Nederland, bijvoorbeeld, bedraagt die amper 4,5 pct. Een vermindering tot 6 pct. zou van zeer groot belang zijn voor de sector. Door het nu bestaande BTW-verschil treedt een parallelle handel op vanuit Nederland en dit verschil alleen maakt de handel zeer lucratief vooral in de sector van de snijbloemen. Een controle

aan de grens op de waarde van de naar België komende snijbloemen zou zeer nauwkeurig dienen uitgevoerd te worden.

Ik zal mij beperken tot deze beschouwingen voor de sector niet-eetbare tuinbouwprodukten. Wij zullen nog gelegenheid hebben erover te spreken bij de behandeling van de begroting van Landbouw. Ik ben ervan overtuigd dat deze belangrijke sector nog steeds gelooft in zijn bedrijvigheid tot het behoud van het bestaan van zoveel zelfstandige bedrijven, voor de werkgelegenheid en voor onze hele gemeenschap. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, geachte collega's, het voorliggend ontwerp van wet strekt tot wijziging van de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten. Het past in de inspanningen die de regering wenst te doen om de Belgische uitvoer te bevorderen en meer in het bijzonder om te komen tot een meer georganiseerde exportpromotie van de land- en tuinbouwprodukten.

Een van de grote onevenwichten waarmee onze economie te kampen heeft, is het aanzienlijke tekort op de handelsbalans. In onze import en export vertegenwoordigt de handel in landbouw-, tuinbouw- en voedingsprodukten respectievelijk ongeveer 7 en 6 pct., wat *grosso modo* overeenstemt met een handelstekort van om en bij 50 miljard.

Het past hierbij een vergelijking te maken met enkele landen die qua omvang en technologisch peil ongeveer op gelijke voet staan met België. Voor Nederland maakt de uitvoerwaarde van de land- en tuinbouwprodukten en voedingsmiddelen circa 20 pct. uit van de totale uitvoer, zijnde het driedubbele van België. Voor Denemarken bedraagt dit percentage zelfs 30 pct. of het vijfde van de verhouding in België. Hieruit blijkt overduidelijk dat er op het stuk van afzet van deze produkten nog heel wat te doen is in ons land en dat een inspanning ter zake wenselijk is gelet op het relatieve belang van deze handel in het globaal uitvoerpakket en de invloed ervan op de handelsbalans.

Om de afzet van land- en tuinbouwprodukten in stand te kunnen houden en, meer nog, om deze te bevorderen, moet in de allereerste plaats worden voldaan aan de basisvereisten: voldoende kwaliteit voortbrengen tegen concurrerende prijzen. In verband met deze twee voorwaarden zijn er al vele inspanningen gedaan die tot bepaalde resultaten konden leiden.

Van deze gelegenheid willen wij gebruik maken om nogmaals bij de minister en bij de regering erop aan te dringen dat de inspanningen worden aangehouden en opgedreven, en dit zowel voor het wetenschappelijk onderzoek ten bate van land- en tuinbouw als voor de specifieke maatregelen om de kostprijzen te drukken. Daarmee bedoelen wij: fiscale bepalingen ten gunste van de land- en tuinbouwers, energiemaatregelen, rentevoorraaden enz. Aansluitend bij wat de rapporteur heeft gezegd, dringen wij aan op betere coördinatie van al deze inspanningen. Alleszins mogen geen tegenstrijdige maatregelen worden genomen, die een vernietigend effect zouden hebben op de vroegere inspanningen. Ik denk aan een verhoging van de BTW-tarieven voor bepaalde produkten uit land- en tuinbouw.

Hoewel wij globaal genomen een redelijk gunstige positie innemen inzake de kwaliteit en in mindere mate inzake de kostprijzen, moeten wij toch vaststellen dat de afzet niet in vergelijkbare mate gebeurt als bij onze voornaamste concurrenten. Iedereen is het erover eens dat de zwakke schakel in de afzet van land- en tuinbouwprodukten de commercialisatie en de promotie zijn. De bestaande wet heeft nochtans een dubbele rol opgelegd aan de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten: ten eerste, het controleren van de kwaliteit en ten tweede, de handelspromotie.

De thans voorgestelde wijziging heeft betrekking op de promotiemogelijkheden van deze dienst en voorziet in de mogelijkheid de daartoe benodigde middelen uit te breiden via eventuele verplichte bijdragen ten laste van de producenten. Daar de vaststelling en de inning van de verplichte bijdrage zal gebeuren per consultatieve afdeling en de aldus verzamelde fondsen per sector zullen worden aangewend, kunnen wij in grote trekken dit principe onderschrijven.

Toch vragen wij ons af of deze wijziging in de bestaande wet wel degelijk het beoogde resultaat zal hebben. De bevoegdheden als dusdanig worden niet uitgebreid en van een algemene strategie of betere coördinatie is geen sprake.

Zo valt het te betreuren dat de voedingsmiddelennijverheid in geen enkele mate kan worden betrokken in deze problematiek. Nochtans is de voedingsmiddelennijverheid een integrerend deel van de land- en

tuinbouw. Het zijn alle schakels van een geheel; de ene sector is in grote mate afhankelijk van de andere en de dynamiek van de ene is van belang voor het rendement van de andere.

Eveneens valt het te betreuren dat de scheiding blijft bestaan tussen de bevoegdheden van de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten en de Belgische Dienst voor buitenlandse handel inzake promotie en afzet van land- en tuinbouwprodukten enerzijds, en de voedingsmiddelenrijverheid, anderzijds.

Hier vragen we aan de heer staatssecretaris of het niet wenselijk is te ijveren voor de overheveling van de Belgische Dienst voor buitenlandse handel naar de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten van de hele promotie inzake de voedingsmiddelen. Het zou, naar onze mening, een zeer rationele en efficiënte oplossing zijn die zeker zou beantwoorden aan de wensen van de bevoegde milieus in de voedingsmiddelenrijverheid.

Aanverwant met het probleem van de promotie en de afzet is de zaak van de landbouwattachés. In vergelijking met onze concurrenten heeft ons land veel te weinig attachés en deze zijn dan nog totaal onvoldoende uitgerust om hun taak naar behoren te vervullen. In dit verband verwijs ik naar wat de rapporteur heeft naar voren gebracht. Wij besteden niet voldoende middelen aan de instanties en de personen die de afzet van onze land- en tuinbouwprodukten moeten bevorderen.

Het is bovendien voor ons volkomen onaanvaardbaar dat, niettegenstaande de grote verschillen inzake behoeften en structuren tussen de gewesten onderling, heel deze problematiek een nationale materie is en als dusdanig wordt benaderd.

Het is onze overtuiging dat de federalisering ook in deze sector een rationeler en efficiënter beleid mogelijk zal maken; daardoor zou onder meer een vlottere en betere samenwerking tussen de verschillende diensten tot stand kunnen komen, wat een samenhangend beleid tot gevolg zal hebben.

Wegens deze bezwaren zullen wij ons onthouden bij de stemming over dit ontwerp. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris De Keersmaecker.

De heer De Keersmaecker, staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, in de eerste plaats wil ik de rapporteur, de heer De Cooman, danken en feliciteren voor zijn volledig verslag over de werkzaamheden van de commissie voor de Landbouw en de Middenstand. De bespreking over dit ontwerp van wet dat door mijn geachte voorganger werd ingediend werd zeer snel afgehandeld. Het is geheel conform de politiek van de regering die uitdrukkelijk de voorrang heeft verleend aan de noodzaak van inspanningen ter bevordering van onze afzet, meer bepaald van de export. In het kader van deze export neemt onze agro-alimentaire sector een belangrijke plaats in.

De toestand in die sector werd zeer duidelijk geschetst door de rapporteur. Ik heb de gelegenheid gehad een verslag opgesteld door de economische diensten van mijn departement toe te lichten bij de inleiding van dit wetsontwerp in de commissie.

Er zijn bepaalde aanwijzingen dat wij op het gebied van de land- en tuinbouwprodukten terrein verliezen vooral in vergelijking met onze buurlanden en in het kader van de Europese Gemeenschap. In het licht van die toestand is het operationeel maken van de mogelijkheden vervat in het wetsontwerp zeer dringend. Ik dring er bijgevolg op aan dat zo snel mogelijk, liefst vandaag, dit ontwerp door de Senaat wordt aangenomen. Met de goedkeuring van dit ontwerp van wet worden vanzelfsprekend niet alle problemen in verband met de afzet en de export van landbouwprodukten opgelost. De rapporteur en de heer Capoen hebben daar terecht op gewezen. Met het ontwerp wordt wel een noodzakelijke inspanning geleverd maar die zijn er nodig op verscheidene fronten. Het drukken van de produktiekosten van land- en tuinbouwprodukten moet worden voortgezet, vooral in de sectoren waarvoor de land- en tuinbouw zeer gevoelig zijn, zoals de energie en de prijs van het geld. De regering is van zins de inspanningen die al in de loop van 1982 werden geïntensifieerd, dit jaar voort te zetten.

De rapporteur, de heer De Cooman, heeft gevraagd hoe het zit met de vaststelling van de normen en de voorwaarden waaraan de sector van de zware stook moet voldoen. Ik heb deze bepalingen geformuleerd en er bestaat daarover al een akkoord. Ik moet echter wachten op de goedkeuring door de Raad van State van het koninklijk besluit, in het kader waarvan mijn toekomstig ministerieel besluit zijn plaats moet vinden. De normen liggen vast: 400 frank per

m². Wij wachten op de Raad van State voor het uitvaardigen van het besluit.

De rapporteur heeft nog enkele andere vragen gesteld. Ik zal hem daarop een antwoord bezorgen want ik meen niet dat dit dient te gebeuren bij de bespreking van dit ontwerp van wet.

Ook de heer Capoen heeft verscheidene nevenproblemen aangehaald onder andere de noodzaak van een betere werking en opstelling van het dispositief van de landbouwattachés. Wij werken aan dit probleem en ik hoop daar binnenkort rapport te kunnen over uitbrengen, in het Ministerieel Comité voor de Buitenlandse Economische Betrekkingen en zo vlug mogelijk de beslissingen te kunnen toepassen. U hebt ook terecht gesproken over de noodzaak van niet alleen een betere coördinatie met de Belgische Dienst voor de buitenlandse handel, maar ook van een hergroepering van bevoegdheden betreffende de agro-alimentaire sector. Wij zijn één van de weinige landen, zoniet het enige, in de Europese Gemeenschap waar deze bevoegdheden gescheiden zijn. Dat maakt de zaak geenszins gemakkelijk. Er bestaat desaangaande een *agreement* in de schoot van de regering, maar de uitvoering ervan is een zeer complexe zaak. Alleszins is daarover voorbereidend werk aan de gang. U hebt ook de aandacht gevestigd op de acties die er moeten toe strekken, de competitiviteit van de landbouw en tuinbouwsector nog aan te scherpen door druk op bepaalde kosten, onder andere, fiscale kosten.

U hebt gesproken over de BTW. Wij mogen de zaken echter niet op hun kop zetten. De landbouwsector heeft, naast de bouwsector, binnen een globale portefeuille van een half miljard een belangrijke vermindering kunnen genieten voor uitgekozen materies, vermits het om een selectieve en in de tijd beperkte operatie ging. Het is een belangrijk aspect geweest van deze kostendrukkende politiek.

De verhoging van de BTW van 17 naar 19 pct. voor bepaalde categorieën van produkten is één van de elementen geweest van het herstel van het evenwicht in de openbare financiën. De landbouwers hebben er een groot en specifiek belang bij eraan mee te werken.

De landbouw is een buitengewoon kapitaalintensieve bedrijvigheid geworden. Vandaar dat de prijs van het geld daar een bijzonder belangrijke rol speelt en vandaar ook de inspanningen die wij doen om die prijs te drukken. Maar, de hulp die wij daaraan besteden, is eigenlijk *kurieren am Sympton*. Het is een vergoeding toekennen om deze nog altijd buitengewoon hoge intrestvoet te drukken door een toelage, een rentebonificatie genoemd. Wij moeten het fundamentele kwaad genezen. Dat doen wij door de openbare financiën te saneren en door de behoeften van de openbare besturen op de kapitaalmarkt te verminderen zodat wij en vooral dan de land- en tuinbouwers uiteindelijk op de geldmarkt over goedkoper geld kunnen beschikken.

Ik vestig er de aandacht op dat de participatie van de land- en tuinbouwers aan deze saneringsoperatie absoluut nodig is en dat zij er zelf specifiek belang bij hebben.

Ik wou dit even zeggen omdat uw opmerking er scheen op te wijzen dat de verhoging van de BTW, ten algemenen titel voor bepaalde categorieën in feite een kostenverhoging voor de landbouw tot gevolg heeft.

Laten wij dat in zijn kader bekijken en vooral de fundamentele doelstellingen van deze operatie, ook ten aanzien van het belang voor de land- en tuinbouw, in het daglicht stellen.

Deze operatie en het goedkeuren van dit ontwerp van wet is van buitengewoon actueel belang. De rapporteur heeft cijfers genoemd die erop wijzen dat de inspanning die wij doen, namelijk het geven van een krediet aan ongeveer 150 miljoen aan een parastatale die voor rekening van de land- en tuinbouw en van het departement van landbouw instaat voor de operatie van afzet schromelijk onvoldoende is. Gegeven de beperktheid van de openbare middelen kunnen wij van de Staat geen veel grotere inspanningen meer vragen. Wij moeten dus het voorbeeld volgen van onze naburige concurrenten die over een wetgevend kader beschikken waarbij zij een beroep kunnen doen, niet alleen om deel te nemen aan het bepalen van de politiek die aan de basis ligt van de afzet maar ook om betrokken te worden bij de toelevering van de middelen die veel groter zijn in deze naburige landen.

De rapporteur heeft terecht cijfers genoemd die het verschil tussen de orde van grootte van de inspanningen die worden geleverd, bijvoorbeeld in Nederland ten aanzien van België, duidelijk aantonen.

Willen wij wat in de regeringsverklaring staat, waarmaken dan is de realisatie van dit ontwerp dringend. Wij moeten dit niet alleen zeggen; wij moeten het ook willen doen en kunnen doen. Dit instrument hebben wij dan ook dringend nodig.

Dames en heren, tot slot nog enkele woorden over de inhoud van het ontwerp. In feite is dit ontwerp een wijziging van de bestaande wet op de Nationale Dienst voor afzet van land- en

tuinbouwprodukten. In artikel 1 van het ontwerp worden de taken van deze dienst verduidelijkt en uitgebreid. In artikel 2 wordt de mogelijkheid geschapen om verplichte bijdragen aan de sectoren te vragen. In artikel 3 wordt echter bepaald dat de minister die verplichte bijdragen alleen kan vragen op voorstel van de sectoren. Daarom worden er in artikel 4 consultatieve commissies opgericht per sector. Deze commissies kunnen aan de raad van beheer van de Nationale Dienst suggesties doen in verband met de bijdragen. De raad van beheer maakt dan op zijn beurt deze voorstellen over aan de minister. Deze wet zal ons toelaten de Nationale Dienst efficiënter te organiseren. Dit wordt onder andere mogelijk door het opleggen van sancties om het naleven van de wet af te dwingen.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het verheugt mij dat dit ontwerp unaniem in de commissie werd goedgekeurd. Ik hoop dat deze vergadering het goede voorbeeld van haar commissie zal volgen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Il conviendra sans doute au Sénat de prendre comme base de la discussion le texte proposé par la commission?

Ik stel de Senaat voor de tekst aangenomen door de commissie als basis te nemen voor de bespreking. *(Instemming.)*

Il en est ainsi décidé.

Aldus is beslist.

L'article premier est ainsi rédigé:

Artikel 1. Artikel 2, eerste lid, van de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« De Dienst heeft tot taak, binnen het kader van het beleid van de minister van Landbouw, de binnen- en buitenlandse afzet van de landbouw, tuinbouw- en zeevisserijprodukten te bevorderen. »

Article 1er. L'article 2, alinéa 1er, de la loi du 27 décembre 1938 relative à la création d'un Office national des débouchés agricoles et horticoles est remplacé par la disposition suivante:

« L'Office a pour mission, dans le cadre général de la politique du ministre de l'Agriculture, de promouvoir le développement des débouchés intérieurs et extérieurs des produits agricoles, horticoles et de la pêche maritime. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Artikel 4 van dezelfde wet wordt aangevuld met de volgende bepalingen:

« c) Een verplichte bijdrage innen per produkt of per groep van produkten zoals ze gebundeld zijn in de schoot van de consultatieve afdelingen voorzien door artikel 5, ten laste van de natuurlijke en rechtspersonen die landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten voortbrengen, verwerken, vervoeren, verkopen of in de handel brengen;

d) Vrijwillige bijdragen ontvangen;

e) Een jaarlijkse dotatie ontvangen van het ministerie van Landbouw, bestemd om enerzijds, zijn werkingskosten en anderzijds, het geheel of een gedeelte van zijn kosten voor de promotie van de landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten, te dekken;

f) De opbrengsten van het vermogen van de Dienst ontvangen. »

Art. 2. L'article 4 de la même loi est complété par les dispositions suivantes:

« c) Percevoir une cotisation obligatoire par produit ou groupe de produits tels qu'ils sont groupés au sein des sections consultatives prévues par l'article 5, à charge des personnes physiques et morales qui produisent, transforment, transportent, vendent ou commercialisent des produits agricoles, horticoles ou de la pêche maritime;

d) Recevoir des contributions volontaires;

e) Recevoir une dotation annuelle du ministère de l'Agriculture destinée à couvrir ses frais de fonctionnement, d'une part, et à couvrir tout ou partie de ses frais de promotion des produits agricoles, horticoles et de la pêche maritime, d'autre part;

f) Recevoir des recettes provenant du patrimoine de l'Office. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. In dezelfde wet wordt een artikel 4bis ingevoegd luidend als volgt:

« Art. 4bis. Op vraag van de betrokken consultatieve afdeling en na advies van de raad van beheer van de Dienst, stelt de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, op de voordracht van de minister van Landbouw, het bedrag van de in artikel 4, c, bedoelde verplichte bedragen en de wijze van inning ervan vast. »

Art. 3. Dans la même loi est inséré un article 4bis rédigé comme suit:

« Art. 4bis. A la demande de la section consultative concernée et après avis du conseil d'administration de l'Office, le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, sur la proposition du ministre de l'Agriculture, le montant et le mode de perception de la cotisation obligatoire visée à l'article 4, c. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Artikel 5 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Het reglement van de Dienst wordt vastgesteld door de Koning.

De Dienst wordt beheerd door een raad van beheer, waarvan de Koning de samenstelling bepaalt en de leden benoemt.

Deze worden benoemd voor een termijn van zes jaar. Hun mandaten kunnen, na hun verstrijken, hernieuwd worden, telkens voor een nieuwe termijn van zes jaar. De raad van beheer wordt om de drie jaar bij de helft hernieuwd. De orde van uitreden wordt voor de eerste maal bepaald bij uitloting.

In de raad van beheer moeten de vertegenwoordigers van de algemene landbouworganisaties, van de coöperatieve verenigingen uit de landbouw- en tuinbouwsector en die van de zeevisserij over de meerderheid van de stemmen beschikken.

De raad van beheer kiest in zijn midden een bestendig comité, belast met het dagelijks bestuur.

De Koning benoemt en ontslaat de directeur-generaal en de adjunct-directeur-generaal van de Dienst.

Een of meer commissies van advies kunnen in de schoot van de Dienst opgericht worden door de minister van Landbouw, die de leden aanwijst en de bevoegdheden van deze commissies bepaalt. Hij richt eveneens in de schoot van de Dienst consultatieve afdelingen op voor de promotie van landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten. »

Art. 4. L'article 5 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Le règlement de l'Office est arrêté par le Roi.

L'Office est géré par un conseil d'administration dont le Roi fixe la composition et nomme les membres.

Ceux-ci sont nommés pour un terme de six ans. Leurs mandats peuvent être renouvelés, à leur expiration, chaque fois pour un nouveau terme de six ans. Le conseil d'administration se renouvelle par moitié tous les trois ans. L'ordre de sortie est déterminé pour la première fois par voie de tirage au sort.

Au sein de ce conseil d'administration, les représentants des organisations agricoles à but général, des coopératives des secteurs agricole et horticole et ceux de la pêche maritime doivent disposer de la majorité des voix.

Le conseil d'administration choisit dans son sein un comité permanent chargé de la gestion courante.

Le Roi nomme et révoque le directeur général et le directeur général adjoint de l'Office.

Une ou plusieurs commissions consultatives peuvent être constituées au sein de l'Office par le ministre de l'Agriculture, qui désigne les membres et fixe les attributions de ces commissions. Il crée également

au sein de l'Office des sections consultatives pour la promotion des produits agricoles, horticoles et de la pêche maritime.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Artikel 7, tweede lid, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

«De jaarlijkse overschotten van de ontvangsten op de uitgaven van de Dienst worden gestort in een reservefonds, indien het overschotten van de ontvangsten bestemd voor de promotie van landbouw-, tuinbouw en zeevisserijprodukten betreft.

Er wordt tevens een bedrijfsfonds opgericht dat het bedrag van het vroegere reservefonds overneemt. Dit bedrijfsfonds wordt verder gespijsd door middel van de dotatie van het ministerie van Landbouw tot dekking van de werkingskosten van de Dienst. Het mag echter niet meer bedragen dan 20 pct. van de werkingsuitgaven voorzien op de gewone begroting van de Dienst voor het volgend jaar.»

Art. 5. L'article 7, alinéa 2, de la même loi est remplacé par les dispositions suivantes:

«Les excédents annuels des recettes sur les dépenses de l'Office sont, lorsqu'il s'agit d'excédents des recettes destinées à la promotion des produits agricoles, horticoles et de la pêche maritime, versés à un fonds de réserve.

Un fonds d'exploitation, reprenant le montant du fonds de réserve antérieur, est également constitué. Ce fonds d'exploitation continue à être alimenté par la dotation du ministère de l'Agriculture destinée à couvrir les frais de fonctionnement de l'Office. Il ne peut toutefois pas dépasser 20 p.c. des dépenses de fonctionnement prévues au budget ordinaire de l'Office pour l'année suivante.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. In dezelfde wet wordt een artikel 8 ingevoegd luidend als volgt:

«Art. 8. § 1. Met geldboete van 26 frank tot 5 000 frank wordt gestraft, hij die de in artikel 4, c, bedoelde verplichte bijdrage niet of niet tijdig betaalt.

§ 2. Bij herhaling binnen drie jaar, na een op grond van § 1 uitgesproken veroordeling, kan de straf op het dubbele van het maximum worden gebracht.

§ 3. Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstuk V, maar met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de in dit artikel bepaalde overtredingen.»

Art. 6. Dans la même loi est inséré un article 8 rédigé comme suit:

«Art. 8. § 1er. Est puni d'une amende de 26 francs à 5 000 francs celui qui ne paie pas ou ne paie pas dans le délai la cotisation obligatoire visée à l'article 4, c.

§ 2. En cas de récidive dans les trois ans d'une condamnation prononcée en vertu du § 1er, la peine peut être portée au double du maximum.

§ 3. Toutes les dispositions du livre Ier du Code pénal, à l'exception du chapitre V, mais non du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux infractions prévues au présent article.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. In dezelfde wet, wordt een artikel 9 ingevoegd luidend als volgt:

«Art. 9. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van de gerechtelijke politie, worden de overtredingen bepaald in artikel 8 opgespoord en vastgesteld door de ambtenaren door de minister van Landbouw aangewezen.»

Art. 7. Dans la même loi, est inséré un article 9 rédigé comme suit:

«Art. 9. Sans préjudice des pouvoirs des officiers de la police judiciaire, les infractions prévues à l'article 8 sont recherchées et constatées par les agents désignés par le ministre de l'Agriculture.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. Worden opgeheven:

1. De artikelen 46 tot 49 van de wet van 28 december 1973 betreffende de budgettaire voorstellen 1973-1974;

2. Artikel 13 van de wet van 28 maart 1975 betreffende de handel in landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten.

Art. 8. Sont abrogés:

1. Les articles 46 à 49 de la loi du 28 décembre 1973 relative aux propositions budgétaires 1973-1974;

2. L'article 13 de la loi du 28 mars 1975 relative au commerce des produits de l'agriculture, de l'horticulture et de la pêche maritime.

— Aangenomen.

Adopté.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

VOORSTEL VAN WET TOT BEVORDERING VAN DE LANDBOUW, TER BESCHERMING VAN DE GEZINSBEDRIJVEN IN DE LANDBOUW EN TER BEGUNSTIGING VAN DE VESTIGING VAN JONGEREN, DOOR HET REGELEN VAN DE OVERDADIGE SAMENVOEGING VAN BEBOUWDE GRONDEN

Terugzending naar de commissie

PROPOSITION DE LOI VISANT A PROMOUVOIR L'AGRICULTURE, A PROTEGER LES ENTREPRISES FAMILIALES DANS L'AGRICULTURE ET A FAVORISER L'ETABLISSEMENT DES JEUNES, EN REGLEMENTANT L'ACCUMULATION EXCESSIVE DE TERRES EN EXPLOITATION

Renvoi en commission

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het voorstel van wet betreffende de landbouw.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi relative à l'agriculture.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Smeers, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, geachte collega's, het voorstel van wet tot bevordering van de landbouw, ter bescherming van de gezinsbedrijven in de landbouw en ter begunstiging van de vestiging van jongeren door het regelen van overdadige samenvoeging van bebouwde gronden, is het resultaat van twee voorstellen: het eerste van de heer Sondag tot instandhouding van het grootste aantal familiale landbouwbedrijven en tot regeling van de versnippering en de samenvoeging van landbouwbedrijven, en het tweede van de heer Van Nevel tot bescherming van de familiebedrijven en ter bevordering van de landbouw.

Na bespreking in een werkgroep, werd aan de twee indieners gevraagd een gemeenschappelijke tekst voor te stellen. Vandaar dit voorstel, dat werd ingediend op 29 januari 1980.

Uw commissie voor de Landbouw en de Middenstand heeft dit voorstel grondig besproken. Dit voorstel heeft tot doel de overdreven verschillen in grootte te verminderen en de misbruiken tegen te gaan om meer kansen te geven aan het familiaal bedrijf en vooral aan de jongeren.

De voorkeur gaat naar het gezinsbedrijf wegens de verantwoordelijkheid en de inzet van elk lid van het gezin.

Dit voorstel wil ook controle uitoefenen op de groei van bepaalde ondernemingen en op de exploitatie van landbouwbedrijven door rechtspersonen.

Tenslotte stelt dit voorstel ook een procedure voor, voor het opnieuw bewerken van braakliggende gronden.

Er dient ook de aandacht op gevestigd dat het hier gaat over de exploitatie van een land- of tuinbouwbedrijf en niet over de aankoop van gronden.

Dit model van gezinsbedrijf vindt men in alle landen van de Europese Gemeenschap. Frankrijk, Nederland, de Bondsrepubliek Duitsland, Denemarken en in enige mate Italië hebben op dat vlak wettige maatregelen genomen.

Alle Belgische landbouworganisaties hebben zich uitgesproken voor de bevordering van het gezinslandbouwbedrijf. De middelen om deze doelstelling te bereiken, berusten op een stelsel van administratieve vergunningen, een procedure van informatie, overleg en arbitrage met gebruikname van bestaande instellingen en diensten.

Vooraf stelt de minister van Landbouw de minimale en maximale rentabiliteitsoppervlakte vast per familiale arbeidseenheid, op voorstel van de provinciale landbouwkamer en op eensluidend advies van de nationale landbouwwaad. Deze oppervlakten worden per landbouwstreek vastgesteld en kunnen om de vijf jaar worden herzien.

De rendabiliteitsoppervlakte per familiale arbeidseenheid wordt berekend op basis van het drempelinkomen dat in aanmerking wordt genomen voor het verlenen van steun door het Landbouwinvesteringsfonds, op basis van de grondgebonden typeteelten in elke streek en in voorkomend geval van de niet-grondgebonden teelten. De maximale oppervlakten worden vastgesteld door de minimale oppervlakten te vermenigvuldigen met een coëfficiënt dat per landbouwstreek kan wisselen tussen twee en zes, dit om soepelheid te verkrijgen.

Rekening houdend met deze oppervlaktedrempels zijn vergunningen vereist in de vijf volgende gevallen:

1. Als een landbouwbedrijf vermindert tot beneden de minimale rendabiliteitsoppervlakte;

2. Als een landbouwbedrijf vermindert met één derde van de oppervlakte, ook wanneer de oppervlakte boven de minimumdrempel blijft;

3. Als men aan een landbouwbedrijf een gebouw onttrekt van wezenlijk belang voor zijn normale werking;

4. In geval van oprichting of overneming van een landbouwbedrijf door een rechtspersoon, de landbouwvennootschap uitgezonderd, onafhankelijk van enig oppervlaktecriterium;

5. Als een landbouwbedrijf een grotere oppervlakte exploiteert dan de maximale oppervlakte, of zou exploiteren na de ingebruikneming.

In de laatste twee gevallen, de uitbating door een rechtspersoon en het overschrijden van een maximumdrempel, is een vergunning altijd vereist. Voor de eerste drie gevallen is geen vergunning vereist als er een voorafgeschreven overeenkomst bestaat tussen de partijen, of als de gronden en gebouwen die opgezegd worden onder de toepassing vallen van de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en betreffende het recht van voorkoop ten gunste van de huurders van landeigendommen.

De vergunningen die het voorstel wil invoeren, moeten aangevraagd worden bij de gouverneur der provincie, waar de betrokken goederen of het grootste deel ervan gelegen zijn.

In het tweede gedeelte van dit wetsvoorstel, in de artikelen 11, 12, 13 en 14, wordt een regeling voorgesteld om te voorkomen dat landbouwgronden braak blijven liggen. Het economisch belang van het land vereist namelijk dat het reeds zo schaarse landbouwareaal maximaal wordt benut. Deze artikelen zijn alleen van toepassing op onbebouwde percelen gelegen in het agrarisch gebied, zoals omschreven in de wetgeving op de ruimtelijk ordening.

Iedere land- of tuinbouwer die zulke braakliggende percelen zou wensen te pachten dient een aanvraag in bij de vrederechter van het gebied waar de gronden zijn gelegen. Ingeval de eigenaar niet kan bewijzen dat het betrokken land gebruikt wordt voor land- of tuinbouw, wordt hij verplicht binnen de vijf maanden een beslissing te nemen. Ofwel neemt hij het goed zelf in gebruik, ofwel sluit hij een pachtcontract af. De eigenaar blijft volledig vrij om zijn pachter te kiezen. Zo de eigenaar geen pachter aanduidt, zal de vrederechter de aanvrager aanduiden.

Bij de algemene bespreking is een commissaris van mening dat dit voorstel overbodig is om reden dat we in België niet veel grote bedrijven hebben en hij meent dat het beter is de wet op de landpacht te wijzigen.

In bijlage van het verslag worden tabellen gegeven over de grootte van onze bedrijven. De indieners verklaren dat de pachtwet wordt ingeroepen voor een geschil. Deze wet bepaalt wanneer men een vergunning moet aanvragen voor het bewerken van gronden.

Verschillende leden stellen vragen over het berekenen van minimum- en maximumdrempels. Op bladzijde 14 van het verslag vindt men een voorbeeld van berekening, waarin rekening gehouden werd met de huidige berekening van het drempelinkomen van toepassing voor de steun verleend door het Landbouwinvesteringsfonds.

De indieners preciseren dat het voorstel de bescherming beoogt van al wie grond uitbaat. Alleen het inkomen van land- en tuinbouw telt. Het gaat hier niet om een vestigingswet en het is ook niet de bedoeling een fiscale inquisitie in het leven te roepen.

Een commissielid wenst ook te vernemen wat men verstaat onder de woorden «per familiale arbeidseenheid». De indieners antwoorden dat een ieder die actief is op het landbouwbedrijf een arbeidseenheid is. De rijkslandbouwkundige zal advies verstrekken over het aandeel van elke arbeidskracht.

Voor de berekening der drempels wordt gedacht aan drempels per bedrijf, die zouden gelden voor elk bedrijf waar maximaal twee familieleden voltijds het landbouwberoep daadwerkelijk uitoefenen.

Bij artikel 3 ontstaat een discussie om te weten of er geen overeenkomst bestaat tussen het voorstel Sondag-Van Nevel en de voorstellen tot herziening van de pachtwet die thans in de bevoegde Kamercommissie worden besproken.

Die verschillende voorstellen willen voorkomen dat landbouwbedrijven worden ontmanteld.

Door het toepassen van de billijkheidsregel zullen de sociaal-economische en de gezinstoestand van de zittende pachter en die van een toekomstige exploitant tegen elkaar worden afgewogen. De pachtwet zal dus voldoende waarborgen bieden tegen bruuske en onverantwoorde verliezen aan gronden en aan bedrijfsgebouwen.

De staatssecretaris dient een amendement in waardoor de bij dit artikel voorziene vergunning niet vereist is voor gronden en gebouwen die opgezegd worden krachtens de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving.

Bij artikel 7 dient een lid een amendement in, ertoe strekkende de maximale oppervlakte ten hoogste zesmaal in plaats van vijfmaal gelijk te stellen aan de minimumoppervlakte. Dit zou meer armslag geven aan de landbouwers die hun bedrijf willen uitbreiden. De staatssecretaris vindt dat een zekere soepelheid wenselijk is. Het amendement wordt aanvaard.

In artikel 8 wordt de termijn van tussenkomst van de exploitant van 30 dagen op 40 gebracht.

Bij artikel 9 heeft een uitvoerige gedachtenwisseling plaats over de vraag welke instantie best wordt belast met het verstrekken van de vergunning.

Sommigen wensen een apolitieke commissie, zoals bijvoorbeeld de grondcommissie in Nederland, anderen verwijzen naar de bestendige deputatie.

De commissie gaat ermee akkoord dat de gouverneur de beslissing neemt, na het advies te hebben ingewonnen van de bestendige deputatie en van de territoriaal bevoegde ambtenaar van het ministerie van Landbouw.

De verplichting wordt ook opgelegd dat de aanvrager de goederen zelf moet uitbaten gedurende een periode van minimaal vijf en maximaal negen jaar.

In artikel 10 wordt nog bepaald dat ingeval de gouverneur geen beslissing genomen heeft binnen de termijn, de aanvrager hem met een per post aangetekende brief kan verzoeken een beslissing te nemen binnen de 30 dagen. Wanneer aan dit verzoek geen gevolg wordt gegeven, kan de aanvrager het dossier bij de minister van Landbouw aanhangig maken.

Bij de artikelen 11, 12, 13 en 14 heeft er een discussie plaats over de vrijheid van de eigenaar om over zijn eigen goederen te beschikken, over de gronden voor ontspanning en de invloed van de pachtwet op de braakliggende gronden.

De indieners zijn van mening dat het hier alleen gaat over gronden gelegen in het agrarisch gebied, zoals bepaald bij de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw. Deze gebieden zijn bestemd voor de landbouw.

Het is economisch onverantwoord gronden braak te laten liggen. De eigenaar blijft vrij om zijn gronden zelf te gebruiken, of zelf een pachter te zoeken.

De indieners kunnen wel akkoord gaan om in gronden voor ontspanningsdoeleinden te voorzien.

Bij artikel 11 wordt een amendement aanvaard dat ertoe strekt onbebouwde percelen van maximum twintig are, die gebruikt worden voor gezinsdoeleinden en aansluiten bij een gebouwde perceel, niet onder de regeling van deze wet te doen vallen.

Door artikel 13 kan deze oppervlakte tot maximum 40 are worden gebracht, als de gezinsredenen dit rechtvaardigen.

Door regeringsamendement wordt de vrederechter ertoe gemachtigd in uitzonderlijke omstandigheden en voor een eenmalige periode die de vijf jaar niet mag overschrijden, de eigenaar vrij te stellen van de verplichting.

In artikel 15 wordt bij amendement bepaald dat het Landbouwinvesteringsfonds door de bevoegde griffie in kennis wordt gesteld van het strafvonnis of arrest.

Bij artikel 20 wordt bij amendement toegevoegd, dat het verslag kan deel uitmaken van het verslag betreffende de land- en tuinbouweconomie.

Persoonlijk denken we dat we door deze wet ons resoluut uitspreken voor het behoud van het familiaal land- en tuinbouwbedrijf als optimale bedrijfsstructuur. Deze structuur bevordert de tewerkstel-

ling in land- en tuinbouw en geeft meer kansen aan de jongeren. Daarom is de bedrijfszekerheid van het grootste belang en wordt in een controle op de ongebreidelde groei van sommige bedrijven voorzien. Een regeling om het voorkomen dat landbouwgronden braak zouden blijven liggen is noodzakelijk om de schaarse landbouwgrond maximaal te benutten.

De overname en de uitbating van een land- of tuinbouwbedrijf vragen veel kapitaal. Veel jongeren worden afgeschrikt door die grote investeringen. Het is dan ook van zeer groot belang dat de bedrijfszekerheid in zekere mate wordt gewaarborgd. Dit wetsvoorstel strekt ertoe een zekere bedrijfsoppervlakte te verzekeren die vereist is voor een minimumrentabiliteit. Dit zal de werkkraft van onze familiale bedrijven vergroten en zal meer jongeren ertoe aanzetten voor het beroep van land- of tuinbouwer te kiezen.

Om de doelstellingen van dit wetsvoorstel volledig te bereiken, zou het wenselijk zijn dat de bevoegde commissie van de Kamer de bespreking van de hervormingen van de pachtwet zou afronden en zou beginnen met de bespreking van het wetsvoorstel betreffende de vestiging van industriële bedrijven.

Dit wetsvoorstel werd grondig besproken gedurende twaalf vergaderingen van de commissie, en meerdere amendementen werden aanvaard ten einde een soepeler toepassing in het kader van bestaande structuren mogelijk te maken. Het wetsvoorstel werd eenparig door de aanwezige leden van de commissie van de Landbouw en de Middenstand aangenomen en wij verzoeken de Hoge Vergadering dit voorbeeld na te volgen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Debussère.

De heer Debussère. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, waarde collega's, het ingediende wetsvoorstel tot bescherming van het familiaal bedrijf heeft een waardig doel: de bedrijfszekerheid van de familiale bedrijven en het in stand houden of het herstel van een optimale landbouwstructuur. Met de geest en de bedoeling van die voorstellen kunnen wij het volledig eens zijn, wij hebben alleen opmerkingen over de manier waarop men die wil verwezenlijken.

Wij hadden de indruk dat de Franse wetgeving op de «cumuls» hier model heeft gestaan, maar wij zijn ervan overtuigd dat ook de Nederlandse wet daartoe een kostbare bijdrage had kunnen leveren. Die wet legt bijzonder de nadruk op de structuurverbetering van de bedrijven. De pachtcontracten die daar worden afgesloten moeten steeds ter goedkeuring worden voorgelegd aan de grondkamer, een daartoe speciaal opgericht lichaam.

Met beide wetgevingen voor ogen, kunnen wij even dieper op het aan de Senaat voorgelegd voorstel ingaan, waarbij wij volgende criteria in gedachten houden:

1° Is de bedrijfswaarde van het familiaal bedrijf ermee gediend?

2° Is het algemeen belang ermee gediend?

3° Is het voor de eigenaar — die is er ook nog — aanvaardbaar, rekening houdend met de voorwaarde dat de eigendom niet aan zijn sociaal-economische rol mag worden onttrokken?

Er weze bovendien opgemerkt dat wij er ons rekenschap van geven dat het terrein dat wij hier betreden zeer moeilijk en ingewikkeld is.

Er wordt voorgesteld dat de minimum en maximum rendabiliteits-oppervlakte per familiale arbeidseenheid zou worden vastgesteld door de minister van Landbouw op eensluidend advies van de Nationale Landbouwwaad en dat per provincie en per landbouwstreek.

Dat lijkt ons toch een zeer delicate onderneming wanneer men de sterk uiteenlopende bedrijfstypes ziet, zoals akkerbouw, tuinbouw, gemengde bedrijven, varkenshouderijen, landbouw in bijberoep enzovoort. Hier komt duidelijk de invloed van de Franse wetgeving tot uiting. Die bepaalt de oppervlakten per departement.

De aanvraag tot vergunning moet ten minste de gegevens bevatten voor de beoordeling van de economische en familiale toestand van de aanvrager. Maar eveneens moet men een zelfde inzicht hebben in de toestand van het bedrijf waar de grond vandaan komt. Om een gegronde beslissing te kunnen nemen, zal de gouverneur, die de vergunning moet afleveren, een juist beeld moeten hebben van de oppervlakte van het aanvragend bedrijf en ook van het bedrijf dat moet afstaan, evenals voor de toestand inzake de voorhanden zijnde arbeidseenheden.

Dat lijkt ons een hele onderneming. Elke betrokken partij zal een nauwkeurige inventaris van zijn gronden moeten voorleggen. Dat komt er uiteindelijk op neer dat een soort kadaster van het gebruik van de gronden beschikbaar zal moeten zijn. Vanzelfsprekend komt daarbij de vraag wie en op welke wijze de juistheid van de verstrekte

gegevens zal nagaan of kunnen nagaan. In sommige streken zal dat wel een hele krachttoer zijn.

Een logisch gevolg van het voorgestelde systeem is dan, dat elke wijziging in het gebruik zou moeten worden aangegeven, zoals dat nu reeds door de fiscus gevraagd wordt. Op die wijze komen wij reeds in de buurt van de pachtbank, zoals in Nederland, zonder er evenwel de voordelen van te hebben.

Het voorstel voorziet in beperkingen van de oppervlakte naar boven en naar onder toe, maar mits een vergunning wordt verleend, kan daarvan worden afgeweken. Wie heeft te beslissen dat van de regel mag worden afgeweken, met andere woorden, wie zal beslissen dat een bedrijf mag uitbreiden boven het gestelde maximum, of mag inkrimpen tot beneden het minimum?

De wet bepaalt dat de gouverneur en de bestendige deputatie de beslissing nemen na het advies van de rijksingenieur. Er kan weliswaar beroep tegen de beslissing worden ingesteld bij de minister van Landbouw.

Persoonlijk voelen wij meer voor wat men in Nederland heeft, namelijk de grondkamer. Die bestaat uit een voorzitter en ten minste vier en ten hoogste twaalf leden, bijgestaan door een secretaris. Die grondkamer is bevoegd inzake verpachting en verkoop van landeigendommen, is ter zake gespecialiseerd en beschikt over ruime ervaring. Allemaal factoren die toch meer waarborgen bieden. Het is hier ook de plaats om erop te wijzen dat heel het voorgestelde systeem in elkaar kan vallen waar is voorzien dat de exploitant die grond of gebouwen moet afstaan, zich schriftelijk akkoord kan verklaren. Zonder twijfel zal hier duchtig worden gemanipuleerd.

Volgens het voorstel zou een landbouwer, die ergens een braakliggend stuk grond wenst te pachten, hiervoor een aanvraag doen bij de vrederechter. Wanneer de eigenaar dan niet kan bewijzen dat de grond in gebruik is, moet hij binnen de vijf maanden een pachtcontract afsluiten, maar hij is niet verplicht dat te doen met de boer die zich tot de vrederechter heeft gewend.

Het ligt voor de hand dat de eigenaar aan iedereen zal willen verpachten, behalve juist aan de boer die hem de moeilijkheden heeft aangedaan. De braakliggende grond komt dan wel in cultuur, maar welke boer gaat het initiatief nemen een eigenaar tot verpachten te dwingen als hij weet dat hij juist daardoor zal worden gewerd? Pas als de eigenaar binnen de voorgeschreven vijf maanden niet heeft verpacht, kan de vrederechter de grond toewijzen aan de aanvrager.

Zijn er verscheidene aanvragers, dan moet de vrederechter rekening houden met het economisch en sociaal belang van de betrokken grond voor het bedrijf van elke aanvrager. Waar gaat de vrederechter daarvoor de bevoegdheid halen? Gaat hij daarvoor deskundigen moeten aanstellen omdat hij zelf niet onderlegd is?

Hier ligt een uitgesproken zwakke plek in het voorstel. Enerzijds sluit het bijna automatisch de aanvrager uit en anderzijds lijkt ons de bevoegdheid van de vrederechter om het economisch en sociaal belang te beoordelen op zijn minst zeer twijfelachtig, zodat wij ook hier verwijzen naar een orgaan zoals in Nederland: de grondkamer of iets in die aard.

Een wet is maar waard wat de voorziene sancties waard zijn. Voordat de sancties kunnen worden toegepast, moet eerst de overtreding vastgesteld zijn. Hoe moet dat als niet nauwkeurig de oppervlakte van elk bedrijf is bekend? Rekenet men erop dat de boeren elkaar zullen verklikken? Dat zit er nochtans dik in. Hoe moeten anders de betrokken ambtenaren te weten komen dat er een overtreding is? De tellinggegevens nagaan? De belastingaangifte nagaan? Dat lijkt allemaal nogal onwaarschijnlijk. Wij stellen ons voor dat bijvoorbeeld een verplichte aangifte van de vrijliggende gronden bij een op te richten orgaan — dat kan eventueel de grondkamer zijn — dat bevoegd is, volgens bepaalde normen, de gronden in pacht te geven, veel doorzichtiger zou zijn.

Het voorstel getuigt van de wil iets te doen aan een kwaal die van dag tot dag erger wordt en die niet alleen de familiale bedrijven bedreigt, maar uiteindelijk ook gaat drukken op de nationale economie, waarin de landbouw nog steeds een belangrijke rol te spelen heeft. Het voorstel lijkt ons echter niet voldoende doordacht. Dit doet ons trouwens verwijzen naar een werkgroep van deskundigen, die de hele problematiek eens onder handen zou moeten nemen.

Men komt hier nog niet tot een echt structuurbeleid. Men probeert de bedrijven binnen bepaalde, leefbare grenzen te houden, maar tot een werkelijke structuurverbetering komt men niet. Ook niet met het in-gebruik-nemen van braakliggende gronden, aangezien de eigenaar uiteindelijk toch kan verpachten aan wie hij wil en daar zal de bekommering inzake structuurverbetering zeker geen rol spelen.

Bovendien mist men hier de gelegenheid te zoeken uit te oefenen op het sluiten van pachtcontracten. Tussen verpachter en pachter blijft

nog steeds de mogelijkheid tot allerlei misbruiken. Wij hadden het liever anders gezien: het verplicht aanmelden van de vrijgekomen gronden bij een pachtbank, eventueel grondkamer, en het verpachten door dat orgaan volgens regels die worden opgelegd omwille van de structuurverbetering, en het algemeen welzijn en de rendabiliteit van de familiale bedrijven.

Hoe sympathiek het huidige voorstel ook is, het gaat maar tot halfweg. Het wekt de indruk van overdreven haast. Was hier misschien sprake van een wedloop met de indianen van het voorstel tot herziening van de pachtwet? Het is belangrijk dat slechts een goed doordacht voorstel wordt aangenomen want eenmaal dat wij zover zijn, moeten wij ons op dat terrein dan weer zovele jaren tevreden achten. Daarom zal de Volksunie zich onthouden. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. de Clippele.

M. de Clippele. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, la proposition de loi que MM. Sondag et Van Nevel, nous proposent de voter présente deux volets.

Le premier a pour but de limiter la superficie des exploitations agricoles.

Le second volet vise à interdire aux propriétaires d'exploiter, ou de faire exploiter, des terres situées en zone agricole à des fins qui ne sont pas strictement agricoles.

Cette proposition de loi est visiblement inspirée de diverses lois françaises.

Prenons le premier volet concernant la limitation des superficies agricoles.

En France, une loi a été votée en 1958; je l'ai examinée tant sur les plans juridiques qu'économique. Les Belges sont en quelque sorte à l'origine de celle-ci, et je m'explique. Pendant la première guerre mondiale, les Allemands avaient envahi le Nord de la France; ils ont laissé des terres agricoles ravagées par les obus. A la fin de guerre les Français, découragés, n'ont pas repris la culture de ces terres. Vinrent alors les Belges, et spécialement les Belges du Nord.

De Vlamingen die er naartoe zijn gegaan, hebben blijk gegeven van wilskracht en werkkraft, dan wanneer de Fransen een zekere luiheid vertoonden, om die gronden te bewerken. Die Vlamingen hebben daar echte domeinen gesticht, die ze zelf exploiteerden of in huur gaven. Ik ken Vlamingen die op het ogenblik dat zij er naartoe zijn gegaan, in de jaren 1920, geen enkele cent bezaten en nu eigenaar zijn van verschillende honderden hectaren.

Toen de Fransen dat hebben vastgesteld, waren zij natuurlijk ietwat jaloers en hebben zij getracht een wet te doen goedkeuren tegen de cumulatieve van deze exploitaties. Verschillende voorstellen van wet werden ter zake in Frankrijk ingediend en besproken. In 1958 kwam uiteindelijk de bewuste Franse wet tot stand.

Ik heb de economische gevolgen van die onderzocht. Ik ben tot de conclusie gekomen, — en vele Fransen delen die — dat het Franse experiment niet afdoend was.

Selon d'éminents juristes, l'expérience française n'a pas été concluante. Primitivement destinée à quelques départements — ceux du Nord — où la loi se justifiait, elle a été malheureusement étendue à tout le territoire français.

Sous couvert de préoccupations morales ou sociales, les organismes dits de contrôle exercent un pouvoir réglementaire de fait sur l'évolution technique et économique. L'agriculture française glisse vers une situation de blocage corporatif presque moyenâgeux, dont elle pourrait bien se passer dans ce siècle de dynamisme.

Uniquement pour déterminer la superficie optimale, il a fallu arriver à une balkanisation des réglemations, à une avalanche d'environ 94 arrêtés par département.

Les agriculteurs les plus dynamiques, qui ne seront plus autorisés à développer leur exploitation, sont découragés et ne pourront plus servir de modèle aux autres.

En Belgique, on assiste depuis près d'un demi-siècle, à une évolution profonde des structures agricoles, en ce sens que les hauts salaires industriels attirent les petits agriculteurs qui abandonnent leurs terres.

De 1970 et 1981, le nombre des petites exploitations — de un à vingt hectares — a fortement diminué puisqu'il est passé de 160 000 à 85 000 unités et ce, au profit d'exploitations moyennes. Les grandes exploitations de plus de cent hectares ont vu leur nombre augmenter, mais dans une proportion nettement moindre. Elles sont, au cours de ces dix dernières années, passées de 375 à 622 unités.

L'analyse de ces chiffres prouve que parmi les 622 fermes de plus de cent hectares, 486 comptent entre cent et cent cinquante hectares.

Ce genre d'exploitation est généralement situé en Hesbaye ou dans le Condroz. Or, la proposition de loi admet une telle superficie dans certaines régions du pays.

Je me permets de faire remarquer que MM. Sondag et Van Nevel avaient proposé un coefficient de cinq. Après l'adoption d'amendement que j'ai déposé en commission, ce coefficient a été porté à six, ce qui correspond approximativement à une superficie de 144 hectares. La plupart de ces fermes ne tombent donc pas, je le répète, sous l'application de la loi.

Parmi les exploitations dépassant les 150 hectares, 97 ont de 150 à 200 hectares, 21 de 200 à 250 hectares et 18 comptent plus de 250 hectares. Au total, 135 fermes ont plus de 150 hectares.

Faut-il légiférer pour 136 cas par rapport aux 110 000 exploitations existantes?

Cette proposition est certainement louable sur le plan social puisqu'elle garantit l'emploi des petits cultivateurs contre l'extension des grandes exploitations. Je me demande néanmoins si l'on ne pourrait envisager d'aider les petits agriculteurs de manière différente, je songe à une modulation dans la manière d'octroyer des subsides en intérêts.

Vous n'ignorez pas que les agriculteurs qui souhaitent contracter un emprunt, peuvent bénéficier d'une diminution de 3 p.c. des intérêts, peu importe qu'ils aient une petite ou une grosse exploitation. Pourquoi ne pas moduler cette subvention en manière telle que les gros agriculteurs, désireux d'étendre leur exploitation au-delà des maxima dont nous parlons, verraient leurs subventions-intérêt réduites, soit pour le tout, soit partiellement? Ce serait là une méthode naturelle et moins contraignante que celle prévue dans la proposition de loi.

Je comprends parfaitement que certains agriculteurs soient outrés de voir que, grâce à la motorisation des agriculteurs puissent exploiter des terres dans un autre village, même situé à plusieurs kilomètres du premier. A cet égard, il pourrait être décidé d'interdire l'exploitation d'une seconde ferme dans un village voisin.

Par contre, interdire à un agriculteur d'étendre son exploitation dans le village où il est domicilié me paraît aberrant et corporatiste.

Par ailleurs, je regrette amèrement que la procédure d'exécution des dispositions de cette loi soit totalement politisée, puisqu'il appartiendra au ministre de l'Agriculture de déterminer ou de modifier le coefficient maximum ou minimum. L'agrégation doit se faire devant le gouverneur de la province qui est souvent une personnalité issue des milieux politiques et les recours pour l'agrégation, doit être présenté à la députation permanente, de nouveau une instance politique.

Pourquoi ne pas proposer que l'agrégation se fasse devant un juge de paix, personnalité totalement objective et indépendante?

M. Sondag. — Le recours se fait devant le ministre de l'Agriculture et non devant la députation permanente.

M. de Clippele. — Le recours est introduit après avoir pris l'avis de la députation permanente.

MM. Sondag et Van Nevel avaient proposé cinq comme coefficient. Par mon amendement, il a été porté à six. En France il était aussi six à l'origine, puis il a été ramené à cinq et enfin à quatre. Je ne me fais aucune illusion. D'ici à quelques années, en Belgique, sous l'influence des groupes de pression agricoles, ce coefficient sera ramené à cinq, quatre, trois, voire deux, pour obtenir le nivellement tant souhaité par certains et décourager ainsi les agriculteurs dynamiques qui désireraient s'agrandir.

Le second volet traite des terres en jachère, *braakliggende gronden*. Il va de soi que, sur le plan économique et social, il n'est pas justifié de laisser des terres en friche. Je comprends très bien que des cultivateurs soient outrés de constater que de bonnes terres avoisinantes ne sont pas cultivées.

Mais ce que je ne comprends pas, c'est que les auteurs de ces propositions ne se soient pas préoccupés de rechercher les causes de la non-utilisation de ces terres agricoles et les moyens pour remédier à cette situation.

Il faut savoir que les quelques terres laissées en jachère appartiennent à des propriétaires qui sont découragés par les règles très strictes du bail à ferme. D'après la loi, ils ne peuvent récupérer leurs terres que pour les exploiter eux-mêmes — et surtout par la modicité des fermages limités par une loi de 1945, loi qui date donc de près de 40 ans. En outre, les fermages sont taxés deux fois, à l'impôt sur les revenus des personnes physiques et au précompte immobilier pour la partie qui dépasse 12,5 p.c. Quant au solde, il suffit à peine à payer les frais légaux de gros entretien des bâtiments de ferme. Mais les auteurs de cette proposition veulent aller

beaucoup plus loin que ne laisse supposer le titre de celle-ci. Ce qu'ils veulent, c'est interdire au propriétaire de jouir de son bien autrement qu'à des fins strictement agricoles.

Voici quelques exemples. Le propriétaire non agriculteur d'une prairie située en zone agricole — le propriétaire ne l'a pas demandé; c'est le plan de secteur qui le détermine — ne peut y faire paître des chevaux sans qu'un fermier voisin ne le fasse appeler devant le juge de paix pour être condamné, selon les termes de la proposition, à contracter un bail à ferme, c'est-à-dire un bail quasi éternel.

Le propriétaire qui veut étendre son jardin n'en aura pas non plus la possibilité. Heureusement, en commission, on a permis que le propriétaire garde au moins 20 ares en jouissance, pour autant que ceux-ci soient attenants à la parcelle bâtie.

Les propriétaires qui, jusqu'à présent, mettaient gratuitement leurs prairies à la disposition d'une équipe de football ou de hockey ne pourront plus le faire.

Le citadin bruxellois, namurois ou liégeois qui a acheté dans les Ardennes une vieille bâtisse avec une prairie d'un hectare se verra privé de la jouissance de la majeure partie de la superficie, un fermier pouvant l'obliger à contracter un bail à ferme devant le juge de paix.

Il sera interdit d'aménager une réserve pour la faune et la flore. Les quelques friches, landes et terres incultes qui subsistent encore dans nos paysages agricoles constituent les derniers refuges de nombreuses espèces de la flore et de la faune sauvages. La disparition de leur habitat entraînerait inévitablement la disparition de ces espèces dans des régions entières.

Les buissons, les talus boisés, les boqueteaux, les haies diminuent l'érosion des sols par les pluies et le vent. Leur suppression peut entraîner le ravinement et le glissement des terres. L'accentuation du ruissellement des eaux de pluie sur de grandes superficies de terre dénudée peut favoriser les inondations.

Je me permets de vous rappeler qu'en 1952 fut voté le remembrement des terres, d'ailleurs justifié sur le plan économique, social et, surtout, sur le plan de la motorisation des instruments agricoles.

Sur le plan écologique et du paysage, on peut, par contre, se poser des questions. Ainsi, lorsque je me promenais autrefois en Hesbaye, je voyais partout des boqueteaux et des haies; je ne vois plus aujourd'hui qu'une plaine.

Je crains que la nouvelle loi n'accentue le désert qui résulte du remembrement des terres qui ne sont plus traversées que de chemins en béton et perpendiculaires.

J'ai aussi étudié la loi française relative aux terres en jachère.

En France, la superficie des terres incultes est de 4 millions d'hectares. On considère que 20 p.c. de ces terres, soit 800 000 hectares, sont récupérables pour l'agriculture. Or, depuis la loi de 1978, moins de 500 hectares ont été récupérés, et ce pour un territoire autrement plus grand que celui de la Belgique! Le bilan de cette législation se solde par un constat d'échec.

On peut, dès lors, s'interroger sur l'efficacité de cette future législation en Belgique. Je suis certain, en tout cas, qu'elle envenimera les relations entre propriétaires et locataires. Lors de la révision des plans de secteurs, les organisations agricoles pèseront de tout leur poids politique pour faire passer la maximum de terres en zone agricole.

Mais, plus grave encore est l'atteinte au principe de la liberté. Le propriétaire, en effet, ne pourra plus jouir de son propre bien. En outre, l'adoption d'un tel principe constituerait un précédent dans notre législation. En effet, une loi semblable pourrait être appliquée à d'autres secteurs: ainsi, le propriétaire d'une maison vide ou d'une maison de commerce pourrait être amené à devoir contracter un bail.

Je souligne, en terminant, qu'il s'agit d'une atteinte à la liberté. Or, nous sommes tous attachés à cette liberté, car nous vivons dans un pays démocrate. Je vous engage donc à faire l'impossible pour conserver ce qu'il nous reste de liberté dans ce pays. *(Applaudissements sur divers bancs.)*

M. le Président. — La parole est à M. Roland Gillet.

M. R. Gillet. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je voudrais me faire l'interprète, à cette tribune, des groupements scientifiques et de protection de la nature qui s'inquiètent de certaines dispositions de la proposition de loi en discussion.

Celui-ci prévoit la mise en culture obligatoire des terres en jachère ou en friche dans les zones agricoles délimitées au plan de secteur, et une procédure d'affermage obligatoire.

Dans ces zones se trouvent souvent des terres marginales, couvertes de landes, de friches, de pelouses sèches, de prairies humides

semi-naturelles aux herbes hautes, témoins d'anciennes activités agro-pastorales et qui constituent des sites d'une grande richesse biologique, avec une flore et une faune diversifiées, au milieu de zones agricoles banalisées.

Les groupements scientifiques et de protection de la nature s'intéressent particulièrement à la sauvegarde de ce type de milieux devenus très rares, ainsi qu'à leur gestion. Une gestion traditionnelle — comme la fauche, le pâturage extensif — est seule susceptible d'éviter la perte de la valeur scientifique et culturelle des écosystèmes diversifiés. La mise en culture signifierait leur disparition.

Les rares friches, landes et terres incultes qui existent encore dans les paysages agricoles de notre pays, de même que le bocage, sont, comme vient de le dire M. de Clippele, le refuge de nombreuses espèces de plantes et d'animaux sauvages.

M. Luyten. — Le lion flamand par exemple! *(Sourires.)*

M. R. Gillet. — Les auxiliaires naturels de l'agriculture y trouvent nourriture et lieu de reproduction, à l'abri des pesticides; je songe aux insectes entomophages, insectes pollinisateurs, oiseaux insectivores, oiseaux rapaces et petits carnivores, ennemis naturels des petits rongeurs déprédateurs des récoltes.

Les boqueteaux, les talus, les haies, la végétation buissonnante, protègent les sols agricoles contre l'érosion par le vent et les pluies. Ils favorisent l'équilibre du régime des eaux. Ils sont les éléments qui caractérisent nos paysages et leur donnent leur identité.

Il s'avère nécessaire de conserver ces milieux pour l'équilibre des zones agricoles et pour les raisons scientifiques et culturelles.

Or, il se fait, mes chers collègues, que beaucoup de réserves naturelles d'intérêt biologique ne figurent pas au plan de secteur. Les zones naturelles de petite superficie n'ont pu être indiquées sur les cartes au 25 millième.

C'est la raison pour laquelle j'ai déposé deux amendements, l'un à l'article 11 et l'autre à l'article 13. Ils proposent, dans la spécification des terrains qui ne sont pas utilisés à des fins agricoles d'ajouter ceux qui ne sont pas utilisés pour l'élevage, le pâturage, la conservation des sols ou la protection de la nature et du paysage.

Subsidiairement, lorsqu'il s'agit de plantations d'arbres considérées comme plantations agricoles, je souhaiterais que les mots «les plantations d'arbres» soient remplacés par les mots «les plantations d'épicéas comme sapins de Noël», qui sont une industrie toute simple et non pas à considérer sous l'angle de la protection de la nature. *(Exclamations sur certains bancs.)*

Je sais que le Sénat ne s'intéresse guère, il l'a montré, au grand problème de la protection de la nature. J'ai entendu, du côté de la Volksunie, spécialiste sans doute en la matière, des injonctions, des ricanements, des rires léonins... *(Sourires.)*

Mevrouw N. Maes. — Maak van Brussel een natuureservaat!

M. R. Gillet. — Ce genre de manifestations est peut-être divertissant, mais je suis convaincu que ceux qui vous ont envoyés ici, mesdames et messieurs de la Volksunie, s'intéressent beaucoup à la protection des sites et de la nature et seront très intéressés à connaître votre opinion à cet égard.

Si cette proposition de loi est adoptée et à moins qu'elle ne soit amendée dans le sens que j'ai proposé, comme l'a fait aussi M. de Clippele, elle causera un tort considérable à la protection de la nature et des espèces.

Je pense que les organisations et les milieux scientifiques qui se préoccupent de la protection de la nature, ainsi que tous les groupements qui demandent que cette proposition de loi soit amendée dans le sens que je viens d'indiquer, tireront les conclusions des attitudes qui seront prises en la matière.

M. Gramme. — Chantage!

M. R. Gillet. — Il est paradoxal de se prononcer à l'extérieur en faveur de la protection de la nature et de se montrer indifférent ou moqueur lorsque quelqu'un a le courage de venir plaider cette cause dans notre assemblée! *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et de l'UDRT-RAD.)*

M. le Président. — La parole est à M. Bock.

M. De Bock. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, nous voudrions proposer de supprimer le mot «obligatoire» à l'article 11 et, par conséquent, ce qui est prévu aux articles suivants.

De quoi s'agit-il? Sont-ce les arbustes, les terres en friche ou les boqueteaux qui sont menacés? M. de Clippele vient de nous donner la réponse: Non, ce n'est pas là que réside la menace, puisque des milliers d'hectares étaient disponibles et le sont toujours. C'est bien ailleurs que le danger existe, dans l'aspect fondamental de la propriété elle-même. C'est là que nous voudrions tenter d'apporter une correction.

Qu'apporteraient ces mesures à l'agriculture? Croyez-vous vraiment que des dispositions contraignant les propriétaires possédant jusqu'à quarante ares à améliorer l'agriculture ou les structures agricoles soient opportunes?

Lorsqu'on nous dit que les parcelles non bâties ne dépassant pas quarante ares, utilisées à des fins familiales et attenantes à une parcelle bâtie, tombent en dehors de cette réglementation, cela signifie que les parcelles de 41 ou de 42 ares tombent sous l'application de ladite réglementation et, bien entendu, sont susceptibles d'être frappées par ses conséquences.

Tout cela contribue à engendrer des difficultés qu'elles soient administratives, judiciaires, voire d'ordre familial.

Prenons l'exemple d'un agriculteur qui cesse son entreprise. Supposons qu'il ait trois enfants possédant un diplôme d'enseignant et ne désirant donc pas devenir agriculteurs, et que ce fermier possède cinquante ares ou un hectare autour de sa ferme.

Le texte dispose que: «Tout agriculteur qui désire prendre en bail une telle parcelle introduit une demande motivée auprès du juge de paix du canton.» Et plus loin: «Dans les quinze jours, le juge de paix convoque le propriétaire...» Les mots sont bien là, il «convoque».

Plus loin encore: «Le propriétaire qui ne peut prouver que la terre contestée est effectivement utilisée à des fins agricoles...» Comment va-t-il prouver qu'elle l'est ou non?

Tout cela constitue des contraintes aux agriculteurs qui sont la classe sociale la plus éprise de liberté; ils ne comprendraient pas que de pareilles contraintes soient votées dans ce Parlement.

Cessez donc d'imposer des contraintes aux citoyens. Libérez l'agriculture et laissez travailler les agriculteurs, en évitant de leur imposer toutes ces formalités, toutes ces paperasseries administratives et judiciaires...

M. Vercaigne. — Pour cela, il faut quitter le Marché commun.

M. Bock. — ... ou cette hantise en laissant leurs terres à leurs enfants si ceux-ci ne sont pas eux-mêmes agriculteurs.

Vous me dites que si l'on retire le mot «obligatoire», cette proposition de loi n'a plus de sens. Je vous pose alors la question: Quelle force a ce mot «obligatoire», si c'est autour de lui seul que tout s'agence?

Si c'est uniquement le caractère obligatoire qui conditionne tout le reste, levez cette obligation, supprimez-la et, de grâce, laissez aux hommes leur liberté d'être des hommes et de garder ce qu'ils ont gagné, comme c'est le plus souvent le cas pour les agriculteurs, aux prix de beaucoup de travail et de peine.

Monsieur le Président, chers collègues, nous vous demandons instamment de faire en sorte que cet amendement soit adopté. Je vous en remercie déjà. *(Applaudissements sur les bancs libéraux.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, tijdens de bespreking van dit voorstel is onze fractie tot de bevinding gekomen dat de teksten blijken geven van een bepaalde vorm van onrijpheid.

Zou het niet beter zijn, zoals wij gedaan hebben met de teksten in verband met de kadastrale inkomens van de landbouwbedrijven, het ons voorliggend voorstel opnieuw te laten bespreken in de verenigde commissies voor de Landbouw en de Middenstand en die voor de Justitie?

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pedé.

De heer Pedé. — Mijnheer de Voorzitter, ik was van zins, na het antwoord van de staatssecretaris, precies dezelfde vraag te stellen.

Dit voorstel houdt nauw verband met de pachtwetgeving. De wijzigingen in de pachtwetgeving worden nu besproken in de Kamer van volksvertegenwoordigers. Het is een traditie dat deze pachtwetgeving samen met de commissie voor de Justitie wordt besproken.

Er werden hier een groot aantal amendementen ingediend en, zoals de heer Van In zei, zijn er in het ons voorliggend voorstel van wet veel onduidelijkheden in de tekst.

Ik steun daarom zijn vraag dit voorstel terug te zenden naar de commissie voor de Justitie die eventueel samen met de commissie voor de Landbouw en de Middenstand zou kunnen vergaderen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lagae.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, verschillende sprekers hebben hun amendementen hier zeer goed verdedigd.

Ik heb geen enkel argument gehoord dat van die aard is dat de tekst moet worden verzonden naar de commissie, alleen maar op basis van enkele goede en minder goede amendementen.

Op welk gebied de tekst minder rijp is dan de andere teksten die hier ooit werden behandeld, is mij niet duidelijk.

Daarom, mijnheer de Voorzitter, stel ik voor de behandeling van het voorstel van wet voort te zetten en de amendementen hierbij te bespreken.

De Voorzitter. — La parole est à M. Sondag.

M. Sondag. — Monsieur le Président, chers collègues, je voudrais tout d'abord me réjouir de l'intérêt que suscite la proposition de loi en discussion. J'ose, bien sûr, espérer que cet intérêt est équitablement partagé et que nous avons tous au sein de cette assemblée un double souci, celui de sauvegarder les droits légitimes des propriétaires et surtout — je veux y insister en cette période de crise — celui de permettre à une activité économique qui s'exerce dans le secteur agricole de se maintenir, de se développer et de se moderniser, de sauvegarder les outils de travail que sont pour l'agriculteur les bâtiments et le sol.

Permettez-moi, non seulement en tant que coauteur de la proposition de loi avec M. Van Nevel, mais aussi en ma qualité de président de la commission de l'Agriculture, de remercier tous les membres de ladite commission qui ont œuvré à un examen approfondi des textes, au cours d'une dizaine de réunions et depuis deux ans. Ma reconnaissance va particulièrement à M. Vermeiren, vice-président, qui m'a relayé à la présidence afin de me permettre de mieux défendre la proposition. Je remercie également de tout cœur notre rapporteur, de même que M. le secrétaire d'Etat à l'Agriculture, ainsi que son prédécesseur et leurs collaborateurs de la coopération positive apportée par eux à l'élaboration de cette législation.

Je veux bien convenir du fait que cette proposition de loi, comme beaucoup d'autres sans doute, présente encore certaines lacunes.

Il est évident que tous les amendements qui ont été déposés, particulièrement ceux de M. de Clippele et de M. Gillet, ont déjà fait l'objet d'un examen. La plupart d'entre eux, pour ne pas dire l'ensemble, ont été rejetés en commission.

M. Vanderpoorten. — Il s'agit maintenant d'autres amendements.

M. Sondag. — Je ne reviendrai pas sur ces amendements pour le moment et m'en tiendrai à la question de procédure qui est posée.

Un amendement nouveau a été déposé par M. Bock et consorts. Dès lors, monsieur le Président, nous pourrions admettre que l'on réexamine la proposition en commission sur cette nouvelle base.

Je me permets d'insister pour que ce travail soit repris et poursuivi sans retard au sein de notre commission de l'Agriculture et des Classes moyennes, qui en est chargée depuis bientôt deux ans afin que cette proposition puisse être à nouveau discutée dans le plus bref délai, par notre assemblée. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — La parole est à M. Trussart.

M. Trussart. — Monsieur le Président, chers collègues, notre groupe a déposé un amendement et nous comptons bien le défendre. De plus, nous aurions soutenu également d'autres amendements qui ont été déposés, mais nous sommes bien conscients que ce n'est là qu'un pis-aller. De toute façon, nous aurions voté contre cette proposition de loi.

De ce fait, nous souscrivons entièrement à la demande de renvoi de la proposition à l'examen de la commission compétente. *(Applaudissements sur certains bancs.)*

M. le Président. — La parole est à M. de Clippele.

M. de Clippele. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, j'ai assisté aux débats de la commission où j'ai déposé un certain nombre d'amendements, dont un a été accepté et les autres rejetés.

Je dois toutefois signaler à l'assemblée que par la suite plusieurs juristes ont examiné cette proposition de loi. Avec eux, je me suis rendu compte que le texte comportait un certain nombre d'incohérences. J'ai déposé en séance publique un certain nombre d'amendements. Si je m'étais écouté, j'en aurais déposé le double mais, eu égard à la longueur des discussions qui auraient pu en découler, je me suis abstenu. Ceci pour vous dire que, sur le plan juridique, on a relevé de nombreuses incohérences.

Par ailleurs, l'opinion publique n'est pas préparée aux implications de cette proposition de loi. Lorsqu'elle se rendra compte de son impact politique, il y aura de véritables retournements de situation.

C'est pourquoi je demande le renvoi de cette proposition en commission.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, de heren Van In en Pede stellen voor het wetsvoorstel terug te zenden naar de commissies voor de Landbouw en de Middenstand en voor de Justitie en de heer Sondag vraagt de terugzending naar de commissie voor de Landbouw en de Middenstand. Zou het niet verstandig zijn de deskundigheid van de leden van de commissie voor de Landbouw en de Middenstand te koppelen aan de juridische kennis van de leden van de commissie voor de Justitie? Zo zou er zeker een goede tekst tot stand komen.

De Voorzitter. — Mijnheer Vanderpoorten, het eerste voorstel vraagt duidelijk de terugzending naar de gemengde commissies voor de Justitie en de Landbouw. Indien dit voorstel niet wordt aanvaard, stemmen wij over het voorstel van de heer Sondag.

La parole est à M. André.

M. André. — Monsieur le Président, je crois que, dans l'état actuel du débat, il est bon que la proposition de loi soit renvoyée en commission. Nous marquons donc notre accord, mais je voudrais insister pour que ce renvoi se fasse uniquement vers la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes.

Il est évident que nous ne devons pas avoir au Sénat, quelle que soit l'estime que nous portons aux membres de la commission de la Justice, des commissions relativement privilégiées et d'autres.

Il convient que les membres de la commission de la Justice, qui ont le même droit que nous tous à participer aux travaux de toutes les commissions, puissent éventuellement venir défendre leurs thèses — de caractère juridique, cela va de soi — devant la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes.

Je demande donc le renvoi à cette seule commission.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lagae.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, ik sluit mij aan bij het voorstel van de heer André.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil de discussie niet ten top drijven en de indruk wekken dat de juristen alles kennen. Ik zal gaarne vertoeven in de sfeer van de commissie voor de Landbouw en de Middenstand.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ik sluit mij eveneens aan bij het voorstel van de heer André.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pede.

De heer Pede. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben het eens met het voorstel van de heer André op voorwaarde dat de twee commissies niet tegelijkertijd vergaderen.

M. le Président. — Nous étions saisis initialement d'une proposition de renvoi aux commissions de l'Agriculture et des Classes moyennes et de la Justice, mais il semble qu'une majorité se dessine maintenant pour accepter le renvoi uniquement à la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes. C'est donc cette proposition que je mets aux voix.

— La proposition, mise aux voix par assis et levé, est adoptée.

Het voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

M. le Président. — En conséquence, la proposition de loi est renvoyée à la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes.

La parole est à M. Sondag.

M. Sondag. — Une réunion de cette commission est prévue pour jeudi prochain: la proposition pourrait être déjà réexaminée alors.

M. Basecq. — C'est impossible, la commission des Finances se réunit le même jour, à la même heure.

Mme Pétry. — C'est un autre problème.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION SUR L'ELIMINATION DE TOUTES LES FORMES DE DISCRIMINATION A L'EGARD DES FEMMES, FAITE A NEW YORK LE 18 DECEMBRE 1979

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG INZAKE DE UITBANNING VAN ALLE VORMEN VAN DISCRIMINATIE VAN VROUWEN, OPGEMAAKT TE NEW YORK OP 18 DECEMBER 1979

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

Mme Pétry, rapporteur. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, je désirerais attirer l'attention sur l'importance particulière de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes. Cette Convention présente un caractère extrêmement ambitieux, à la fois par son étendue géographique et par son contenu.

Elle se veut en effet universelle puisqu'elle a été élaborée dans le cadre des Nations Unies et adoptée par l'assemblée générale de cette organisation fin 1979.

La mise au point de son texte qui, vous le verrez, est assez complet et progressiste, a nécessité près de cinq ans de travail à la commission de la condition de la femme du Conseil économique et social des Nations Unies.

Je tiens à souligner ici avec satisfaction que la Belgique a contribué très activement à ces travaux. L'assemblée générale des Nations Unies a adopté la convention par 130 voix et malheureusement 10 abstentions, ce qui montre que pour certains Etats le sexisme n'est pas mort, même s'il reste au niveau des principes généraux.

M. Basecq, premier vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Cette convention est ambitieuse par son contenu parce qu'elle se veut une application de la déclaration universelle des droits de l'homme qui, comme nous le savons, proclame que tous les êtres humains naissent libres et égaux en droit et que chacun devrait jouir des libertés fondamentales sans aucune distinction de race ou de sexe.

Jusqu'à présent, il n'existait pas dans le droit international un texte unique et complet proclamant l'égalité entre hommes et femmes. On pouvait seulement citer la Convention sur les droits politiques de la femme de 1952, celle sur la nationalité de la femme mariée de 1957 ou la Convention sur le mariage de 1965. Cette lacune est maintenant comblée grâce au texte dont l'approbation est soumise aujourd'hui au Sénat, ce qui permettra d'intégrer cette convention dans notre droit positif et nous obligera à supprimer les discriminations qui pourraient encore exister sur le territoire belge. C'est une façon de parler; vous verrez qu'il en existe encore.

Mon propos n'est pas ici d'effectuer une analyse détaillée des articles de la convention. C'est le rôle du rapport écrit auquel je vous renvoie. Je ne doute pas que beaucoup d'entre vous l'aient lu avec

intérêt. Cependant, je voudrais épingler les dispositions les plus significatives.

En approuvant cette convention, chaque Etat prend les engagements suivants :

1. Inscrire le principe de l'égalité des hommes et des femmes dans leur constitution;
2. Adopter des mesures législatives interdisant toutes discriminations à l'égard des femmes, mesures éventuellement assorties de sanctions;
3. Faire en sorte que les autorités publiques s'abstiennent de toute pratique discriminatoire de même que les personnes privées ou les entreprises;
4. Prendre toutes mesures pour modifier non seulement les lois qui contiendraient des discriminations mais aussi les coutumes et les pratiques;
5. Abroger les dispositions pénales qui constitueraient une discrimination à l'égard des femmes.

De manière plus générale on peut dire que l'esprit de la convention consiste à obliger les Etats à prendre les mesures appropriées pour modifier — c'est très important — les schémas et modèles de comportement socioculturel fondés sur l'idée d'infériorité ou de supériorité de l'un ou de l'autre sexe ou du rôle stéréotypé des hommes et des femmes.

Une partie importante de la convention traite des problèmes d'éducation.

L'égalité ne peut se concevoir que s'il existe des conditions identiques d'éducation pour les hommes et pour les femmes.

Les Etats s'engagent dès lors à permettre aux femmes l'accès au même enseignement que les hommes, une politique visant à réduire les taux d'abandon des études pour les femmes, l'information et la planification de la famille et ce qui me paraît très important, l'élimination de toute conception stéréotypée des rôles à tous les niveaux, notamment en révisant les livres et programmes scolaires et en adaptant les méthodes pédagogiques.

A ce sujet, se pose un problème des compétences respectives du Parlement national et des conseils de communauté. En effet, certaines matières régies par la Convention, notamment celles qui concernent l'éducation, entrent dans les compétences attribuées aux communautés par l'article 59bis de la Constitution et par la loi spéciale du 8 août 1980, ce que n'a pas manqué de relever le Conseil d'Etat lorsque le projet de loi d'approbation lui a été soumis.

Le Conseil d'Etat estimait que la Convention devait également avoir reçu l'assentiment des conseils de communauté conformément à l'article 16 de la loi spéciale.

Lors de la discussion de ce point en commission, il est apparu qu'était nécessaire à la fois l'assentiment des Chambres législatives et des conseils communautaires mais qu'il n'y avait aucune priorité de l'une des assemblées par rapport aux autres. L'important étant que tous les assentiments existent avant la ratification.

La question a également été soulevée de savoir s'il convenait de distinguer entre les articles devant recevoir l'assentiment du Parlement national et les articles devant recevoir l'assentiment des conseils de communauté.

Une convention formant généralement un tout, la formule de l'approbation globale par chacune des assemblées a été retenue unanimement par la commission, ce qui était aussi l'avis du gouvernement.

J'en reviens maintenant au contenu de la convention. Elle prévoit la participation des femmes à la vie politique dans des conditions d'égalité par rapport aux hommes. Elle prévoit également l'égalité dans le domaine de l'activité professionnelle et des conséquences qui en découlent notamment pour les rémunérations, la sécurité sociale et les pensions.

Afin que l'on comprenne combien cette convention est importante, je voudrais épingler un certain nombre d'inégalités qui subsistent en Belgique et qu'il conviendrait de supprimer dès que cette convention sera ratifiée.

Le travail féminin ne procure pas aux femmes les mêmes avantages sociaux qu'aux hommes et ne permet pas à la femme d'assurer à ses proches certains avantages. En général, par exemple, les pensions des femmes sont assimilées aux pensions les plus basses des hommes.

Lorsque la loi tend à réévaluer les pensions, elle prévoit souvent deux coefficients, un pour les bénéficiaires masculins et un autre pour les bénéficiaires féminins.

Dans les services publics, les femmes fonctionnaires, qui sont nombreuses, cotisent durant toute leur carrière à la caisse des veuves et des orphelins. Toutefois, en cas de prédécès de la femme, leur époux et leurs enfants n'obtiennent pas les avantages sociaux qui sont dus lorsque c'est un fonctionnaire masculin qui décède.

Comme vous le savez, les femmes se sont adressées à des tribunaux pour tenter en vain, jusqu'à présent, d'obtenir la suppression de cette discrimination.

Dans le secteur privé, la femme qui prédécède n'assure pas à son époux une pension de veuf alors qu'elle a cotisé comme les autres.

Il s'agit là de discrimination ouverte que l'on peut constater en lisant les textes légaux. Il existe, d'autre part, des discriminations occultes. Un exemple existe en matière de chômage. L'introduction des notions de chef de ménage et de cohabitant qui interviennent dans le calcul du montant des allocations de chômage entraînent en fait la diminution des allocations de chômage pour la majorité des femmes. Ce type de discrimination indirecte a fait l'objet d'une plainte déposée contre le gouvernement belge à la Commission européenne.

La réglementation du chômage concernant « les chefs de ménage » et les cohabitants est un recul dans l'application de la directive européenne sur l'égalité de traitement.

Il faut dire aussi que le gouvernement reste en défaut de prendre les arrêtés royaux d'exécution de la loi du 4 août 1978 relative à l'égalité de traitement entre hommes et femmes.

De plus, la Cour de justice des Communautés européennes a été saisie de deux affaires concernant l'application en Belgique des directives européennes relatives à l'égalité de rémunération et l'égalité dans l'accès à l'emploi, la formation et les conditions de travail.

Pour illustrer l'importance du projet qui nous occupe, je citerai le cas exemplaire du récent conflit qui a éclaté à l'entreprise Bekaert de Cockerill à Fontaine-l'Évêque. Treize femmes ont été licenciées parce qu'elles avaient refusé d'être contraintes à un travail à temps partiel. Elles avaient demandé la réduction de temps de travail pour tous, hommes et femmes, et avaient exigé l'application de la loi du 4 août 1978 sur l'égalité des chances, loi dont beaucoup de mes collègues se souviennent encore, n'est-il pas vrai, madame le ministre ?

Pour avoir revendiqué l'application de cette loi, ces femmes furent licenciées. Lorsque nous votons des lois, il importe que nous soyons bien conscients des conséquences concrètes qu'elles peuvent entraîner et des réalités qu'elles recouvrent. J'ai choisi cet exemple parce qu'il est d'actualité. Je n'ignore pas que le gouvernement continue à étudier le dossier. C'est donc une affaire à suivre.

Ceci montre qu'une partie de notre société continue à considérer le travail féminin comme un travail conduisant à un salaire d'appoint, et ce d'autant plus en période de crise économique.

Faut-il rappeler — je pense que les femmes se doivent de le faire — qu'en Belgique, le travail féminin représente 989 000 personnes dont 368 000 ouvrières et 621 000 employées ?

Actuellement encore, même en Belgique, les hommes et les femmes ne possèdent pas exactement la même capacité juridique.

Nous pouvons nous féliciter de la loi de 1976 qui a consacré les mêmes droits aux conjoints dans le mariage. Toutefois, en matière de nationalité, des discriminations existent à l'égard de la femme belge, notamment en ce qui concerne la transmission de la nationalité belge aux enfants.

Le problème de l'égalité entre hommes et femmes a toujours présenté certains aspects passionnels alors que, comme tous les problèmes importants, il nécessiterait beaucoup de sérénité.

Pour terminer, je désirerais revenir au préambule de la convention. Celui-ci indique expressément que la discrimination à l'encontre des femmes contredit le principe de la dignité humaine.

Il indique encore que le développement complet d'un pays et du bien-être demande la participation maximale des femmes à l'égalité avec les hommes dans tous les domaines. Ce principe est particulièrement utile à rappeler en période de crise économique lorsque la tentation grandit de renvoyer les femmes au foyer pour procurer ou maintenir de l'emploi aux hommes.

Il faut remarquer que les Etats signataires de la convention se disent conscients du fait que le rôle de la femme dans la procréation ne doit pas être une cause de discrimination et que l'éducation des enfants exige le partage des responsabilités entre hommes et femmes.

Me faisant à la fois l'interprète des femmes et de la commission, je demande au Sénat d'approuver cette convention en étant conscient

des conséquences qu'elle peut entraîner, notamment la nécessité de changer notre législation dans de nombreux domaines, droit du travail, droit social, droit de la nationalité, droit pénal, pour arriver à constituer une société plus juste et plus égalitaire.

Avant de quitter cette tribune je voudrais, si vous le permettez, monsieur le Président, sortir de mon rôle de rapporteur pour émettre quelques réflexions à titre personnel et éviter ainsi de devoir reprendre la parole dans ce débat.

En qualité de membre de cette assemblée, de femme, de militante, avec combien d'autres et depuis tant d'années, de la cause des femmes, je voudrais dire à quel point je suis attentive à l'article 5 de la convention où il est dit, à juste titre, que les discriminations, qui sont une réalité, sont davantage d'ordre sociologique que juridique.

Je ne résiste pas à l'envie de citer une phrase de Benoîte Groult, qui illustre bien une mentalité très répandue, même si on assiste, d'ailleurs fort heureusement, à des changements dans les comportements.

Avançant les arguments masculins, Benoîte Groult écrit: «Vous êtes très très bien en avocate, en PDG, en exploitante agricole, en déléguée syndicale, en informaticienne, en tout ce que vous voudrez...»

M. Humblet. — En sénateur.

Mme Pétry. — En sénateur, si vous voulez. «Très, très bien même. Mais vous oubliez le principal: vos enfants ne peuvent se passer de vous et nous non plus.»

Ce point de vue illustre effectivement la difficulté d'éradication des inégalités et des discriminations dans les rapports hommes-femmes, dans la dépendance, dans ce que certaines qualifieraient par le terme actuel de «comportement macho», et ce que d'autres subissent parfois avec consentement parce qu'elles n'ont pas encore compris.

Au moment où cette convention nous est soumise pour ratification, il est bon de se souvenir que le Parlement vient de passer dix années à discuter des droits du conjoint survivant, des droits des enfants dits naturels qui n'ont pas encore rejoint les droits des enfants dits légitimes.

Malgré les revendications et les pressions, la Belgique est au Moyen Age en matière d'avortement.

Le caractère répressif et moraliste de notre Code pénal oblige les femmes à vivre la détresse, l'angoisse, les dangers de certaines situations. Et que dire des femmes battues et de toutes les associations de SOS qui existent dans notre société? Face à toutes les inégalités et oppressions auxquelles notre société ne peut répondre, il y a le recours aux SOS de toute nature!

Ce fait devrait nous inciter à comprendre que c'est la vie des êtres humains qui est en cause par le biais de textes qui peuvent a priori nous apparaître très positifs, mais qui peuvent aussi s'avérer lourds de conséquences dans la réalité. L'avortement, que je préfère d'ailleurs qualifier d'interruption volontaire de grossesse, est le problème pénal le plus controversé dans notre législation. Je n'entends pas, rassurez-vous, faire de la polémique, mais simplement illustrer les difficultés présentes et qui subsisteront dans notre société si chacun ne comprend pas qu'il est temps de changer de mentalité.

Ce problème pénal symbolise aujourd'hui le divorce entre un système juridique et une large partie de l'opinion publique. Tout se passe comme si deux consensus contradictoires étaient à l'œuvre. La majorité de l'opinion publique ne souhaite plus, n'accepte plus que l'on poursuive pour des avortements médicaux, mais une autre majorité, il faut le reconnaître, se forme tout aussitôt pour empêcher que soit consacrée officiellement la dépénalisation.

Dès que l'on déploie des problématiques, et en particulier celle de l'avortement, on s'aperçoit vite que sont en conflit irréductible un certain nombre de valeurs essentielles, des deux côtés d'ailleurs. Vous avez, d'une part le droit des femmes de maîtriser leur destin, de trouver ou de retrouver leur indépendance, de ne pas subir jusqu'à être dépossédée de leur liberté, une grossesse non désirée.

Vous avez, d'autre part, des valeurs tout aussi fondamentales et qui s'attachent à un certain respect, à une certaine conception de la vie potentielle qui se développe depuis la conception. Tous ces principes sont inscrits dans cette convention dont nous allons, je l'espère, voter le projet de loi qui en permettra la ratification.

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

Je veux simplement souligner que ce genre de débat est né de la volonté d'émancipation des femmes, il est né aussi et même surtout de la somme impressionnante des souffrances de toute nature qui

sont celles de beaucoup de femmes, des plus faibles, car si un certain nombre sont capables de se défendre, d'autres ne le sont pas.

Nous vivons une époque de profonde remise en question et une nouvelle société reste certainement à inventer. Quels que soient nos choix, nous devons tous être d'accord pour constater l'importance énorme des préjugés dans les discriminations dont les femmes sont depuis si longtemps l'objet. L'évolution des femmes dans la société n'est pas seulement une affaire de législation, je dirai même qu'elle ne peut venir tout entière du pouvoir. Le bout de chemin à faire par la législation est un aspect du problème. Le reste doit découler du changement dans le comportement qui se traduit dans les actes quotidiens de la vie. Si des lois nouvelles arrivent à changer les vies, ce ne sera que dans la mesure où le terrain favorable à une modification des comportements aura été préparé.

Combien de tabous, d'interdits, de réticences «plus forts souvent que les lois», comme le dit encore Benoîte Groult, ont tenu les femmes en laisse jusqu'à présent. Si les mentalités évoluent si lentement, si la liberté des femmes avance à pas comptés, c'est que, et c'est vrai dans d'autres domaines, la liberté ne se demande pas, elle se prend, et elle doit s'assumer. Pour la prendre, il faut «oser oser» et cesser d'avoir peur et surmonter notre apathie.

Cette convention parle des discriminations à l'égard des femmes, et c'est pourquoi je parle surtout d'elles. Mais je ne voudrais pas qu'on croit que ce combat pour l'évolution dans les mentalités, pour plus de liberté pour les femmes, n'intéresse pas également les hommes qui ne sont pas tous, loin s'en faut, libres ou émancipés. Ils devraient aussi se poser des questions sur les manipulations dont ils sont l'objet mais, me direz-vous, c'est un autre débat.

Les préjugés sont tenaces. Le propre d'un préjugé est de se présenter aux yeux de tous sous les aspects de la vérité. Ils consistent à nous convaincre que ce qui est habituel est normal et que ce qui est normal est naturel. Au départ de cette équation, normalité égale nature, nos sociétés se sont organisées socialement, économiquement, culturellement et donc politiquement pour que chacun, homme et femme, soit déterminé dans sa fonction, dans ses rôles, dans ses «destins».

D'où un système d'éducation et une échelle de valeur qui sont devenus autant de croyances, de fausses vérités, de certitudes qui garantissent que chacun occupera bien la place qui lui est destinée et qui détermine tous ces comportements, dont l'article 5 dit heureusement qu'il faut aider à les changer.

A cause de ces préjugés, l'égalité se traduit difficilement dans les faits. Il est vrai que la plupart des gens sont réfractaires au changement, les uns parce qu'ils subissent sans le savoir, sans le comprendre ce qu'on leur a inculqué comme étant naturel, les autres parce qu'ils ont peur de l'inconnu. D'autres encore parce qu'étant détenteurs de privilèges, ils ne veulent rien céder.

C'est à tout cela que se heurte le combat pour l'éradication définitive des inégalités entre les sexes.

Je pourrais dire, en terminant, que cette difficulté de changement est soutenue, sous-tendue par des actions publicitaires, insidieuses ou non, qui nous renvoient quotidiennement les images de la femme modèle, qui n'existe pas par elle-même, qui ne trouve à se réaliser que par procréation et dont la capacité d'être pour elle-même ou par elle-même dépend de l'approbation de quelqu'un d'autre.

En un mot, la publicité fait mener encore à beaucoup de femmes un jeu de femme-objet éternellement parfait. Et ce jeu, paraît-il, conduira cette femme-objet au bonheur puisant l'homme, le «macho» dont je parlais tout à l'heure, l'aura «reconnue, admirée», il sera séduit, subjugué, j'ai envie de dire le pauvre! Le voilà piégé, lui aussi, d'autant plus qu'il est maintenant utilisé lui aussi, enfermé dans son rôle masculin et viril.

Je dis que les hommes, qui vont voter avec nous en croyant nous faire tout simplement plaisir, feraient bien de se poser des questions sur les manipulations qu'ils subissent, même si les féministes ont crié victoire devant l'homme mannequin.

Nous avons tous la volonté de créer un type de femme libre et responsable, de créer un type d'homme libre et responsable, ce qui implique une société qui n'opprime plus, mais qui permette la responsabilité et l'exercice des libertés pour chacun, quel que soit son sexe. Voilà un vaste programme qu'il nous appartient de réaliser.

Donnons à cette ambition le support demandé, c'est-à-dire le cadre juridique, respecté par tous, qui constituera une arme à utiliser judicieusement. Approuvons tous ensemble un projet, dont nous pourrions nous occuper plus concrètement par la suite. (*Applaudissements sur de nombreux bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Staels.

Mevrouw Staels-Dompas. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren ministers, geachte collega's, mijn toespraak zal uiteraard heel wat korter zijn en waarschijnlijk ook minder gepassioneerd dan die van onze rapporteur. Zij heeft een uitstekend verslag gemaakt en ik betreur dat zij hier dingen bijgesleurd heeft die tenslotte niets met de discriminatie tussen mannen en vrouwen hebben te maken.

Het verdrag dat hier te onzer goedkeuring wordt voorgelegd, is de resultante van talrijke pogingen om alle vormen van discriminatie ten opzichte van vrouwen af te schaffen.

Ondanks al de bestaande internationale verdragen, opgesomd in het verslag van mevrouw Pétry, zijn de vrouwen nog steeds slachtoffer van discriminatie.

Het is uit deze bekommerning dat de noodzaak groeide één enkel juridisch document op te stellen dat tot doel had elke discriminatie uit te bannen en dit voor de vrouwen van de hele wereld en op elk gebied, ongeacht de verschillen in beschaving, traditie, sociale en economische structuren.

Zo werd dan uiteindelijk op 18 december 1979 door de algemene vergadering van de Uno de resolutie aangenomen waarbij het verdrag inzake uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen werd aanvaard. Dit werd, zoals mevrouw Pétry ook zegde, met 130 stemmen aangenomen terwijl slechts tien landen zich onthielden.

Bij het tot stand komen van dit verdrag heeft België een belangrijke rol gespeeld.

In 1975 werd door de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, de heer Van Elsende, naar aanleiding van het Jaar van de vrouw bij zijn departement de Consultatieve Commissie voor de status van de vrouw opgericht. Deze commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle vrouwenorganisaties en afgevaardigden van een aantal ministeries heeft de tekst van dit verdrag grondig voorbereid. De toenmalige voorzitter van deze commissie, mevrouw Mieke Coene, heeft dan met de nodige kennis en overtuiging de Belgische tekst verdedigd in de Uno-commissie voor de status van de vrouw waar zij de leiding had van de Belgische delegatie. Onze tekst, de Belgische dus, werd uiteindelijk als basisdocument gebruikt voor de bespreking in deze Uno-commissie. Wij kunnen er terecht fier op zijn. Tijdens de Uno-wereldconferentie voor de vrouw in 1980 in Kopenhagen, naar aanleiding van de evaluatie van de eerste helft van het decennium van de Verenigde Naties voor de vrouw en het opstellen van een nieuw actieplan voor het tweede deel van dit decennium, dat loopt tot 1985, werd dit verdrag op 17 juli door 55 landen, waaronder België, ondertekend.

Jammer dat dit voor België moest gebeuren door een man. Hier wil ik graag iets citeren wat de vrouwen die daar uit België aanwezig waren nogal zwaar is aangekomen. In het verslag van het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben wij achteraf moeten lezen: «Men heeft tijdens de conferentie van Kopenhagen kunnen vaststellen dat er tijdens deze eerste helft van het decennium enkele niet te onderschatten resultaten werden bekomen. Het stijgend onderwijsniveau en de verhoogde politieke maturiteit van de deelnemers was opmerkelijk en zij zijn opgeklommen in de hiërarchie van de politieke kaders of van het openbaar ambt. Als illustratie hiervan: onder de 55 vertegenwoordigers van de Lid-Statens, die tijdens een plechtige zitting het nieuwe Uno-verdrag tot afschaffing van elke vorm van discriminatie ten aanzien van de vrouwen hebben ondertekend, waren er 49 vrouwen met de rang van minister, vice-minister, ambassadeur of bijzondere gezant.» Wij, Belgen, waren dus onder de zes andere landen die een man hadden afgevaardigd, de ambassadeur namelijk, om het verdrag te ondertekenen en dat op een moment dat er twee volwaardige vrouwelijke ministers in onze regering waren die trouwens in Kopenhagen waren om België te vertegenwoordigen.

Dit moest mij toch even van het hart. Ik hoop dat de minister dit zal overmaken aan zijn collega van Buitenlandse Betrekkingen opdat dit «affront» ons in de toekomst tenminste gespaard zou blijven.

Mevrouw N. Maes. — Zeer goed!

Mevrouw Staels-Dompas. — Dit verdrag moet niet enkel door de Senaat worden bekrachtigd; ook de Kamer, de Vlaamse en de Waalse Raad, moeten dit verdrag nog goedkeuren. Ik dring er bij de bevoegde instanties op aan daarmee niet te lang te wachten, opdat België nog bij de eerste groep Westerse landen zou kunnen zijn die deze conventie bekrachtigen.

Indien deze bekrachtiging doorgaat, zal België in de nabije toekomst alle nog bestaande discriminerende maatregelen ten aanzien van de vrouw uit de wetgeving moeten doen verdwijnen. Hoewel vele bepalingen van de conventie in het Belgische recht reeds een feit zijn, moeten sommige wetten toch nog worden aangepast. Als wij thans een balans zouden opmaken, stellen wij vast — en dit is positief — dat vooral in de jaren zeventig belangrijke discriminaties tussen man

en vrouw uit de wetgeving werden weggewerkt. De belangrijkste daarvan wil ik even vermelden. Er was de wet van 1 juli 1974 inzake de ouderlijke macht, waarin vader en moeder op gelijke voet werden gesteld. Door de wet van 28 oktober 1974 werd de burgerrechtelijke en strafrechtelijke discriminatoire behandeling bij overspel afgeschaft. De belangrijkste wet was die van 14 juli 1976 inzake de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten en de huwelijksvermogensstelsels.

Tevens moet melding worden gemaakt van titel V van de wet van 4 augustus 1978 inzake de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, de toegang tot het arbeidsproces, de beroepsopleiding, de promotiekanalen en de toegang tot een zelfstandig beroep, dit in uitvoering van de EG-richtlijn van 9 februari 1976, waaraan een aantal vrouwen die hier aanwezig zijn, flink hebben meegewerkt.

Bij de recente grondwetswijziging werd onderzocht of de gelijkheid en het verbod van discriminatie tussen mannen en vrouwen niet moesten opgenomen worden in onze Grondwet. Normaal gezien had men dit uitdrukkelijk in de Grondwet moeten bepalen, maar men oordeelde dat de artikelen 6 en 6bis ruim genoeg waren opgevat om die gelijkheid te waarborgen.

Op twee specifieke domeinen, namelijk de nationaliteit van de gehuwde vrouw en de sociale zekerheid, dient onze wetgeving nog conform de normen van het verdrag te worden gemaakt.

Inzake nationaliteit is onze wetgeving met haar automatische volgplicht voor de gehuwde vrouw en haar voorkeur voor de nationaliteit van de wettige vader bij het bepalen van de nationaliteit van de kinderen, niet conform artikel 9 van het verdrag.

Dit moet dringend worden aangepast. Sedert verschillende jaren wordt de herziening van de gecoördineerde wetten op de nationaliteit overwogen. Men zal daar nu wellicht meer spoed moeten achter zetten. Inzake de nationaliteit van de kinderen kunnen de nodige aanpassingen worden aangebracht binnen het raam van de thans hangende hervorming van het afstammingsrecht.

Wat de sociale zekerheid betreft, moeten nog een aantal bepalingen worden aangepast. Dit moet in een zeer nabije toekomst toch gebeuren, willen we in orde zijn met de EG-richtlijnen van 1978 over de gelijkheid van mannen en vrouwen inzake sociale zekerheid.

Deze thans nog bestaande discriminaties mogen echter geen hinderpaal vormen voor een onmiddellijke bekrachtiging van het verdrag. Integendeel, het zal een stimulans zijn om het interne recht zo vlug mogelijk aan te passen.

In rechte zullen dan ongeveer alle discriminaties zijn weggewerkt in België. Maar of dit ook in feite reeds volledig het geval is, laat nog veel twijfel over. Daarvoor dient nog heel wat aan de mentaliteit, zowel van vrouwen, maar vooral van mannen te worden veranderd en dat ligt voor een groot deel buiten de macht van de wetgever.

Toch zullen we erover moeten waken dat vooral nu, in een periode van recessie en economische crisis, de vrouwen niet de eerste slachtoffers worden en meer en meer eerst uitgestoten worden uit het arbeidsproces. Niettegenstaande het recht op arbeid een individueel basisrecht is, dat ook in deze conventie opgenomen is, horen we immers hier en daar reeds stemmen opgaan voor één arbeidsplaats per gezin, en dit terwijl men nog steeds niet spreekt van één job per persoon.

Samen met de vrouwenorganisaties in ons land maar ook met de organisaties en met de groeperingen die zich bezighouden met volwassenenvorming speciaal dan voor mannen moeten we onze acties voortzetten om de mentaliteitswijziging verder te stimuleren en tevens moeten wij waakzaam blijven voor elke poging tot nieuwe discriminatie. *(Applaus op verschillende banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het woord «feminisme» wordt vaak verkeerd geïnterpreteerd, feministen worden geminacht, uitgelachen, niet begrepen. Elke beweging heeft haar extremisten die inderdaad aanleiding kunnen geven tot karikatuur en misverstanden. Maar, als men de niet- of zogenaamde antifeministen objectieve gegevens verstrekt over de toestand van de vrouw in de maatschappij, moeten die toch bekennen dat die toestand moet veranderen en dat een vrouwenbeweging inderdaad nog steeds noodzakelijk is. Voor mij is de feministische strijd een onderdeel van de strijd voor de ontvoogding, voor de bewustmaking van de mens. Op die weg naar de bewustmakende ontvoogding heeft de vrouw nog een grote achterstand in te halen. De bestaande discriminaties ten opzichte van de vrouw, de traditionele rolpatronen, de tweederangspositie van de vrouw in de maatschappelijke structuren, zijn zoveel hinderpalen op

die weg. Het is dan ook noodzakelijk dat op alle vlakken voor de gelijkgerechtigdheid van de vrouw wordt gestreden. Die strijd is helaas nog noodzakelijk, zelfs in de meest ontwikkelde democratische landen.

Helaas zijn ook daar wetten niet voldoende, ook de mentaliteit moet worden gewijzigd, een evolutie die maar al te lang duurt. Bovendien moeten ook de oorzaken en de redenen van het verschil in positie tussen man en vrouw uit de weg worden geruimd en opgevangen. De bekrachtiging van dit ontwerp zal niet dadelijk maken dat onze regering alleen maar mannen ministers *à part entière* zijn, dat in het Parlement meteen de grootste helft van de bevolking procentueel zou zijn vertegenwoordigd, dat in de raden van beheer van onze GIM's, GOM's, banken, zowel in de openbare als in de privé-sector enzovoorts — de waslijst is lang — de vrouwen opeens aanwezig zouden zijn.

Zal die bekrachtiging de hoge werkloosheidsgraad bij de vrouwen verhelpen? Met deze regering valt te vrezen van niet, integendeel. Tot nog toe zijn in België nochtans al verschillende wetten goedgekeurd of zijn ze in voorbereiding — ze zijn in het verslag vermeld en ook de collega's Staels en Pétry hebben ernaar verwezen — en werden al verschillende maatregelen genomen om de gelijkberechtiging van vrouw en man in te voeren. België blijkt zelfs een van de landen te zijn waar het meest is bereikt. Rome is niet in één dag gebouwd, dat weten we allemaal, maar de huidige regering is aan het afbreken. Trouwens niet alleen op het gebied van de ontvoogding van de vrouw. Hoe kan het anders? Het is een regering van mannen en in hun kabinetten zijn de vrouwen op niveau I een zeldzaamheid.

Laten we nu komen tot het wetsontwerp zelf. Om praktisch en logisch te zijn, zal ik de orde van de artikelen volgen en al naargelang, hetzij het huidige regeringsbeleid ermee vergelijken, hetzij opmerkingen maken bij de huidige toestand, hetzij suggesties doen voor de toekomst.

Ik zal hierbij heel wat herhalen wat mevrouw Pétry al heeft gezegd, maar dit kan geen kwaad want de aandacht tijdens dit debat is niet bijzonder groot.

In artikel 2 lezen we dat « de Staten overeenkomen onverwijld met alle passende middelen een beleid te volgen, gericht op uitbanning van discriminatie van vrouwen » en dat ze zich tot dit doel verbinden onder andere « passende wettelijke en andere maatregelen te treffen, met inbegrip van — waar nodig — sancties, waarin alle discriminatie van vrouwen wordt verboden »; dit is paragraaf *b*. De paragrafen *c*, *d*, *e* zijn even belangrijk en het zou nuttig zijn dat onze ministers hun bestaan niet vergeten, want het is duidelijk dat hier initiatieven vanwege de regering worden verwacht. Paragraaf *f* loont de moeite te worden geciteerd. « Alle passende maatregelen, waaronder wetgeving, te nemen om bestaande wetten, voorschriften, gebruiken en praktijken, die discriminatie van vrouwen inhouden, te wijzigen of in te trekken, onderscheidenlijk af te schaffen. » Ik hoop dus dat de regering bepaalde koninklijke besluiten zal intrekken, wetten wijzigen, haar vrouw-onvriendelijk beleid zal herzien.

Artikel 3 waarborgt in feite de zelfstandigheid van de vrouw op politiek, sociaal, economisch en cultureel gebied. Inderdaad de economische onafhankelijkheid van de vrouw is voorwaarde voor haar ontplooiing. Door in haar huidig beleid het gezin als vertrekpunt te nemen voor verschillende maatregelen, op gebied van de werkloosheid, de sociale zekerheid, de fiscaliteit enzovoort, belemmert de regering die ontwikkeling naar de onafhankelijkheid van de vrouw, in plaats van de « passende maatregelen, waaronder wetgeving » te nemen « om de volledige ontplooiing en ontwikkeling van vrouwen te verzekeren, ten einde haar de uitoefening en het genot van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op gelijke voet met mannen te waarborgen ».

Artikel 4 verdedigt de positieve discriminatie ten aanzien van de vrouw, opdat inderdaad het proces van ontvoogding zou kunnen worden versneld. Positieve discriminatie is niet ongewoon in de politieke traditie van ons land. Zo is de pariteit in de regering een positieve discriminatie ten aanzien van de Franstalige minderheid in het land. Het zal dan ook gepast zijn dat de regering zou overwegen maatregelen te nemen opdat juist de meerderheid van de bevolking van het land positief zou worden gediscrimineerd. Ik denk bijvoorbeeld aan de samenstelling van de kandidatenlijsten voor de verkiezingen: door een quorum in te voeren, wat het aantal vrouwelijke kandidaten op verkiesbare plaatsen betreft, zou het aantal vrouwelijke mandatarissen dan toch uiteindelijk wat stijgen. Een andere positieve discriminatie geldt de fysieke verschillen tussen mannen en vrouwen. Zo denk ik bijvoorbeeld aan de voorwaarde die gesteld worden om tot het politiekorps of het brandweerkorps en dergelijke te worden toegelaten. De minimumlengte van 1,68 m bijvoorbeeld is een voorwaarde waardoor vele vrouwen worden uitgesloten. Alsof zij minder efficiënt zouden kunnen werken en

zelfs gevechtstechnieken toepassen, indien zij enkele centimeters kleiner zijn.

Artikel 5 bepaalt dat de Staten alle passende maatregelen nemen om « *a*) het sociale en culturele gedragspatroon van de man en de vrouw te veranderen ten einde te komen tot de uitbanning van vooroordelen, van gewoonten en van alle andere gebruiken, die zijn gebaseerd op de gedachte van de minderwaardigheid van één van beide geslachten, of op stereotiepe rollen van mannen en vrouwen ». Op dit terrein is nog heel wat te doen. Om maar één voorbeeld te noemen, namelijk dat van de publiciteit waar nog steeds de vrouw wordt behandeld, hetzij als een mooi object, zoals mevrouw Pétry heeft aangehaald, hetzij als huisvrouw en waar de mannen als stoere kerels worden aangesproken die de beste biertjes drinken, die de beste wagens kopen maar die zich nooit bekommeren om de kwaliteit van enig waspoeder. Zo ooit publiciteit op de TV komt, dan zal er zeer streng moeten over worden gewaakt dat geen sexistische reclame de eter wordt ingestuurd.

De heer Vanderpoorten. — Dan moeten de vrouwen weigeren daaraan mee te doen. Dat is duidelijk.

Mevrouw De Pauw-Deveene. — Dat rollenpatroon wordt helaas nog vaak in het onderwijs, in de schoolboekjes en zo meer onderhouden. Alinea *b* gaat daartegen in en vraagt dat zou worden ingezien dat én vader én moeder, beiden moeten instaan voor de opvoeding van hun kinderen. Op het ogenblik immers maken wij eigenlijk een vaderloze maatschappij, in die zin dat de vaders praktisch niet meer thuis zijn, dan wanneer ook zij een belangrijke rol te spelen hebben bij de ontwikkeling van hun kinderen.

Artikel 7 bepaalt dat de Staten alle passende maatregelen nemen om « discriminatie van vrouwen in het politieke openbare leven van het land uit te bannen ». Zoals ik het daarnet reeds zei, kunnen inderdaad positief discriminatoire maatregelen worden genomen opdat er meer vrouwen zouden worden verkozen in onze politieke instellingen. Ik vrees echter dat onze regering zich daar niet voldoende van bewust is. Wij constateerden dat immers bij de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen in oktober laatstleden. De regering nam weliswaar maatregelen opdat de vrouw bij de publieke opinie als volwaardige kandidaat zou overkomen, maar die campagne kwam veel te laat en had praktisch geen uitwerking. Ze werd zo slecht aangepakt, dat de BRT zelfs weigerde spots in verband met die campagne uit te zenden, omdat de regering veel te laat die mogelijkheid had aangevraagd.

De regering weigerde ook maatregelen te nemen opdat op de kandidatenlijsten ook de voornaam van de kandidaten voluit zou worden vermeld. Hierdoor zouden de vrouwelijke kandidaten op die lijsten kunnen worden geïdentificeerd door die kiezers die juist wensten de vrouwelijke kandidaten te steunen. Deze makkelijke maatregel, die trouwens ook voor bepaalde mannelijke kandidaten een gunstige uitwerking kon hebben, werd zelfs niet genomen.

In artikel 7 staat verder dat de Staten de vrouwen verzekeren het recht om op gelijke voet met mannen « *b*) deel te nemen aan de vaststelling van het overheidsbeleid en aan de uitvoering hiervan, alsook openbare ambten te bekleden en alle openbare functies op alle overheidsniveaus te vervullen ». Hoewel de vrouwen in de leidende functies nog schaars zijn in onze ambtenarij, worden ze in theorie althans doorgaans niet gediscrimineerd. Nochtans is dat nog altijd niet de algemene regel. Ik verzoek dan ook de regering te onderzoeken hoe de toestand is bij de NMBS. Naar verluidt worden er nog steeds vrouwen geweigerd voor bepaalde functies.

Artikel 10 is zeer belangrijk, want het betreft het onderwijs. Alleen hierover zou een hele uiteenzetting kunnen worden gehouden. Ik zal mij ertoe beperken erop te wijzen dat er nog steeds scholen zijn in België die niet gemengd zijn, dat er nog steeds scholen zijn waar meisjes en jongens aparte handwerklessen krijgen, dat nog steeds meisjes de richting snit en naad uitgaan; een vorming die geen toekomstmogelijkheden biedt. Alinea *a* is bijzonder belangrijk, want hierin wordt gevraagd ook informatie en advies te geven inzake geboorteregeling. Op dit domein zal in België inderdaad een bijzondere inspanning moeten worden gedaan. Er zijn al informatie-campagnes geweest, maar die mogen gerust worden herhaald. Ik hoop ook dat de onderwijscommissie voor het waarborgen van een gelijkwaardige rol van mannen en vrouwen in de samenleving efficiënt zal werken, zodat de mentaliteit zou veranderen en zodat in de komende generaties de vrouw in de maatschappij de rol zal kunnen spelen die haar toekomt.

Artikel 11 is een essentieel artikel en het is werkelijk te betreuren dat de huidige regering hiermee geen rekening houdt. Het is bekend dat de vrouwen het grootste slachtoffer zijn van de werkloosheid.

Op iedere honderd werklozen zijn er zowat 57 vrouwen, terwijl de vrouwen maar 32,8 pct. uitmaken van de totale beroepsbevolking. Hun aandeel in het aantal plaatsingen bewerkstelligd door de RVA bereikt slechts zowat 40 pct. Bovendien blijkt reeds uit een vluchtig nakijken van de kranten dat de overgrote meerderheid van de werkaanbiedingen zich steeds of tot mannen of tot vrouwen richt, wat nochtans verboden is, maar waaruit blijkt dat juist aan vrouwen de minst interessante jobs worden aangeboden. De wet van 4 augustus 1978, die in de gelijke behandeling van mannen en vrouwen voorziet ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces en de promotiekansen en ten aanzien van arbeidsvoorwaarden, wordt dus nog steeds niet nageleefd, haast vijf jaar later.

De vrouwen moeten nochtans evenzeer recht hebben op arbeid als de mannen, ook op werkloosheidsuitkeringen. Hoewel in theorie de wet en de koninklijke besluiten geen onderscheid maken, weten we best dat de «niet-gezinshoofden» de vrouwen zijn; zij worden dus veel meer getroffen door de aanzienlijke vermindering van het dopgeld. Ook de langdurige werklozen, waar ook de vrouwen de trieste meerderheid vormen, zien hun uitkeringen verminderd. De vrouw wordt dus opnieuw afhankelijker van haar echtgenoot aangezien haar inkomen sterk wordt gereduceerd.

Vrouwen worden ook ertoe aangezet deeltijdse arbeid te verrichten. In een interpellatie tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid op 28 april van vorig jaar bracht ik reeds kritiek uit op die politiek. In België, en in de EEG in het algemeen, zijn reeds ongeveer 88 pct. van de personen die deeltijdse arbeid verrichten, vrouwen, tegen slechts 12 pct. mannen. In onze maatschappij is de man blijkbaar nog steeds de belangrijkste kostwinner, de vrouw moet voor de kinderen en het huishouden zorgen. Er zijn heel wat nadelen aan deeltijdse arbeid verbonden. De betrokken personen oefenen gewoonlijk laag gekwalificeerd werk uit, ze hebben vrijwel geen promotiekansen en hun arbeidsvoorwaarden zijn over het algemeen ongunstig. In de vakbonden kunnen ze geen rol van betekenis spelen en bovendien kan iemand die deeltijds werkt, moeilijk als echt economisch onafhankelijk beschouwd worden. Door de deeltijdse arbeid voor vrouwen aan te moedigen, wordt het rollenpatroon bestendigd. Collectieve voorzieningen, zoals kinderopvang en wasserettes, zijn er dan minder nodig. De verplaatsing naar de arbeidsplaats duurt echter even lang en kost evenveel als bij voltijdse arbeid. Bovendien lost deeltijdse arbeid het werkloosheidsprobleem niet op. De invoering ervan gaat meestal gepaard met de vermindering van het globaal aanbod arbeidsuren, zoals blijkt uit de ervaring met de warenhuizen. Ik citeerde toen de nodige cijfers als bewijs. Ook in de praktijk wil men de vrouwen deeltijdse arbeid opleggen. Het verhaal van de 13 vrouwen van Cockerill-Bekaert hoef ik hier niet te herhalen.

Ook in de sociale zekerheid gaat men uit van de gezinssituatie, en wordt met afgeleide rechten gehanteerd, maar niet in beide richtingen! Zo krijgt een weduwnaar geen overlevingspensioen als zijn vrouw gewerkt heeft en toch een even groot deel van haar salaris aan de pensioenkas heeft gestort!

Om artikel 11 van het verdrag efficiënt toe te passen, moet men overgaan naar het individualiseren van alle rechten en plichten van iedereen. Het is de hoogste tijd dat de echtparen waar beiden buitenshuis werken niet meer worden gestraft. Ook wat de fiscaliteit betreft, is de cumulatie van de inkomens het beste middel om de vrouwen ertoe aan te zetten niet te studeren en niet uit werken te gaan. Men begrijpe me niet verkeerd. Hoge inkomens moeten zwaar worden belast, of het nu mannen zijn of vrouwen die ze verdienen, maar de belastingdruk mag niet worden verzwaaard op een discriminatoire manier.

Verder vraag ik de aandacht van de regering voor artikel 11, paragraaf 2, alinea c: «de verlening aan te moedigen van de noodzakelijke ondersteunende diensten voor sociale zorg, om ouders in staat te stellen verplichtingen jegens het gezin te combineren met verantwoordelijkheden in het werk en deelneming aan het openbare leven, in het bijzonder door het opzetten en ontwikkelen van een netwerk van faciliteiten voor kinderopvang te bevorderen».

Daar zouden veel meer initiatieven moeten worden genomen, ook wat andere collectieve voorzieningen betreft. Maar neen, daar denken de heren ministers niet aan. Als de vrouwen weer thuis zitten — eigenlijk moeten blijven zitten — verminderen de werkloosheidscijfers en heeft men een werkersreserve tegen dat de tijden weer beter zijn.

In artikel 16, paragraaf 1, alinea c, tenslotte wordt een controversieel punt aangeraakt. De nog in voege zijnde abortuswetgeving is beschamend. Haar toepassing nog beschamender. Binnenkort vliegen weer dokters letterlijk in de gevangenis. Verder wil ik het hierover niet hebben. Men kent de mening van de SP hierover en de gronden waarop die opvattingen berusten. Het is dan ook te hopen dat deze bepaling van het verdrag, zo vlug mogelijk in België zal worden uitgewerkt.

Tot slot, gezien het kapitaal belang van dit verdrag, niet alleen voor alle Belgische vrouwen, maar voor het hele mensdom, zal, vanzelfsprekend, de SP-fractie voor deze wet stemmen. Daarom ook hopen we dat de Koning deze wet eerstdaags zal bekrachtigen en eisen we van de regering dat zij inderdaad haar beleid zou herzien, opdat dit verdrag ook in België volledig zou worden toegepast. *(Applaus op de socialistische banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Jules Peetermans.

M. J. Peetermans. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, mesdames, messieurs, je serai beaucoup moins long que les intervenantes précédentes, non parce que j'ai moins de conviction qu'elles, mais parce que, avec une compétence et un enthousiasme que je me plais à souligner, elles ont dit tout ce qu'il fallait dire sur le projet qui nous est soumis.

Celui-ci s'inscrit dans une longue évolution des esprits, qui n'est d'ailleurs pas terminée. Si elle était arrivée à son terme, il n'aurait sans doute pas été nécessaire de nous attarder aussi longuement sur le sujet. Hélas! nous sommes loin d'arriver au bout d'un changement des mentalités auquel nous pouvons tous contribuer.

La convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, faite à New York le 18 décembre 1979, s'inscrit dans une série d'autres dispositions, parmi lesquelles je citerai celle du 9 février 1976, par laquelle le Conseil de la Communauté européenne a promulgué une directive relative à la mise en œuvre du principe de l'égalité de traitement entre les hommes et les femmes en ce qui concerne les conditions de travail et l'accès à l'emploi, la formation et la promotion professionnelles.

Ce principe a été incorporé dans la législation belge par la loi du 4 août 1978 traitant de l'accès à la formation professionnelle.

En ce qui concerne le secteur «Emploi et Travail», un arrêté royal du 16 octobre 1981 a été publié en vue de déterminer ce qu'il faut entendre par l'orientation professionnelle et la formation professionnelle, visées à l'article 124 de la loi du 4 août 1978, en vue de l'égalité de traitement entre les hommes et les femmes.

D'autres arrêtés d'application tardent à être publiés. Ils devraient compléter les dispositions déjà prises pour rendre effective la loi en question.

La Commission des Communautés européennes est légalement obligée d'établir régulièrement un état de la question concernant l'observation de sa directive du 9 février 1976. Elle a cité l'Etat belge devant la Cour de justice des Communautés européennes. La première audience a eu lieu le premier octobre dernier.

L'Etat belge court donc le risque d'être condamné si les directives européennes ne sont pas exécutées intégralement dans le plus bref délai. Nous ne sommes donc pas encore à l'avant-garde dans le domaine qui nous préoccupe aujourd'hui, ni à l'abri d'une éventuelle condamnation.

Je suis convaincu que, outre les modifications de la législation, une profonde modification des esprits doit être réalisée. Une séance comme celle-ci y contribue largement, comme peuvent y aider les prises de positions quotidiennes de tous les citoyens de ce pays.

Le FDF, en tout cas, votera sans hésiter le projet de loi n° 418 qui nous est soumis. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et sur certains autres bancs.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris De Keersmaecker.

De heer De Keersmaecker, staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen. — Mijnheer de Voorzitter, wij verheugen ons over het feit dat met unanimité dit ontwerp van wet werd aangenomen in de commissie. Het ontwerp omvat het grootst mogelijk aantal bepalingen samengebracht in één tekst die ertoe strekt de gelijkheid tussen man en vrouw in de meest diverse domeinen waar dat nog niet het geval mocht zijn, te verwezenlijken.

Ik hoop dat de Senaat blijk zal geven van dezelfde unanimité als de commissie.

In het licht van deze stellingname heb ik vanzelfsprekend met grote aandacht geluisterd naar de verschillende opmerkingen en vragen. Ik heb nota genomen van die vragen en ook van het verzoek om een onderzoek aangaande de discriminatie van vrouwen bij de NMBS en in de scholen in te stellen. De opmerkingen over de toestand in de regering laat ik voor de verantwoordelijkheid van degenen die ze hebben gemaakt.

Hoe het ook zij, ik zal de gemaakte opmerkingen verzenden aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen alsook de vraag die

mevrouw Staels heeft gesteld aangaande de vertegenwoordiging van de Belgische regering te Kopenhagen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. Het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt te New York op 18 december 1979, zal volkomen uitwerking hebben.

Article unique. La Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, faite à New York le 18 décembre 1979, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 FEBRUARI 1978 HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG TER VOORKOMING VAN DE VERONTREINIGING VAN DE ZEE TENGEVOLGE VAN HET STORTEN, VANAF SCHEPEN EN LUCHTVAARTUIGEN, EN VAN DE BIJLAGEN, OPGEMAAKT TE OSLO OP 15 FEBRUARI 1972

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 8 FEVRIER 1978 PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION POUR LA PREVENTION DE LA POLLUTION MARINE PAR LES OPERATIONS D'IMMERSION EFFECTUEES PAR LES NAVIRES ET AERONEFS, ET DES ANNEXES, FAITES A OSLO LE 15 FEVRIER 1972

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet betreffende het verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee.

Nous abordons l'examen du projet de loi concernant la convention pour la prévention de la pollution marine.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Seranno, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijz naar mijn rapport.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Article 1er. Dans l'article 3, § 2, de la loi du 8 février 1978 portant approbation de la Convention pour la prévention de la pollution marine par les opérations d'immersion effectuées par les navires et aéronefs, et des Annexes, faites à Oslo le 15 février 1972, les mots «le ministre qui a l'administration de la Marine et de la Navigation intérieure dans ses attributions» sont remplacés par les mots «le ministre qui a l'Environnement dans ses attributions».

Artikel 1. In artikel 3, § 2, van de wet van 8 februari 1978 houdende goedkeuring van het Verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee tengevolge van het storten vanaf schepen en luchtvaartuigen, en van de Bijlagen, opgemaakt te Oslo op 15 februari 1972, worden de woorden «de minister tot wiens bevoegdheid het bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart behoort» vervangen door de woorden «de minister tot wiens bevoegdheid het Leefmilieu behoort».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. La loi du 8 février 1978 précitée est complétée par l'article suivant: «Art. 13: Sans préjudice de l'application des articles 10, 11 et 12, le Roi détermine les modalités de contrôle de tous les actes visés par la présente loi.»

Art. 2. De voormelde wet van 8 februari 1978 wordt met volgend artikel aangevuld: «Art. 13: Onverminderd de toepassing van de artikelen 10, 11 en 12, bepaalt de Koning de nadere regelen voor de controle op alle handelingen bedoeld door deze wet.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. La loi du 8 février 1978 précitée est complétée par l'article suivant: «Art. 14: Les dispositions des articles 2 à 13 de la présente loi sont également applicables à l'incinération de déchets en mer.»

Art. 3. De voormelde wet van 8 februari 1978 wordt met volgend artikel aangevuld: «Art. 14: Het bepaalde in de artikelen 2 tot 13 van deze wet is eveneens van toepassing op het verbranden van afval op zee.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. L'intitulé de la loi du 8 février 1978 précitée est complété par les mots suivants: «et prévoyant certaines dispositions relatives à l'immersion et à l'incinération de déchets et autres substances en mer».

Art. 4. Het opschrift van de voormelde wet van 8 februari 1978 wordt als volgt aangevuld: «en houdende sommige bepalingen in verband met het storten in zee en het verbranden op zee van afval en andere stoffen».

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE AVEC ANNEXES A L'ACCORD DU 22 NOVEMBRE 1950 POUR L'IMPORTATION D'OBJETS DE CARACTERE EDUCATIFS, SCIENTIFIQUE OU CULTUREL, FAIT A NEW YORK LE 1er MARS 1977

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL MET BIJLAGEN BIJ DE OVEREENKOMST VAN 22 NOVEMBER 1950 INZAKE DE INVOER VAN VOORWERPEN VAN OPVOEDKUNDIGE, WETENSCHAPPELIJKE OF CULTURELE AARD, OPGEMAAKT TE NEW YORK OP 1 MAART 1977

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation du Protocole avec annexes à l'Accord du 22 novembre 1950 pour l'importation d'objets de caractère éducatif, scientifique ou culturel, fait à New York le 1er mars 1977.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol met bijlagen bij de Overeenkomst van 22 november 1950 inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, opgemaakt te New York op 1 maart 1977.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Humblet, rapporteur. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je me réfère à mon rapport écrit.

Si je désire intervenir brièvement comme commissaire, c'est en vue d'attirer l'attention sur trois problèmes posés par ce projet portant

approbation d'un Protocole à un Accord Unesco, relatif à l'importation de nombre d'objets de caractère éducatif, scientifique ou culturel.

En réalité, il s'agit là d'un projet extrêmement important compte tenu des freins douaniers qui subsistent encore à l'importation de ces objets. Cette matière intéresse en particulier et au plus haut point les universités, les centres de recherches et les musées.

Il faut le souligner, d'autant plus — et je tiens à le dire aux membres du gouvernement — que si, du point de vue douanier, la ratification par la loi de cet accord aura des effets positifs, il n'en reste pas moins que, sur le plan de la TVA, on continue à frapper les objets visés par cette législation même s'ils constituent des dons à des institutions universitaires. Cela me paraît regrettable.

Ma deuxième remarque a pour objet l'aspect communautaire du problème.

En commission, en effet, il a été souligné que, si cette matière est fiscale, l'objet n'en est pas moins culturel et le débat a amené le ministre des Relations extérieures à souligner qu'il attend l'avis de certains juristes sur le problème des compétences respectives de l'Etat et des communautés dans ce domaine.

C'est compte tenu de cette déclaration du ministre des Relations extérieures reprise à la page 4 du rapport, que nous voterons ce projet.

Ma troisième remarque est relative, monsieur le secrétaire d'Etat, à un autre aspect des choses : l'aspect européen.

Cette matière est presque entièrement régie par deux directives européennes. Raisonnablement à long terme, on peut se demander si, alors qu'il existe une réglementation européenne réglant pratiquement le domaine par un cordon douanier commun, il vaut encore la peine de débattre longuement ce problème puisque ce sont les Etats dans dix Parlements qui sont membres de l'Unesco et, étant donné le bicaméralisme généralisé, dans quinze ou vingt assemblées parlementaires. Ce problème pourrait devenir de compétence européenne exclusive si un autre système de relations internationales permettait aux Communautés européennes de nous représenter à cet égard dans une instance comme celle de l'Unesco, c'est la voie de l'avenir.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. Le Protocole avec annexes à l'Accord du 22 novembre 1950 pour l'importation d'objets de caractère éducatif, scientifique ou culturel, fait à New York le 1er mars 1977 sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. Het Protocol met bijlage bij de Overeenkomst van 22 november 1950 inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, opgemaakt te New York op 1 maart 1977, zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE SOCIALISTE FEDERATIVE DE YOUgoslavIE TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION DES REVENUS ET DE LA FORTUNE ET DU PROTOCOLE, SIGNES A BELGRADE, LE 21 NOVEMBRE 1980

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE SOCIALISTISCHE FEDERATIEVE REPUBLIEK JOEGOSLAVIE TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING VAN HET INKOMEN EN VAN HET VERMOGEN, EN VAN HET PROTOCOL, ONDERTEKEND TE BELGRADO, OP 21 NOVEMBER 1980

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste fédérative de Yougoslavie tendant à éviter la double imposition des revenus.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische federatieve republiek Joegoslavië tot het vermijden van dubbele belasting.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. La Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste fédérative de Yougoslavie tendant à éviter la double imposition des revenus et de la fortune, et le Protocole, signés à Belgrade le 21 novembre 1980, sortiront leur plein et entier effet.

Enig artikel. De Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische federatieve republiek Joegoslavië tot het vermijden van dubbele belasting van het inkomen en van het vermogen, en het Protocol, ondertekend te Belgrado op 21 november 1980, zullen volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE SOCIALISTE DE ROUMANIE SUR LA RECONNAISSANCE ET L'EXECUTION DES DECISIONS JUDICIAIRES EN MATIERE D'OBLIGATIONS ALIMENTAIRES, SIGNEE A BUCAREST LE 30 OCTOBRE 1979

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE SOCIALISTISCHE REPUBLIEK ROEMENIE NOPENS DE ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING VAN RECHTERLIJKE BESLISSINGEN INZAKE VERPLICHTINGEN TOT ONDERHOUD, ONDERTEKEND TE BOEKAREST OP 30 OKTOBER 1979

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste de Roumanie sur la reconnaissance et l'exécution des décisions judiciaires en matière d'obligations alimentaires.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de socialistische republiek Roemenië nopens de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake verplichtingen tot onderhoud.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. La Convention entre le royaume de Belgique et la république socialiste de Roumanie sur la reconnaissance et l'exécution des décisions judiciaires en matière d'obligations alimentaires, signée à Bucarest le 30 octobre 1979, sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. De Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de socialistische republiek Roemenië nopens de erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake verplichtingen tot onderhoud, ondertekend te Boekarest op 30 oktober 1979, zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.
Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE A LA CONVENTION DU 19 MAI 1956 RELATIVE AU CONTRAT DE TRANSPORT INTERNATIONAL DE MARCHANDISES PAR ROUTE (CMR), FAIT A GENEVE LE 5 JUILLET 1978

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL BIJ HET VERDRAG VAN 19 MEI 1956 BETREFFENDE DE OVEREENKOMST TOT INTERNATIONAAL VERVOER VAN GOEDEREN OVER DE WEG (CMR), OPGEMAAKT TE GENEVE OP 5 JULI 1978

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation du Protocole à la Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol bij het Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. Le Protocole à la Convention du 9 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR), fait à Genève le 5 juillet 1978, sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. Het Protocol bij het Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR), opgemaakt te Genève op 5 juli 1978, zal volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.
Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACCORD ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA REPUBLIQUE POPULAIRE DU BANGLADESH SUR L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION DES INVESTISSEMENTS, ET DE DEUX ECHANGES DE LETTRES, SIGNES A Dacca LE 22 MAI 1981

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET AKKOORD TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE VOLKSREPUBLIC BANGLADESH VOOR DE AANMOEDIGING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, EN VAN TWEE WISSELINGEN VAN BRIEVEN, ONDERTEKEND TE Dacca OP 22 MEI 1981

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de l'accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république populaire du Bangladesh.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Akkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse economische unie en de volksrepubliek Bangladesh.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. le comte du Monceau de Bergendal, rapporteur. — Je me réfère à mon rapport écrit, monsieur le Président.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. L'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république populaire du Bangladesh sur l'encouragement et la protection des investissements, et les deux échanges de lettres, signés à Dacca le 22 mai 1981, sortiront leur plein et entier effet.

Enig artikel. Het Akkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse economische unie en de volksrepubliek Bangladesh voor de aanmoediging en bescherming van investeringen, en de twee wisselingen van brieven, ondertekend te Dacca op 22 mei 1981, zullen volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA DECISION DES REPRESENTANTS DES GOUVERNEMENTS DES ETATS MEMBRES DE LA COMMUNAUTE EUROPEENNE DU CHARBON ET DE L'ACIER, REUNIS AU SEIN DU CONSEIL, DU 7 DECEMBRE 1981, PORTANT ATTRIBUTION A CETTE COMMUNAUTE DE RECETTES SUPPLEMENTAIRES POUR 1981

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET BESLUIT VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE LID-STATEN DER EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN, VAN 7 DECEMBER 1981, INZAKE DE TOEKENNING VAN AANVULLENDE ONTVANGSTEN VOOR 1981 AAN DEZE GEMEENSCHAPPEN

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la décision des représentants des gouvernements des Etats membres de la Communauté européenne du charbon et de l'acier.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het besluit van de vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Statens der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer de Bruyne, rapporteur. — Ik verwijs naar mijn verslag, mijnheer de Voorzitter.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. La Décision des représentants des gouvernements des Etats membres de la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier, réunis au sein du Conseil, du 7 décembre 1981, portant

attribution à cette Communauté de recettes supplémentaires pour 1981, sortira son plein et entier effet.

Enig artikel. Het besluit van de vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, in het kader van de Raad bijeen, van 7 december 1981, inzake de toekenning van aanvullende ontvangsten voor 1981 aan deze Gemeenschap, zal volkomen uitwerking hebben.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt u voor aanstaande week volgende agenda voor:

Donderdag 24 februari 1983, te 15 uur:

1. a) Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1983;

b) Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1982; met toevoeging van de interpellatie van de heer Egelsemeers, die op de agenda van vandaag was vermeld.

2. Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 45 van de wet van 15 juni 1899 houdende titel I en titel II van het Wetboek van strafrechtspleging voor het leger, gewijzigd bij artikel 5 van de wet van 31 juli 1947.

3. Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 573, 590, 1338 en 617 van het Gerechtelijk Wetboek.

4. Ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 1193ter en 1326 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de verkoop van onroerende goederen die tot een failliete boedel behoren.

5. Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 25 van artikel 4 — Overgangsmaatregelen — van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek in verband met het statuut van de leden van de griffies van de rechtbanken.

6. Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

7. Eventueel: Mondelinge vragen.

8. Interpellaties:

1° Van de heer Vandenhoute tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie en tot de staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie over « de algemene werking van de Regie voor Telegrafie en Telefonie »;

2° Van de heer Cudell tot de minister van Openbare Werken en Middenstand over « de openbare werken die de Staat te Brussel uitvoert en het nog steeds hangende probleem van de overneming van de bestrating van de verlengde Emile Jacqmainlaan door de Staat ».

Vrijdag 25 februari 1983, te 14 uur:

1. Hervatting van de agenda van de vergadering van donderdag.

2. Naamstemming over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

Mesdames, messieurs, la commission du Travail parlementaire vous propose pour la semaine prochaine l'ordre des travaux suivant:

Jeudi 24 février 1983, à 15 heures:

1. a) Projet de loi contenant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail de l'année budgétaire 1983;

b) Projet de loi ajustant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail de l'année budgétaire 1982; l'interpellation de M. Egelsemeers qui figurait à l'ordre du jour d'aujourd'hui.

2. Projet de loi modifiant l'article 45 de la loi du 15 juin 1899 comprenant les titres Ier et II du Code de procédure pénale militaire, modifié par l'article 5 de la loi du 31 juillet 1947.

3. Proposition de loi modifiant les articles 573, 590, 1338 et 617 du Code judiciaire.

4. Projet de loi modifiant les articles 1193ter et 1326 du Code judiciaire relatifs aux ventes d'immeubles dépendant d'une faillite.

5. Projet de loi modifiant l'article 25 de l'article 4 — Dispositions transitoires — de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des membres des greffes des tribunaux.

6. Votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

7. Eventuellement des questions orales.

8. Interpellations:

a) De M. Vandenhoute au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones et au secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones sur « le fonctionnement général de la Régie des Télégraphes et Téléphones »;

b) De M. Cudell au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur « les travaux publics entrepris à Bruxelles par l'Etat et la reprise tenue en suspens, par ce dernier, des voiries du boulevard Emile Jacqmain prolongé ».

Vendredi 25 février 1983, à 14 heures:

1. Reprise de l'ordre du jour de la séance de jeudi.

2. Votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

L'assemblée est-elle d'accord sur cet ordre du jour?

Is de Senaat het eens met het ontwerp van agenda? (*Instemming.*)

Il en est ainsi décidé.

Aldus is besloten.

VERZOEK TOT OPHEFFING VAN DE PARLEMENTAIRE ONSCHEIDBAARHEID VAN TWEE LEDEN VAN DE SENAAT (VERSLAG NR. 414):

Terugzending naar de commissie

DEMANDE DE LEVEE DE L'IMMUNITÉ PARLEMENTAIRE DE DEUX MEMBRES DU SENAT (RAPPORT N° 414)

Renvoi en commission

De Voorzitter. — Dames en heren, de vergadering moet zich thans uitspreken over de conclusies van het verslag nr. 414 betreffende vervolgingen ten laste van een lid van de Senaat.

La parole est à M. Jacques Wathélet.

M. J. Wathélet. — Monsieur le Président, au nom de mon groupe, je demande que le document 414, à savoir le rapport de M. Cooreman, soit renvoyé en commission. Nous ne voulons nullement retarder une prise de position du Sénat mais quelques points d'ordre juridique, qui nous paraissent essentiels, devraient encore être examinés.

M. le Président. — La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Au nom du groupe socialiste, j'appuie la proposition de M. Wathélet, monsieur le Président.

De heer Seeuws. — Wij stemmen hiermee in, mijnheer de Voorzitter.

M. le Président. — L'assemblée est-elle d'accord sur cette proposition de renvoi? (*Assentiment.*)

Le rapport est donc renvoyé en commission de la Justice. Je me permets d'insister pour que celle-ci fasse diligence.

VERZOEK TOT OPHEFFING VAN DE PARLEMENTAIRE ONSCHEIDBAARHEID VAN TWEE LEDEN VAN DE SENAAT (VERSLAG NR. 423)

Stemming over de conclusies van de commissie

DEMANDE DE LEVEE DE L'IMMUNITÉ PARLEMENTAIRE DE DEUX MEMBRES DU SENAT (RAPPORT N° 423)

Vote sur les conclusions de la commission

De Voorzitter. — Dames en heren, nu moeten wij ons uitspreken over de besluiten van het verslag nr. 423 dat eveneens betrekking heeft op vervolgingen ten laste van een lid van de Senaat.

Ik breng de conclusies van dit verslag in stemming.

Je mets aux voix les conclusions de ce rapport.

— Deze conclusies bij zitten en opstaan in stemming gebracht, worden aangenomen.

Ces conclusions, mises aux voix par assis et levé, sont adoptées.

De Voorzitter. — Ik zal de procureur-generaal van deze conclusies in kennis stellen.

J'informerai le procureur général de ces conclusions.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID EN VAN HET GEZIN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

*Stemming over het aangehouden amendement bij de begrotingstabel
en over de aangehouden artikelen*

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET DE LA FAMILLE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

*Vote sur l'amendement réservé au tableau budgétaire
et sur les articles réservés*

De Voorzitter. — Wij moeten thans stemmen over het aangehouden amendement van de heer Egelmeers bij de begrotingstabel en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1983.

Nous devons procéder maintenant au vote sur l'amendement réservé de M. Egelmeers et consorts au tableau budgétaire et sur les articles réservés du projet de loi contenant le budget du ministère de la Santé publique et de la Famille pour l'année budgétaire 1983.

Ik breng eerst het amendement van de heer Egelmeers c.s. bij de begrotingstabel in stemming.

Ik herinner u aan de inhoud van dit amendement:

Titel I. — Lopende uitgaven

Sectie 31. — Volksgezondheid

Hoofdstuk III. — Inkomensoverdrachten aan andere sectoren

Art. 33.36. Staatssuspenkkomst in de lasten die uit het beheer der ziekenhuizen voortspruiten, met uitsluiting van de ten gunste van de universitaire ziekenhuizen voorziene supplementen.

Het krediet van 17 319,6 miljoen frank terug te brengen tot 16 771,6 miljoen frank. Vermindering: 548 miljoen frank.

Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

96 votent non.

96 stemmen neen.

32 votent oui.

32 stemmen ja.

12 s'abstiennent.

12 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Friederichs, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Lagneau, Lahaye, Lavens, Lowis, Lutgen, Luyten, R. Maes, Noerens, Nutkewitz, Mme

Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Thys, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uytendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

M. Adriaenssens, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Deldroix, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Smeyter, Deworme, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Goossens, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lallemand, J. Leclercq, S. Moureaux, Op 't Eynde, Paque, Peciaux, J. Peetermans, Mmes Pétry, Saive-Boniver, MM. Spitaels, Th. Toussaint, Trussart, Vandenhoeve, Van Der Niepen, Mme Van Puymbroeck et M. Van Roye.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. de Bruyne, Deconinck, Degroove, Delmotte, Donnay, Hiernaux, Hismans, Mouton, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Vandezande et Vercaigne.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. Cuvelier.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. Descamps.

M. Degroove. — J'ai pairé avec M. Hatry.

M. Mouton. — J'ai pairé avec M. François.

M. Hismans. — J'ai pairé avec Mme Mayence, monsieur le Président.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Clerdent.

De heer Vandezande. — Ik ben afgesproken met de heer Poma.

De heer de Bruyne. — Ik ben afgesproken met de heer Geens.

M. Donnay. — J'ai pairé avec M. Kevers.

De Voorzitter. — Ik breng nu het artikel van de begrotingstabel waarop het amendement van de heer Egelmeers c.s. betrekking heeft in stemming.

Je mets aux voix l'article du tableau budgétaire auquel se rattache l'amendement de M. Egelmeers et consorts.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Ik breng nu artikel 1 van het ontwerp van wet in stemming.

Je mets aux voix l'article 1er du projet de loi.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij zullen straks stemmen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA RÉGION BRUXELLOISE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA PRÉVOYANCE SOCIALE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA PRÉVOYANCE SOCIALE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET DE LA FAMILLE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET DE LA FAMILLE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN HET BRUSSELS GEWEST VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE VOORZORG VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE VOORZORG VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID EN VAN HET GEZIN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID EN VAN HET GEZIN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

141 membres sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

83 votent oui.

83 stemmen ja.

48 votent non.

48 stemmen neen.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Zij zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Friederichs, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Lagneau, Lahaye, Lavens, Lutgen, Noerens, Nutkewitz, Mme

Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poulet, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Capoen, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Debussère, de Clippele, Delcroix, Mme De Pauw-Deveken, MM. De Smeyter, Deworme, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Goossens, Hiernaux, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lalleman, J. Leclercq, Lowis, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Op 't Eynde, Paque, Pecriaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mmes Pétry, Saive-Boniver, MM. Spitaels, Thys, Th. Toussaint, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Van In, Van Oorteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. de Bruyne, Deconinck, Degroeve, Delmotte, Donnay, Hismans, Mouton, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws et Vandezande.

ONTWERP VAN WET TOT OPHEFFING VAN DE BEPALINGEN VAN HOOFDSTUK V, AFDELING 1 — VERPLICHTING VAN STORTING VAN HET LOON EN DE TOELAGEN OP EEN POSTCHECKREKENING — VAN DE PROGRAMMAWET 1981 VAN 2 JULI 1981

Stemming

PROJET DE LOI ABROGEANT LES DISPOSITIONS DU CHAPITRE V, SECTION 1 — OBLIGATION DU VERSEMENT DE LA REMUNÉRATION ET DES SUBSIDES SUR UN COMPTE CHEQUES POSTAUX — DE LA LOI-PROGRAMME 1981 DU 2 JUILLET 1981

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de stemming over het ontwerp van wet tot opheffing van de bepalingen van hoofdstuk V, afdeling 1, van de programmawet 1981 van 2 juli 1981.

Nous passons au vote sur le projet de loi abrogeant les dispositions du chapitre V, section 1ère, de la loi-programme 1981 du 2 juillet 1981.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

127 votent oui.

127 stemmen ja.

9 votent non.

9 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroeve, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, De Seranno, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, Draulans, le

comte du Monceau de Bergendal, Eicher, Février, Friederichs, Geldolf, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lavens, J. Leclercq, Lowis, Lutgen, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Noerens, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pecriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mme Pétry, M. Pouillet, Mme Remy-Oger, M. Rutten, Mme Saive-Boniver, M. Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Th. Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, De Baere, De Bremaeker, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, Egelmeers, Op 't Eynde, Vandenbrouck et Van Der Niepen.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Delmotte, Mouton et Seeuws.

PROJET DE LOI AUTORISANT LA REGIE DES TELEGRAPHES ET TELEPHONES A EMETTRE, SOUS LA GARANTIE DE L'ETAT, DES EMPRUNTS A CONCURRENCE D'UN MONTANT NOMINAL TOTAL DE VINGT-HUIT MILLIARDS TROIS CENTS MILLIONS DE FRANCS POUR COUVRIR DE NOUVELLES DEPENSES DE PREMIER ETABLISSEMENT

Vote

ONTWERP VAN WET WAARBIJ DE REGIE VAN TELEGRAFIE EN TELEFONIE GEMACHTIGD WORDT ONDER WAARBORG VAN DE STAAT, LENINGEN UIT TE GEVEN VOOR EEN TOTAAL NOMINAAL BEDRAG VAN ACHTENTWINTIG MILJARD DRIEHONDERD MILJOEN FRANK TOT DEKKING VAN NIEUWE UITGAVEN VAN EERSTE AANLEG

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi autorisant la Régie des Télégraphes et Téléphones à émettre des emprunts pour couvrir de nouvelles dépenses de premier établissement.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet waarbij de Regie van Telegrafie en Telefonie gemachtigd wordt leningen uit te geven tot dekking van nieuwe uitgaven van eerste aanleg.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

139 membres sont présents.

139 leden zijn aanwezig.

129 votent oui.

129 stemmen ja.

8 votent non.

8 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroove, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Mme Delruelle-Ghobert, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, De Smeyter, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, Février, Friederichs, Geldolf, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Jandrain, Lagneau, Lallemand, Lavens, J. Leclercq, Lowis, Lutgen, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Noerens, Nutkewitz, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pecriaux, Pede, Edg. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mme Pétry, M. Pouillet, Mme Remy-Oger, MM. Rutten, Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Th. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenbrouck, Vanderborcht, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Rompaey, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. de Clippele, Humblet, Mme Jortay-Lemaire, M. J. Peetermans, Mme Saive-Boniver, M. Trussart, Mme Van Puymbroeck et M. Van Roye.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Delmotte et Mouton.

M. le Président. — Je présume que les membres qui se sont abstenus l'ont fait pour les motifs précédemment invoqués. (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 27 DECEMBRE 1938 RELATIVE A LA CREATION D'UN OFFICE NATIONAL DES DEBOUCHES AGRICOLES ET HORTICOLES

Vote

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 27 DECEMBER 1938 BETREFFENDE DE OPRICHTING VAN EEN NATIONALE DIENST VOOR DE AFZET VAN LAND- EN TUINBOUWPRODUKTEN

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi modifiant la loi du 27 décembre 1938 relative à la création d'un Office national des débouchés agricoles et horticoles.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

139 membres sont présents.

139 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

5 votent non.

5 stemmen neen.

14 s'abstiennent.

14 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.
Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaenssens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Daems, Dalem, De Baere, De Bondt, De Bremaeker, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroeve, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mme Delruelle-Ghobert, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, De Smeyter, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, Février, Friederichs, Geens, Geldolf, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Lagneau, Lallemand, Lavens, J. Leclercq, Lutgen, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Nutkewitz, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pecriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, Mme Pétry, M. Poulet, Mme Remy-Oger, MM. Rutten, Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, M. Th. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenhoove, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

Mmes Jortay-Lemaire, Saive-Boniver, M. Trussart, Mme Van Puymbroeck et M. Van Roye.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Capoen, de Bruyne, Debussère, Draulans, Lowis, Luyten, R. Maes, P. Peeters, W. Peeters, Thys, Vandekerckhove, Van der Elst, Van In et Van Ooteghem.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, de leden van de Volksunie hebben zich onthouden om redenen uiteengezet tijdens de bespreking.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION SUR L'ELIMINATION DE TOUTES LES FORMES DE DISCRIMINATION A L'EGARD DES FEMMES, FAITE A NEW YORK LE 18 DECEMBRE 1979

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG INZAKE DE UITBANNING VAN ALLE VORMEN VAN DISCRIMINATIE VAN VROUWEN, OPGEMAAKT TE NEW YORK OP 18 DECEMBER 1979

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi portant approbation de la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

139 votent oui.

139 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaenssens, Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroeve, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mme Delruelle-Ghobert, M. Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Seranno, De Smeyter, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, Février, Friederichs, Geens, Geldolf, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lagneau, Lallemand, Lavens, J. Leclercq, Lowis, Lutgen, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Nutkewitz, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pecriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mme Pétry, M. Poulet, Mme Remy-Oger, M. Rutten, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Th. Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenhoove, Vanderborght, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

S'est abstenu:

Heeft zich onthouden:

M. André.

M. le Président. — M. André est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. André. — Monsieur le Président, j'aurais souhaité voter cette Convention internationale, mais je ne puis approuver l'esprit que le rapporteur a traduit lors de son intervention.

M. le Président. — La parole est à Mme Pétry.

Mme Pétry. — Monsieur le Président, je voudrais souligner à l'attention de M. André, qui n'a peut-être pas bien compris, que la partie de mon intervention en ma qualité de rapporteur, ne me paraît pas justifier de reproches.

Quant à la deuxième partie, je comprends que M. André puisse ne pas partager mes opinions, mais j'ai indiqué clairement que je parlais alors en mon nom personnel.

Ceci dit, je peux comprendre que M. André, et il n'est peut-être pas le seul dans cette assemblée, puisse être traumatisé par mon opinion. (Sourires. — Applaudissements sur divers bancs.)

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 8 FEVRIER 1978 PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION POUR LA PREVENTION DE LA POLLUTION MARINE PAR LES OPERATIONS D'IMMERSION EFFECTUEES PAR LES NAVIRES ET AERONEFS, ET DES ANNEXES, FAITES A OSLO LE 15 FEVRIER 1972

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE AVEC ANNEXES A L'ACCORD DU 22 NOVEMBRE 1950 POUR L'IMPORTATION D'OBJETS DE CARACTERE EDUCATIF, SCIENTIFIQUE OU CULTUREL, FAIT A NEW YORK LE 1er MARS 1977

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE SOCIALISTE FEDERATIVE DE YOUGOSLAVIE TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION DES REVENUS ET DE LA FORTUNE ET DU PROTOCOLE, SIGNES A BELGRADE, LE 21 NOVEMBRE 1980

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE SOCIALISTE DE ROUMANIE SUR LA RECONNAISSANCE ET L'EXECUTION DES DECISIONS, SIGNEE A BUCAREST LE 30 OCTOBRE 1979

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE A LA CONVENTION DU 19 MAI 1956 RELATIVE AU CONTRAT DE TRANSPORT INTERNATIONAL DE MARCHANDISES PAR ROUTE (CMR), FAIT A GENEVE LE 5 JUILLET 1978

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACCORD ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA REPUBLIQUE POPULAIRE DU BANGLADESH SUR L'ENCOURAGEMENT ET LA PROTECTION DES INVESTISSEMENTS, ET DE DEUX ECHANGES DE LETTRES, SIGNES A DACCA LE 22 MAI 1981

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA DECISION DES REPRESENTANTS DES GOUVERNEMENTS DES ETATS MEMBRES DE LA COMMUNAUTE EUROPEENNE DU CHARBON ET DE L'ACIER, REUNIS AU SEIN DU CONSEIL, DU 7 DECEMBRE 1981, PORTANT ATTRIBUTION A CETTE COMMUNAUTE DE RECETTES SUPPLEMENTAIRES POUR 1981

Vote

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 FEBRUARI 1978 HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG TER VOORKOMING VAN DE VERONTREINIGING VAN DE ZEE TENGEVOLGE VAN HET STORTEN, VANAF SCHEPEN EN LUCHTVAARTUIGEN, EN VAN DE BIJLAGEN, OPGEMAAKT TE OSLO OP 15 FEBRUARI 1972

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL MET BIJLAGEN BIJ DE OVEREENKOMST VAN 22 NOVEMBER 1950 INZAKE DE INVOER VAN VOORWERPEN VAN OPVOEDKUNDIGE, WETENSCHAPPELIJKE OF CULTURELE AARD, OPGEMAAKT TE NEW YORK OP 1 MAART 1977

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE SOCIALISTISCHE FEDERATIEVE REPUBLIEK JOEGOSLAVIE TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING VAN HET INKOMEN EN VAN HET VERMOGEN, EN VAN HET PROTOCOL, ONDERTEKEND TE BELGRADO, OP 21 NOVEMBER 1980

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE SOCIALISTISCHE REPUBLIEK ROEMENIE NOPENS DE ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING VAN RECHTERLIJKE BESLISSINGEN INZAKE VERPLICHTINGEN TOT ONDERHOUD, ONDERTEKEND TE BOEKAREST OP 30 OKTOBER 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL BIJ HET VERDRAG VAN 19 MEI 1956 BETREFFENDE DE OVEREENKOMST TOT INTERNATIONAAL VERVOER VAN GOEDEREN OVER DE WEG (CMR), OPGEMAAKT TE GENEVE OP 5 JULI 1978

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET AKKOORD TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE

ECONOMISCHE UNIE EN VOLKSREPUBLIC BANGLADESH VOOR DE AANMOEDIGING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, EN VAN TWEE WISSELINGEN VAN BRIEVEN, ONDERTEKEND TE DACCA OP 22 MEI 1981

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET BESLUIT VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE LID-STATEN DER EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN, VAN 7 DECEMBER 1981, INZAKE DE TOEKENNING VAN AANVULLENDE ONTVANGSTEN VOOR 1981 AAN DEZE GEMEENSCHAP

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

137 membres sont présents.

137 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Zij zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Adriaenssens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroeve, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mme Delruelle-Ghobert, M. Demuyter, Mme De Pauw-Devee, MM. De Seranno, De Smeyter, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Egelméers, Eicher, Février, Friederichs, Geldolf, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lagneau, Lallemand, J. Leclercq, Lowis, Lutgen, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Nutkewitz, Op 't Eynde, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Pecriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mme Pétry, M. Pouillet, Mme Remy-Oger, M. Rutten, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Th. Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenheide, Vanderborgh, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuys, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbiest, Vercaigne, Vermeiren, Waltiel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, à la suite d'une confusion, une erreur de vote s'est produite au niveau du groupe socialiste en ce qui concerne le projet de loi abrogeant les dispositions du chapitre V, section 1 — obligation du versement de la rémunération et des subsides sur un compte chèques postaux — de la loi-programme 1981 du 2 juillet 1981.

Il s'agirait d'enregistrer pour ce projet de loi, monsieur le Président, le vote négatif de l'ensemble de mon groupe. Je vous prie de bien vouloir excuser ce contretemps.

M. le Président. — Il vous est donné acte de cette rectification.

M. Vercaigne. — Monsieur le Président, la rectification de vote de M. Delmotte, au nom du groupe socialiste, vaut également en ce qui me concerne.

M. le Président. — Il vous en est donné acte.

INTERPELLATION DE M. DE CLIPPELE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTERIEUR SUR « LES MESURES URGENTES A PRENDRE POUR RELANCER LA CONSTRUCTION IMMOBILIERE »

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE CLIPPELE TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER « DE MAATREGELEN DIE DRINGEND MOETEN WORDEN GENOMEN OM HET BOUWBEDRIJF TE DOEN HERLEVEN »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. de Clippele au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer de Clippele tot de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel werden twee moties ingediend.

L'un, pur et simple, par MM. Lagae et Vandermeulen, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. de Clippele et la réponse du Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur;

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer de Clippele en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel;

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par M. de Clippele, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. de Clippele et la réponse du Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur;

Demande au gouvernement de prendre d'urgence les mesures nécessaires pour relancer la construction immobilière. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer de Clippele en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel;

Verzoekt de regering dringend de noodzakelijke maatregelen te nemen om de woningbouw te doen herleven. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Het woord is aan de heer Egelmeers voor een stemverklaring.

De heer Egelmeers. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wij zullen de eenvoudige motie niet goedkeuren omdat wij de regering daarin niet kunnen bijvallen. Wij gaan ook niet geheel akkoord met de zienswijze van de heer de Clippele. Wel vestigen wij de aandacht van de Senaat op het parlementair initiatief dat de SP-fractie heeft genomen — wij hebben een wetsvoorstel ingediend dat verwezen is naar de commissie voor de Financiën — met als doel de relance van de bouwsector mogelijk te maken. Dit lijkt mij vruchtbaarder te zijn dan een motie aan te nemen. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over de eenvoudige motie.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ordre du jour pur et simple.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de eenvoudige motie.

136 membres sont présents.

136 leden zijn aanwezig.

79 votent oui.

79 stemmen ja.

50 votent non.

50 stemmen neen.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour pur et simple est adopté.
Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergenda, Février, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Lagneau, Lavens, Noerens, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poulet, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Capoen, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, de Bruyne, Debusseré, de Clippele, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, Deworme, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Goossens, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lallemand, J. Leclercq, Louis, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Op 't Eynde, Paque, Peciaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mmes Pétry, Saive-Boniver, MM. Spitaels, Thys, Th. Toussaint, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhoeve, Van der Elst, Van Der Niepen, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Pymbroek, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Degroeve, Delmotte, Mouton, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws et Vandezande.

De Voorzitter. — IK neem aan dat de leden die zich bij de stemming hebben onthouden, zulks hebben gedaan om de redenen daarnet uiteengezet. (*Instemming.*)

Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, veroorloof mij op te merken dat ik betreurd dat de aanwezigheid van de leden van de meerderheid stelselmatig na iedere stemming afneemt. Ik vind dit niet erg correct. Men maakt blijkbaar gebruik van het feit dat vele leden van de oppositie hebben gepaardeerd, om de zaal te verlaten. (*Applaus op de socialistische banken.*)

INTERPELLATION DE M. EGELMEERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LES ARRETES DE POUVOIRS SPECIAUX QUI CONCERNENT LE DEPARTEMENT ET, EN PARTICULIER, LA SECURITE SOCIALE »

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER EGELMEERS TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE MACHTTIGINGSBESLUITEN DIE BETREKKING HEBBEN OP HET DEPARTEMENT EN, IN HET BIJZONDER, OP DE SOCIALE ZEKERHEID »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. Egelmeers.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Egelmeers werden twee moties ingediend.

L'un, pur et simple, par M. Lagae, Mme Herman-Michielsens, M. Jean Gillet et M. R. Conrotte, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Egelmeers et la réponse du ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles;

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Egelmeers en het antwoord van de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen;

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par MM. Vandenhove, Seeuws et Wyninckx, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Egelmeers et la réponse du ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles;

Désapprouve la politique des pouvoirs spéciaux pratiquée dans le domaine de la sécurité sociale, étant donné qu'elle n'a pas contribué au rétablissement de l'équilibre financier de ce secteur. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Egelmeers en het antwoord van de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen;

Keurt het volmachtbeleid inzake de sociale zekerheid af, aangezien het niet heeft bijgedragen tot het financiële evenwicht van de sociale zekerheid. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

133 membres sont présents.

133 leden zijn aanwezig.

77 votent oui.

77 stemmen ja.

50 votent non.

50 stemmen neen.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour pur et simple est adopté.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Daems, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléry, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Friederichs, Geens, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Lagae, Lagneau, Lavens, Noerens, Nutkewitz, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poulet, Mme Smitt, M. Sondag, Mmes Staels-Dompas, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandermeulen, Vangeel, Vangronsveld, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltiel, J. Wathélet, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Capoen, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, de Bruyne, Debussère, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, Deworme, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Goossens, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblot, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lallemand, J. Leclercq, Lowis, Luyten, R. Maes, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pecriaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Mmes Pétry, Saive-Boniver, MM. Spitaels, Thys, Th. Toussaint, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Degroeve, Delmorte, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws et Vandezande.

De Voorzitter. — Ik neem aan dat de leden die zich hebben onthouden, dit hebben gedaan om de redenen daarnet uiteengezet. (*Instemming.*)

QUESTION ORALE DE M. DEWORME AU SECRETAIRE D'ETAT AUX POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR « LA FABRICATION D'ENVELOPPES POUR L'OFFICE DES CHEQUES POSTAUX »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DEWORME AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE AANMAAK VAN BRIEFOMSLAGEN VOOR DE POSTCHECKDIENST »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Deworme au secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones sur « la fabrication d'enveloppes pour l'Office des Chèques postaux ».

La parole est à M. Deworme.

M. Deworme. — Monsieur le Président, chers collègues, le complexe des postes de Jemelle fabrique en moyenne 25 millions d'enveloppes pour l'Office des Chèques postaux. De nouvelles enveloppes sont prévues pour cet organisme.

Or, la fabrication de ces nouvelles enveloppes à fenêtre, type 1405, nécessite un investissement de 12 millions.

Cet investissement a-t-il été retiré du budget de 1983.

Voudriez-vous me dire si le complexe des postes de Jemelle perdra ce travail ?

Ce faisant, combien d'emplois seront-ils supprimés ?

La réalisation de ce travail se fera-t-il par une entreprise privée ?

M. le Président. — La parole est à Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat.

Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, la fabrique d'enveloppes de Jemelle a fabriqué en 1982 les 56 millions d'enveloppes requises par l'Office des Chèques postaux pour l'expédition des extraits de compte aux titulaires d'un compte chèque postal.

L'Office des Chèques postaux utilisera sous peu des enveloppes à fenêtre, que la fabrique de Jemelle n'est pas à même de produire actuellement.

Il entre dans les intentions de la Régie des Postes de les faire fabriquer à Jemelle.

Les dispositions nécessaires seront prises pour acquérir dans les meilleurs délais, deux machines à fabriquer des enveloppes à fenêtre.

Il est à noter que la fabrique d'enveloppes occupe actuellement quatre agents plus un technicien pour la desserte des trois machines en service.

La même question m'est posée, par écrit, par un autre membre de l'assemblée.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DE PAUW-DEVEEN AAN DE HEER COENS, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE GEVOLGEN VAN DE NIEUWE REGLEMENTERING INZAKE HET GEBRUIK VAN DE INFRASTRUCTUUR VAN DE RIJKSSCHOLEN »

QUESTION ORALE DE MME DE PAUW-DEVEEN A M. COENS, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LES CONSÉQUENCES DE LA RÉGLEMENTATION NOUVELLE EN MATIÈRE D'UTILISATION DE L'INFRASTRUCTURE DE L'ENSEIGNEMENT DE L'ÉTAT »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw De Pauw-Deveen tot de minister van Onderwijs.

Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ingevolge de nieuwe reglementering inzake het gebruik van de infrastructuur van de rijksscholen,

bekendgemaakt in uw circulaire van 28 oktober 1982, worden tal van socioculturele en sportverenigingen in hun bestaan bedreigd, omdat ze de huurprijs, als thans bepaald, niet kunnen betalen. In Brussel zijn de gevolgen hiervan nog veel erger. Doordat activiteiten van Vlaamse verenigingen moeten worden stopgezet en dat een aantal verenigingen moeten ophouden te bestaan wordt de Vlaamse aanwezigheid verzwakt. Bovendien zullen leden van opgedoekte Vlaamse sportverenigingen geneigd zijn naar een Franstalige club over te stappen, wat de verfransing bevordert. Ten eerste bekommerd om die toestand protesteerde de August-Vermeylenkring Brusselse Agglomeratie, bij de Eerste minister en bij andere regeringsleden tegen uw maatregelen. De heer Martens antwoordde op 13 januari jongstleden dat hij met u contact zou nemen ten einde na te gaan of met de specifieke toestand te Brussel rekening kon worden gehouden. Graag vernam ik of u reeds ter zake een beslissing heeft genomen en zo ja, welke.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Coens.

De heer Coens, minister van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik ben het geachte lid dankbaar dat ik nogmaals de regeling van het naschools gebruik van de infrastructuur van het rijksonderwijs mag verduidelijken.

Ik heb over deze aangelegenheid reeds een uitvoerige uiteenzetting gehouden in antwoord op de interpellatie van de heer Seeuws hierover op 25 november 1982.

Ik ben erop teruggekomen bij de bespreking van de begroting enkele weken geleden.

Blijkbaar bestaat hierover nog steeds onduidelijkheid.

Daarom wil ik hier nogmaals de belangrijkste elementen herhalen.

De infrastructuur, opgericht met de gelden van het Fonds voor de rijksscholen, moet maximaal renderen voor de hele gemeenschap.

De financiële middelen die het Parlement voor het onderwijs heeft voorbestemd, mogen echter niet worden aangewend voor andere — weliswaar even lofwaaardige — doelstellingen, zeker niet als daardoor de werking van de onderwijsinstellingen in het gedrang komt.

Dit zijn de twee principes die aan de grondslag liggen van de omzendbrief van 28 oktober 1982.

Wat zijn dan de concrete en voor de beantwoording van uw vraag relevante bepalingen van de omzendbrief?

1. Het gebruik van de infrastructuur buiten de schooluren is voor schoolse activiteiten uiteraard gratis.

Organisaties die aan de school verwant zijn, de vriendenkring, de oud-leerlingenclub enzovoort, kunnen eveneens, binnen zekere grenzen, gratis gebruik maken van de infrastructuur.

2. De niet aan de school verbonden verenigingen kunnen gebruik maken van de infrastructuur op voorwaarde dat ze de extra kosten, verbonden aan het gebruik van deze infrastructuur betalen.

Ik verduidelijk: niet alle kosten, niet de afschrijvingen bijvoorbeeld, maar enkel de extra kosten verbonden aan het gebruik, namelijk de verwarming, de verlichting, het onderhoud.

Wat Brussel betreft, kan van deze principes van gezond overheidsbeheer niet worden afgeweken.

Overigens werden deze principes blijkbaar ook toegepast voor de tariefberekening van de Franstalige rijksscholen en van de Bloso-infrastructuur: deze cijfers zijn niet identiek maar globaal wel perfect vergelijkbaar. De vaak fenomenale prijsverschillen die vroeger bestonden zijn nu afgevlakt.

In het Nederlandstalig rijksonderwijs bijvoorbeeld, kon men een nisterrein huren voor één vijftiende van de Bloso-prijs.

Naar mijn mening is het weinig zinvol te blijven aandringen bij de regering om kredieten, door het Parlement voorbestemd voor Onderwijs, af te wenden voor andere — ik herhaal: even lofwaaardige — doelstellingen en activiteiten.

Ik meen de Vlaamse Gemeenschap in Brussel, met respect voor de regels van een gezond overheidsbeheer, veel beter te kunnen dienen door een ander initiatief. Ik heb namelijk mijn administratie de opdracht gegeven een lijst op te stellen van de leegstaande panden van het rijksonderwijs; ik zal deze lijst beschikbaar stellen aan de Vlaamse verenigingen.

Voor deze infrastructuur kunnen dan specifieke contracten worden afgesloten.

Ook blijkt dat het beschikbaar stellen van rijksschoollokalen in Brussel in sommige gevallen op enkele praktische moeilijkheden stuit. Ook op dat vlak zal naar oplossingen worden gezocht.

Overigens wil ik het geachte lid nog mededelen dat ik mijn collega's van de Vlaamse executieve uitgenodigd heb voor een globaal overleg over een coördinatie van de uitbouw van alle openbare sport- en andere infrastructuur, en ook over een coördinatie van de modaliteiten van het beschikbaar stellen hiervan. Dit gesprek vordert in een positieve geest.

Wij zijn ook graag bereid u te gelegener tijd alle nodige uitleg te geven over het finaal resultaat van dit overleg.

QUESTION ORALE DE M. J. PEETERMANS AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR « LA REPARTITION LINGUISTIQUE DES AGENTS OCCUPES AU CENTRE D'INFORMATIONS TELEPHONIQUES POUR VOYAGEURS ET AU BUREAU DE RENSEIGNEMENTS DE LA GARE DE BRUXELLES-NORD »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER J. PEETERMANS AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER « DE TAALINDELING VAN DE AMBTENAREN VAN DE CENTRALE VOOR INLICHTINGEN PER TELEFOON AAN REIZIGERS EN VAN HET INLICHTINGENKANTOOR IN HET NOORDSTATION TE BRUSSEL »

M. le Président. — Nous allons entendre la question orale de M. Jules Peetermans au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones.

Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat, répondra en lieu et place de M. De Croo.

La parole est à M. Jules Peetermans.

M. J. Peetermans. — Monsieur le Président, madame le secrétaire d'Etat, chers collègues, le Centre d'informations téléphoniques pour voyageurs-Cintev et le bureau de renseignements de la gare de Bruxelles-Nord comptent 19 agents du rôle linguistique français soit 60 p.c. et 13 agents du rôle linguistique néerlandais soit 40 p.c.

Quant à la répartition linguistique des renseignements demandés par téléphone, elle est facile à établir. Au cours de l'année 1982, le numéro de téléphone réservé aux francophones a enregistré près de 700 000 demandes de renseignements, soit 79 p.c. et le numéro desservant les néerlandophones a reçu environ 185 000 appels, soit 21 p.c.

Cela nous donne une moyenne d'environ 36 500 appels par agent du rôle français contre à peu près 14 000 appels par agent du rôle néerlandais.

L'honorable ministre peut-il me confirmer ces chiffres, et dans l'affirmative, estime-t-il que cette situation est compatible avec l'intérêt du service?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris D'Hondt-Van Opdenbosch.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de cijfers voorgelegd door het geachte lid zijn juist.

Het zou nochtans verkeerd zijn hieruit het besluit te trekken dat er in het nadeel van de Franstalige bedienden een onevenwicht zou bestaan ten opzichte van hun Nederlandstalige collega's, met betrekking tot het werkvolume dat hen wordt opgelegd.

Welnu, het verschil tussen de Franstalige en Nederlandstalige oproepen is opgevangen door het gebruik van telefonische eenheden, die worden bediend door tweetalige beambten die tot de ene of de andere taalrol behoren.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CLAEYS AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE GEVAREN DIE DE TOEKOMST BEDREIGEN VAN DE REVALIDATIECENTRA VOOR GEHOOR- EN SPRAAKGESTOORDEN»

QUESTION ORALE DE M. CLAEYS AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LES MENACES QUI PESENT SUR L'AVENIR DES CENTRES DE REEDUCATION POUR HANDICAPES DE L'OUÏE ET DE LA PAROLE»

De Voorzitter. — De heer Claeys wenst een mondelinge vraag te stellen aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid. Staatssecretaris D'Hondt zal antwoorden namen haar collega van Tewerkstelling en Arbeid.

Het woord is aan de heer Claeys.

De heer Claeys. — Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, geachte collega's, de circa 190 revalidatiecentra voor gehoor- en spraakgestoorden en de centra voor mentaal gehandicapten, die erkend werden door het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen (wet van 16 april 1963) worden in hun bestaan bedreigd.

Zij worden gesubsidieerd via onderhoudstoelagen en hun leefbaarheid is afhankelijk van de terugbetaling van de geleverde prestaties. Het gaat hier over circa 20 000 minder-validen en meer dan 2 000 gespecialiseerde medewerkers.

Het Rijksfonds overweegt thans drastische besparingsmaatregelen door centra, die geheel of gedeeltelijk gevestigd zijn in hetzelfde gebouw of in een rechtstreeks annexgebouw bij een medisch-pedagogisch instituut, een dienst voor geesteshygiëne of een school voor buitengewoon onderwijs en die hun bevolking gedeeltelijk recruterende uit bovengenoemde diensten of hun personeel gedeeltelijk betaald zien door bovengenoemde diensten, geleidelijk aan uit te sluiten van verdere erkenning en subsidiëring. Het Rijksfonds overweegt bovendien het invoeren van remgelden (40 pct.) op de individuele revalidatieprestaties ten laste van de minder-valide.

Welke maatregelen denkt het beleid te nemen om de rechten van gehoor- en spraakgestoorden en van de mentaal gehandicapten op een degelijke revalidatie en dus integratie te vrijwaren?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris D'Hondt.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posten, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posten, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de vraag gesteld door de heer Claeys, stelt de minister van Tewerkstelling en Arbeid in de gelegenheid, de problematiek toe te lichten die aanleiding geeft tot heel wat opschudding, dikwijls gesteund op valse informatie welke ten onrechte wordt verspreid.

Ingevolge enerzijds een zekere «aftakeling» van de ontvangsten van het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen, en anderzijds, een constant oplopen van de uitgaven, heeft de administratie van het Rijksfonds aan zijn raad van beheer een nota voorgelegd die de verschillende maatregelen bevat welke zouden kunnen worden genomen ten einde deze stijging van de uitgaven af te remmen.

De raad van beheer was van oordeel dat deze nota tegelijk zaken van budgettair beleid en werking van centra voor functionele revalidatie opwierp. Derhalve gaf de raad, wat dit laatste punt betreft, er aanleiding toe een werkgroep op te richten die de verschillende aspecten zou bestuderen en hem dan verslag zou uitbrengen.

De werkgroep, samengesteld uit: 1. de voorzitter van de raad van beheer, 2. het technisch-medisch comité, 3. de leden-geneesheren (universiteitsprofessoren) van de raad van beheer, 4. de voorzitter en een lid van de federatie voor revalidatiecentra, is reeds herhaaldelijk samengekomen en komt nog eens samen op vrijdag 25 februari eerstkomend om te proberen de meest doeltreffende maatregelen te bepalen die terzelfder tijd een degelijke revalidatie van de minder-validen en een budgettair evenwicht zouden vrijwaren.

Het is meer bepaald in deze optiek dat de werkgroep overwogen heeft maatregelen voor te stellen om eens orde te scheppen in het domein van de instellingen die erop uit zijn de tussenkomst van twee openbare machten te bekomen voor revalidatieprestaties van gehandicapten die aan hun zorgen werden toevertrouwd en die hiervoor natuurlijk het meest voordelige terugbetalingsregime trachten te bekomen.

De budgettaire moeilijkheden brengen het Rijksfonds er inderdaad toe zijn tegemoetkomingen voor te behouden aan minder-valide personen voor wie het werkelijk werd opgericht, weliswaar een dubbel gebruik uit de weg gaand met tegemoetkomingen voorzien in het kader van de medisch-pedagogische instituten, van de diensten voor geesteshygiëne of scholen voor buitengewoon onderwijs.

Wat anderzijds de persoonlijke bijdrage van de minder-valide in de prestatiekosten betreft, dient te worden gezegd dat het hier gaat om een voorstel dat aan deze werkgroep werd voorgelegd maar dat, naar mijn weten, niet werd weerhouden.

Dit bevestigt wat ik in het begin heb verklaard omtrent de valse informatie die ten onrechte werd verspreid.

Opdat uw informatie volledig zou zijn, dien ik er nog bij te vermelden dat, wanneer de werkzaamheden van deze werkgroep zullen beëindigd zijn, de conclusies, vooraleer ze het onderwerp uitmaken van toepassingsmaatregelen, moeten worden voorgelegd aan de raad van beheer van het Rijksfonds, welke, zoals u weet, is samengesteld uit vertegenwoordigers van de sociale partners, de minder-validen en de universiteiten.

Dit verleent naar mijn mening de nodige waarborg voor de objectiviteit van de voorstellen die zullen worden gedaan en dit zal er ook over waken dat de rechten van de minder valide personen op een degelijke revalidatie en integratie worden gerespecteerd.

Het is derhalve wijs de voorstellen van deze raad af te wachten.

QUESTION ORALE DE M. MOUTON A M. TROMONT, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR «LA FUSION DE L'UNIVERSITE DE L'ETAT ET DE LA FACULTE POLYTECHNIQUE A MONS AINSI QUE L'OUVERTURE EN OCTOBRE 1983 A CHARLEROI D'UNE PREMIERE CANDIDATURE EN MEDECINE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MOUTON AAN DE HEER TROMONT, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER «DE FUSIE VAN DE RIJKSUNIVERSITEIT EN DE POLYTECHNISCHE FACULTEIT TE BERGEN EVENALS OVER DE OPENING VAN EEN EERSTE KANDIDATUUR GENEESKUNDE TE CHARLEROI IN DE MAAND OKTOBER 1983»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Mouton au ministre de l'Education nationale.

La parole est à M. Mouton.

M. Mouton. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, mesdames, messieurs, la radio de ce mercredi 2 février 1983 a largement fait écho de votre double décision concernant d'une part, la fusion de l'Université de l'Etat à Mons et de la Faculté polytechnique à Mons, d'autre part, l'ouverture, en octobre 1983 à Charleroi, d'une première candidature en médecine.

Diverses question se posent. Je me limiterai aux plus importantes.

1° Faut-il une loi pour fusionner ces deux institutions universitaires? En effet, l'article 18 de la loi du 28 mai 1971 précise que «sur avis conforme de son conseil d'administration et du conseil académique de l'Université de l'Etat à Mons, la Faculté polytechnique de Mons peut être incorporée par arrêté royal à l'Université de l'Etat à Mons».

2° Quel est l'impact de cette fusion sur le personnel?

3° Qu'en est-il des plans d'assainissement présentés par ces deux institutions? Doivent-ils être revus?

4° Quel est le montant des frais de fonctionnement de la première candidature en médecine ouverte à Charleroi? Je souhaiterais également connaître le nombre d'étudiants inscrits en première candidature médecine à Mons en 1980, 1981 et 1982. Enfin, comment justifiez-vous votre décision d'implanter à Charleroi une première candidature en médecine? Est-ce que cela signifie que nous aurons à terme un cycle de candidatures en médecine et à Charleroi et à Mons?

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, qui a accepté de répondre en lieu et place de M. Tromont.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, M. le ministre Tromont, alité, m'a demandé de vous lire sa réponse à M. le sénateur Mouton.

Voici ce texte: «Je voudrais d'abord nuancer l'expression de M. le sénateur Mouton, qui évoque ma décision de fusionner l'Université

de l'Etat à Mons et la Faculté polytechnique de Mons. Je n'ai pas décidé cela; je n'en ai d'ailleurs pas le pouvoir. J'ai simplement pris l'initiative de demander que le Conseil des ministres propose au Roi de soumettre aux Chambres un projet de loi dans ce sens. La décision appartiendra donc au législateur.

Vraisemblablement d'ailleurs, s'agit-il d'un lapsus dans le chef de l'honorable membre? Sa question même l'implique, puisqu'il me demande si une loi était bien nécessaire pour réaliser cette fusion.

Il est exact que l'article 18 de la loi du 28 mai 1971 portant de nouvelles mesures en faveur de l'expansion universitaire permet l'incorporation de la Fapom à l'UEM par arrêté royal, sur avis conforme du conseil d'administration de la première et du conseil académique de la seconde. Si une autre procédure est mise en œuvre, ce n'est pas pour éviter d'avoir à requérir cet avis: les deux conseils se sont, en effet, prononcés favorablement, à une large majorité, respectivement les 28 janvier et le 1er février de cette année. Il ne faut donc pas y entendre malice. Si la fusion ne se fait pas par voie d'arrêté royal, c'est que cette procédure ne permettait pas de régler les disparités résultant des statuts juridiques différents des deux institutions; une loi, par contre, permet à la fois de réaliser l'intégration et de régler ces disparités.

« Quel est l'impact de cette fusion sur le personnel? », me demande M. Mouton. La réponse est claire: tous les membres du personnel de la Fapom sont repris par l'UEM; ils deviennent agents de l'Etat et sont confirmés dans leurs droits acquis à la Fapom.

M. Mouton m'interroge, enfin, sur le devenir des plans d'assainissement présentés par les deux institutions. Je rappelle que l'UEM était visée par l'arrêté royal n° 82 du 31 juillet 1982 relatif à l'assainissement des finances des institutions universitaires, tandis que la Fapom doit déposer un plan en vertu de l'arrêté royal n° 165 du 30 décembre 1982 relatif à l'abrogation de l'article 35 de la loi du 27 juillet 1971 sur le financement et le contrôle des institutions universitaires.

Le projet de fusion des deux institutions n'entrave en rien l'exécution de ces plans, qui devront donc permettre à la nouvelle entité de déposer, en 1990, un budget en équilibre.

Le second sujet de préoccupation de l'honorable membre est ma décision d'ouvrir en octobre 1983, à Charleroi, une première candidature en médecine; il paraît même que la radio y a fait largement écho. C'est me faire beaucoup d'honneur, mais je tiens à rétablir la vérité: cet honneur ne me revient pas. Je n'ai pas décidé d'ouvrir une première candidature à Charleroi; les autorités de l'UEM ont décidé qu'un certain nombre des étudiants de première candidature auraient la possibilité de recevoir l'enseignement à Charleroi. C'est là un problème d'organisation interne à l'université, qui relève de la seule compétence de celle-ci et dans lequel le ministre de l'Education nationale n'a pas à s'immiscer, sauf dans l'hypothèse où l'enseignement serait dispensé en dehors de la « zone d'action » de l'institution. Or, ce n'est pas le cas.

Je n'ai donc pas à justifier cette décision, et la mise au point que je viens de faire vous laisse prévoir ce que je dois répondre à M. Mouton lorsqu'il demande s'il y aura, à terme, un cycle des candidatures en médecine et à Charleroi et à Mons: je n'en sais rien; il faut poser la question aux responsables de la gestion de l'institution.

Terminons par des chiffres: nombre d'étudiants inscrits en première candidature en médecine à Mons pour les années académiques 1980-1981: 159; 1981-1982: 117; 1982-1983: 113.

Quant au montant des frais de fonctionnement de la première candidature en médecine ouverte à Charleroi, permettez-moi de dire que la question est mal posée. Vous savez, en effet, que les institutions reçoivent une allocation de fonctionnement proportionnelle au nombre d'étudiants qui les fréquentent. Le budget d'une université est donc fonction de deux facteurs: le nombre d'étudiants subsidiaires qui y sont inscrits et le montant du coût forfaitaire par étudiant; le produit de l'un par l'autre donne le montant de l'enveloppe dont dispose l'institution.

C'est ainsi que, pour l'année budgétaire 1983, la part de l'allocation de fonctionnement de l'UEM due au cycle de candidatures en médecine est de 57 257 685 francs, soit $185 \times 309\,501$ francs. Cette somme est allouée à l'université pour couvrir les frais de fonctionnement qu'entraîne la fréquentation des cours par 185 étudiants. Que l'institution organise les cours dans une localité, dans deux ou dans trois ne change rien au montant qui lui est alloué pour le faire. L'organisation d'une première candidature à Charleroi par l'UEM ne fera donc pas s'accroître d'un franc l'allocation de fonctionnement de celle-ci.

QUESTION ORALE DE M. J. PEETERMANS AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR « LE RESPECT DE L'INTEGRITE DU SITE CLASSE DU PARC DU CINQUANTENAIRE »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER J. PEETERMANS AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER « HET ONGESCHONDEN BEWAREN VAN HET BESCHERMDE HALFEEUWFESTPARK »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Jules Peetermans au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.

La parole est à M. Jules Peetermans.

M. J. Peetermans. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, un écho paru dans un quotidien fait état d'un projet de construction d'un musée consacré à l'art islamique sur le site du parc du Cinquenaire. Des habitants riverains, de même que des sportifs et des promeneurs habitués à fréquenter ce lieu de détente, se sont émus de cette information, qui n'est que la réédition de rumeurs antérieures allant dans le même sens.

A l'heure actuelle, l'administration de la ville de Bruxelles n'a pas été saisie d'une demande d'autorisation de bâtir. Il y a quelque temps déjà, à la suite d'une précédente alerte, le Conseil communal s'était prononcé unanimement contre toute modification du site du Cinquenaire.

Je serais heureux de connaître l'avis de l'honorable ministre en la matière.

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, lors de la visite du roi Khaled d'Arabie Saoudite en Belgique au mois de mai 1978, et principalement lors de la réception offerte par ce souverain à la mosquée le 10 mai 1978, Sa Majesté le Roi Baudouin, répondant à son illustre visiteur fit don à l'ASBL Centre islamique et culturel de Belgique du pavillon Jef Lambeaux afin d'y installer un Musée d'arts et de civilisations islamiques.

L'acte royal du 10 mai 1978 a été posé en présence des représentants des pouvoirs exécutif et législatif. Il est constitutionnellement inattaquable.

La Régie des Bâtiments, chargée de concrétiser l'acte royal, établit une convention qui fut acceptée par les ambassadeurs du royaume d'Arabie Saoudite et de la république du Pakistan.

Un arrêté ministériel, daté du 12 septembre 1979, fut pris à cet effet.

Le Centre islamique et culturel de Belgique a chargé l'architecte Mongi Boubaker de l'étude du musée, à réaliser en transformant le pavillon Jef Lambeaux. La convention prévoyait l'enlèvement de la fresque de Jef Lambeaux dite « Les passions humaines » et son entreposage à un endroit à déterminer par les autorités belges.

Suite aux réactions virulentes qu'a suscitées cette décision, une autre solution au problème que posait le pavillon Jef Lambeaux a été recherchée.

Entre autres a-t-il été proposé de déplacer le pavillon Jef Lambeaux, permettant ainsi la réalisation d'un musée à son emplacement. Un arrêté royal, daté du 30 juin 1981, fixa même le lieu où devait être reconstruit le pavillon.

L'Association internationale sans but lucratif Centre islamique et culturel de Belgique étant privée de l'objet même du don royal, la Commission royale des monuments et des sites fixa l'emplacement où devait s'élever le Musée d'arts et de civilisations islamiques. Elle informe que:

a) Les sections francophone et néerlandophone unanimes avaient décidé que le musée Roi Khaled devait être construit à l'est de la mosquée, c'est-à-dire à l'emplacement actuel du bac à sable;

b) Cette décision est dictée dans le but de dégager la perspective sur l'entrée de la mosquée depuis le sud.

La demande de permis de bâtir relative au pavillon Jef Lambeaux fut introduite le 30 septembre 1981. Parallèlement, la Régie des Bâtiments a introduit une demande de permis de bâtir relative au futur musée Roi Khaled à l'emplacement souhaité par la Commission royale des monuments et des sites, en date du 14 janvier 1982.

Je tiens à vous signaler que je marque entièrement mon accord sur le projet faisant l'objet de la demande de permis de bâtir du 14 janvier 1982 et estimé à 350 000 heures de travail.

En effet, cette solution permet de dissocier la réalisation du musée d'un déplacement éventuel du pavillon Jef Lambeaux.

Telle décision n'a d'autre but que de concrétiser l'acte royal du 10 mai 1978, et c'est en toute loyauté que je continuerai à exécuter la délicate mission qui m'a été imposée.

Il est grand temps que le public soit informé de l'importance et du but d'un Musée d'arts et de civilisations islamiques. Il est ridicule de me soupçonner de faciliter la pénétration arabe en Belgique ou de vouloir construire une « extension de la mosquée aux frais des contribuables belges ». D'une part, il s'agit d'un musée qui intéressera plus particulièrement les Belges; d'autre part, le projet qui coûtera environ 500 millions est entièrement financé par l'Arabie Saoudite.

Comme la convention prévoit que l'arrêté de concession prendra fin, de plein droit, le 30 juin 2068 et que les réalisations projetées ne coûteront pas un franc au Trésor belge, que perdra l'autorité belge en autorisant l'exécution de ce projet dont la réalisation est réservée à une entreprise belge?

Les craintes de voir disparaître le bac à sable ou diminuer l'espace vert dans le parc, ou de perturber les activités sociales sont des propos démagogiques qui ne servent pas les citoyens belges.

Le projet que j'ai approuvé prévoit le déplacement du bac à sable et de ne concéder que la superficie équivalente à celle du pavillon Jef Lambeaux, soit 30 mètres sur 30 mètres, pour la réalisation du musée. Dès lors, je ne vois pas en quoi la vie sociale du parc pourrait être perturbée. Quant à l'espèce vert, il sera quasi intact puisqu'il n'y aura au maximum que deux arbres à abattre.

Dans le respect des engagements de la Belgique vis-à-vis du royaume de l'Arabie Saoudite concrétisés par acte royal, il m'appartient d'apporter mon soutien afin qu'ils soient honorés.

QUESTION ORALE DE M. R. GILLET AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR « L'ABSENCE DE REACTION DU MINISTRE AUX LETTRES OFFICIELLES QUI LUI ONT ÉTÉ ADRESSÉES AU SUJET D'UN CARREFOUR DANGEREUX SIS À WOLUWE-SAINT-PIERRE »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER R. GILLET AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER « HET UITBLIJVEN VAN EEN ANTWOORD VAN DE MINISTER OP DE OFFICIELE BRIEVEN DIE HEM WERDEN GEZONDEN IN VERBAND MET EEN GEVAARLIJK KRUISPUNT IN SINT-PIETERS-WOLUWE »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Roland Gillet au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes.

La question sera posée par M. Jules Peetermans, en lieu et place de M. Roland Gillet.

M. Gramme. — Comme M. Gillet a protesté parce qu'un ministre se faisait remplacer par un autre, je voudrais à mon tour, protester lorsqu'un parlementaire se fait remplacer par un collègue pour poser une question orale à un ministre. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. J. Peetermans. — De toute façon, monsieur Gramme, votre protestation ne s'adresse pas à moi. Je ne suis chargé que d'excuser mon collègue, M. Gillet, qui, vous le savez, a été contraint, tout comme ce fut le cas hier pour un autre de nos collègues, de s'absenter pour remplir certaines obligations importantes extérieures au Sénat.

M. le Président. — Je vous prie de vous limiter à la question, monsieur Peetermans.

M. J. Peetermans. — Monsieur le Président, je regrette qu'un membre de notre assemblée puisse reprocher à un collègue son absence, sans qu'il soit possible de lui répondre.

Voici la question que souhaitait vous poser M. Roland Gillet dont je me fais l'interprète.

Je me vois forcé de vous poser une question parlementaire étant donné l'absence de réponse aux lettres qui vous sont envoyées par la commune de Woluwe-Saint-Pierre au sujet des accidents nombreux au carrefour du pont de Woluwe, au croisement de l'avenue de Tervuren et du boulevard du Souverain.

La commune de Woluwe-Saint-Pierre, sous la signature de son bourgmestre, vous a écrit le 9 novembre en vous transmettant la motion votée par le conseil communal à ce sujet. Cette lettre est restée sans réponse.

Le 21 décembre, le bourgmestre rappelait la lettre du 9 novembre. A cette lettre du 21 décembre vous avez répondu en date du 17 janvier que vous aviez interrogé votre administration par note de cabinet du 26 novembre 1982.

N'ayant pas reçu de réponse, vous avez signalé qu'un rappel était envoyé à l'administration qui était priée de répondre dans les sept jours.

A la date de ma question parlementaire, c'est-à-dire le 10 février, aucune réponse n'a encore été transmise à l'administration communale de Woluwe-Saint-Pierre et, en attendant, les accidents continuent à se produire.

Je dois donc vous demander qui porte la responsabilité morale des accidents qui continuent à se produire parce que l'administration ne répond pas aux lettres que lui envoie son ministre.

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, en réponse à sa question, j'ai l'honneur de faire savoir à l'honorable membre qu'il a été pris contact avec la police de Woluwe-Saint-Pierre et que la situation a été examinée sur place aux heures de pointe.

Tout d'abord, il y a lieu de remarquer qu'il s'agit d'un carrefour compliqué, que la circulation y est intense dans plusieurs directions, qu'un assez grand nombre de véhicules virent à gauche et qu'enfin les débits varient fortement dans le courant de la journée.

Par ailleurs, il y a quelques années, une traversée pour cyclistes a été conçue au centre du carrefour dans la berme centrale de l'avenue de Tervuren. Tenant compte de l'implantation de cette traversée dans la zone normalement réservée aux véhicules virant à gauche, un réglage séparé dans le fonctionnement des feux a été réservé aux cyclistes. Celui-ci a rendu plus complexe encore l'écoulement de la circulation à ce carrefour.

Suite aux accidents survenus, des contacts ont été pris il y a plus d'un an avec la police de Woluwe-Saint-Pierre. Certaines mesures ont été adoptées ensuite de commun accord. D'un entretien récent avec la police, il apparaît que le nombre d'accidents a diminué fortement, probablement à la suite de ces mesures.

Cependant, en 1981, 34 accidents ont été constatés dans la traversée de ce carrefour par la police de Woluwe-Saint-Pierre et 18 par la gendarmerie.

La grande majorité des accidents concerne des conducteurs venant de Tervuren et virant à gauche en direction du boulevard du Souverain.

Il existe sur ce carrefour un nombre de signaux qui dépasse tous les records et 30 poteaux de signalisation y sont posés, certains étant dotés de flèches à droite et à gauche, s'allumant alternativement.

La dernière signalisation lumineuse modernisée fut mise en service le 30 juin 1980. Elle est conforme au règlement.

L'appareillage qui est posé, est actuellement saturé et il faut y ajouter une phase de circulation particulière pour que les véhicules venant de Tervuren puissent virer à gauche en toute sécurité vers le boulevard du Souverain.

Il faut donc modifier le poste de commande. L'administration de l'électricité et de l'électromécanique cherche la solution à ce problème technique.

J'ajoute que les feux de circulation de ce carrefour sont intégrés dans une coordination avec les autres feux de circulation de l'avenue de Tervuren et le système de transmission à partir de l'ordinateur central devra être revu en conséquence.

Mon administration a examiné également la possibilité de créer un tunnel pour cyclistes afin d'éliminer ceux-ci de la circulation au travers du carrefour dans l'axe de l'avenue de Tervuren. Ce sont généralement les cyclistes qui sont victimes des accidents.

Cette solution permettrait la suppression de certains feux de signalisation qui sèment le trouble dans le comportement des automobilistes. Le prix de ce tunnel pour cyclistes doit être estimé à plus ou moins 20 millions.

Il est exact que j'ai été alerté par M. le sénateur Gillet ainsi que par M. le sénateur Vandenhoute. Ces interventions sont peut-être la suite d'une lettre de protestation de M. et Mme Van Gottsenhoven qui leur fut adressée à tous les deux et dans laquelle ces personnes protestaient d'une façon absolument compréhensible à la suite de l'accident dont avait été victime un de leurs enfants.

L'examen d'un problème d'une telle complexité et dont la solution est si onéreuse ne peut se faire aussi rapidement qu'on le croit en général.

Les lettres que j'ai reçues étaient datées de novembre et décembre, et l'on aurait voulu une solution immédiate.

Je puis dire à l'honorable membre que les ordres ont été donnés pour qu'une solution soit trouvée avec le maximum de diligence.

QUESTION ORALE DE M. HUMBLET AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES SUR «L'ENVOI D'UNE MISSION COMMERCIALE BELGE EN IRAN»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HUMBLET AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER «HET ZENDEN VAN EEN BELGISCHE HANDELSMISSIE NAAR IRAN»

M. le Président. — M. Humblet a demandé de pouvoir poser une question orale au ministre des Relations extérieures qui a laissé à M. Kempinaire, secrétaire d'Etat, le soin d'y répondre.

La parole est à M. Humblet.

M. Humblet. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, à la demande des autorités iraniennes, une mission commerciale belge conduite par vous, M. le secrétaire d'Etat, se rendrait en Iran du 1er au 4 mars prochain.

A l'heure où la notion de «crime contre l'humanité» retrouve toute son actualité, je vous interroge sur l'opportunité de l'envoi d'une délégation à un niveau aussi élevé dans un Etat totalitaire dont le caractère répressif a été dénoncé et condamné à maintes reprises par la Commission des droits de l'homme des Nations Unies, le Parlement européen, Amnesty International, etc.

Le Comité international contre la répression et pour la démocratie en Iran en a appelé à l'opinion publique belge pour dénoncer pareille mission qu'aucun intérêt économique ne saurait justifier, si l'on est soucieux de la morale la plus élémentaire.

M. le Président. — La parole est à M. Kempinaire, secrétaire d'Etat, qui répond donc en lieu et place de M. Tindemans.

M. Kempinaire, secrétaire d'Etat au Commerce extérieur, adjoint au ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, avec la permission du ministre des Relations extérieures et l'accord de M. Humblet, je me permets de répondre personnellement à cette question, étant donné que je suis directement concerné.

Il semble utile de préciser qu'il ne s'agit pas d'une mission commerciale belge en Iran, mais d'une visite du secrétaire d'Etat au Commerce extérieur, accompagné de quelques fonctionnaires, et ce, à l'invitation du ministre du Commerce extérieur iranien.

Le but de cette visite est d'examiner, d'une part, les possibilités de règlement des contentieux existants et, d'autre part, les perspectives pour notre exportation dans ce pays.

La visite dans un pays étranger d'un membre du gouvernement ayant dans ses attributions la promotion de nos intérêts économiques et commerciaux, ne saurait être interprétée comme impliquant un jugement de valeur de notre part sur le caractère démocratique ou non démocratique du régime de ce pays.

Affirmer le contraire entraînerait pour nous l'obligation de renoncer à défendre valablement nos intérêts dans nombre de pays avec lesquels nous entretenons des relations diplomatiques et commerciales normales.

Enfin, il semble utile de rappeler que la Belgique a effectué plusieurs démarches à Téhéran, de concert avec ses partenaires européens et d'autres pays occidentaux, en vue d'insister auprès du gouvernement iranien sur le respect des droits de l'homme.

INTERPELLATION DE M. HUMBLET AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES SUR «LA POSITION DE LA BELGIQUE A L'ONU A L'EGARD DU DESARMEMENT BILATERAL»

INTERPELLATIE VAN DE HEER HUMBLET TOT DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER «DE HOUDING VAN BELGIE IN DE OVN TEN AANZIEN VAN DE BILATERALE ONTWAOPENING»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Humblet au ministre des Relations extérieures sur «la position de la Belgique à l'Onu à l'égard du désarmement bilatéral».

La parole est à l'interpellateur.

M. Humblet. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, au cours de l'assemblée générale ordinaire des Nations Unies, tenue à New York au cours de l'automne 1982, ont été discutées deux résolutions relatives au gel des armes nucléaires.

L'une émanait de l'Inde, du Liberia et du Mali tandis que l'autre était signée par l'Equateur, le Mexique et la Suède.

Dans un cas, il y a eu 122 votes positifs, 16 voix contre et 6 abstentions, dont celle du Japon, tandis que pour la deuxième motion, qui s'adressait plus particulièrement aux USA et à l'URSS, il y a eu 119 votes positifs, 17 votes négatifs et 5 abstentions.

Il faut rendre attentif au fait que, dans les deux cas, les motions émanaient d'Etats non véritablement alignés, telle la Suède dont la tradition de neutralité est bien connue, qui partage notre souci de démocratie parlementaire pluraliste.

Il s'est trouvé que, dans les deux cas, la Belgique s'est rangée parmi les soutiens inconditionnels, les moutons de Panurge des USA contrairement à trois petits Etats parmi ses partenaires des Communautés européennes: le Danemark, la Grèce et l'Irlande.

Vous comprendrez, par conséquent, monsieur le ministre des Relations extérieures, que je vous interroge sur ces votes alors que le gouvernement belge ne s'est pas encore prononcé officiellement sur l'implantation de missiles.

Il me paraît très important que l'opinion publique soit sensible aux prises de position de l'Etat auquel elle appartient, dans des instances internationales. Sur ce point, nous serons certainement d'accord.

Mon interpellation est d'autant plus justifiée que vous ne manquez pas une occasion de vous appuyer sur la doctrine Harmel tant il est évident que ce ne sont pas les grandes puissances, mais que ce sont les petits Etats qui sont susceptibles de contribuer à la paix mondiale à laquelle aspire profondément l'ensemble des populations à l'Est et à l'Ouest, comme au Nord et au Sud, ces termes étant utilisés tant dans le sens planétaire que dans le sens interne à la Belgique.

Un récent sondage d'opinion indiquait que la population des Etats disposant de l'arme nucléaire souhaitait par une majorité de 73 p.c. que l'on mît fin à la production et au stockage de ces armes, tandis que 86 p.c. de la population souhaiterait une négociation à ce propos entre les USA et l'URSS. Là n'est ailleurs pas l'objet de mon interpellation, car ces négociations sont actuellement en cours à Genève.

M. Gramme, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Sous cet angle, je voudrais m'arrêter un moment plus particulièrement à l'importance du mouvement Freeze aux USA, mouvement modéré, rassemblant des démocrates, des républicains, des progressistes et des conservateurs, tous hostiles toutefois à la production, à l'essai, au stockage et à fortiori à l'emploi d'armes nucléaires. Les évêques catholiques romains des USA sont, eux, bien plus radicaux que le mouvement Freeze. Je suppose n'avoir rien à vous apprendre à ce propos, monsieur le ministre. Citons donc simplement quelques passages d'un texte approuvé fondamentalement par 195 évêques des USA, 12 seulement s'y opposant et 71 formulant des réserves importantes: «Nous voyons clairement la folie politique d'un système qui nous menace de suicide réciproque; les dégâts psychologiques que cela provoque chez les gens ordinaires, en particulier les jeunes; la distorsion des priorités économiques: des milliards aisément dépensés pour des instruments de destruction et les batailles à mener chaque jour dans nos instances parlementaires pour arracher une fraction de ces sommes au profit des sans-logis, des affamés et des démunis, d'ici et d'ailleurs. Nous voyons moins clairement comment transcrire ce «non» à la guerre nucléaire dans des choix personnels et publics. (...)

Les dangers de l'ère nucléaire et les difficultés énormes auxquelles nous sommes confrontés dans l'élaboration d'un système plus adéquat de sécurité globale, de stabilité et de justice exigent que nous fassions un pas au-delà de nos conceptions actuelles de la politique de défense et de sécurité.»

En réalité, pendant la dernière année de sa présidence, M. Carter s'était aliéné une partie de l'opinion publique en acceptant l'idée de missiles placés dans des cachettes dans l'Arizona et en Utah avec une mobilité systématique et coûteuse; déplacer les missiles est plus coûteux et moins discret que déplacer des diamants.

Par ailleurs, le président Carter avait défendu l'idée d'une guerre nucléaire limitée tandis que son successeur, M. Reagan, a envisagé, lui, une guerre nucléaire de longue durée.

Une analyse des votes de la Belgique à l'Onu montre qu'elle est vraiment le plus docile des suiveurs des USA.

Citons à ce propos quelques passages d'une récente étude du groupe de recherche et d'information sur la paix, à propos de votes à l'Onu d'une quarantaine de résolutions concernant strictement les problèmes du désarmement et du règlement pacifique des conflits, se traduisant dans 61 textes.

Toutes les résolutions approuvées par l'assemblée générale vont dans le sens du désarmement et de l'apaisement des conflits; les votes sont donc statistiquement comparables. Désapprouver ou s'abstenir face à une résolution signifie donc toujours que le membre ne partage pas l'analyse de la majorité concernant le désarmement ou le règlement des conflits. A ce titre, il est intéressant d'observer l'attitude générale des Etats-Unis face à celle de l'URSS car elles rejaillissent sur les autres membres des deux grandes alliances militaires.

Les Américains utilisent bien plus souvent le vote négatif que les Soviétiques, 25 contre 4, particulièrement en ce qui concerne la dénucléarisation, 11 non contre 1, et le règlement des conflits, 12 non contre 2. Encore une fois, insistons sur le fait que cette constatation ne signifie pas que les Etats-Unis refusent toute dénucléarisation ou qu'ils soutiennent les guerres par principe et sans doute serons-nous amenés ce soir à parler de l'option zéro. Si les Américains s'abstiennent 4 fois plus et s'opposent 6 fois plus aux résolutions présentées par les Soviétiques, il faut plutôt en chercher les raisons soit dans les contradictions entre leur doctrine militaire et une ou plusieurs parties des résolutions, soit dans le soutien d'un de leurs alliés, Israël ou l'Afrique du Sud.

La Belgique n'émet jamais un vote plus restrictif que celui des Etats-Unis. Elle s'aligne 28 fois sur le vote américain, 6 oui, 8 abstentions et 14 non et s'abstient 10 fois en cas d'opposition. Six fois seulement, la Belgique prend une position plus radicale que les USA en faveur du désarmement, 5 oui dans des cas d'abstention des USA et une seule fois oui lors d'un non américain.

Ainsi la Belgique est solidaire des Américains ou en tout cas ne les désapprouve pas dans 86 p.c. des cas. L'attitude de la Belgique est presque identique à celle de la république fédérale d'Allemagne et, en général, elle se rapproche des grandes puissances européennes.

Cependant, d'autres petits pays de l'Otan se comportent différemment. Les Pays-Bas ne votent que deux fois différemment de la Belgique mais chaque fois dans un sens plus favorable. Quant au Danemark et à la Norvège dont les votes sont en tous points semblables, sept divergences apparaissent avec les positions belges.

Ainsi, en cas de division au sein de l'Otan, nous remarquons que la Belgique est le petit pays qui se démarque le moins des grandes puissances alors que d'autres prouvent par leur attitude qu'ils peuvent remettre en cause des positions ou des conceptions traditionnelles de l'Alliance tout en continuant à en faire partie.

J'ai eu l'occasion de dire ici qu'on a un sentiment analogue à propos de la politique de la Belgique vis-à-vis du Moyen-Orient. Tout cela me paraît profondément regrettable.

La Belgique pourrait en effet, comme le Danemark, tout en respectant ses engagements dans le cadre de l'Alliance atlantique, faire preuve de quelque initiative politique, en tant précisément qu'elle n'est pas une grande puissance.

Heureusement, la Belgique n'est pas une puissance nucléaire militaire, contrairement au Royaume-Uni et à la France, dont on comprend davantage les réserves, sans pour autant les approuver.

Le devoir et l'honneur d'un petit pays eût consisté à voter ces résolutions ou, en tout cas, à s'abstenir pour avoir l'occasion d'exposer le caractère inévitablement imparfait de tout texte tendant à dégager une presque unanimité des Etats membres de la famille des Nations Unies.

Comme j'ai eu l'occasion de vous le demander à propos du Liban, monsieur le ministre, je suis également soucieux de savoir si la Belgique s'est employée à favoriser une position commune de l'Europe des Dix à New York.

L'aspiration à la paix et au désarmement est de plus en plus profonde chez tous les peuples.

Comme le soulignaient récemment certains auteurs de république fédérale d'Allemagne, la plupart des comparaisons de chiffres sont faussées, dans la mesure où elles n'introduisent pas dans les comparaisons militaires, la puissance économique respective de l'Est et de l'Ouest ni surtout les potentialités scientifiques. Ce sont là les deux clés en vue de toute guerre alors qu'un seul missile a une capacité destructive absolument considérable.

L'adage des hommes de bon sens, aujourd'hui n'est plus *si vis pacem, para bellum*, mais bien « Si tu veux la paix, prépare la paix. »

Je regrette que, dans les votes à l'Onu, le 13 décembre 1982, ce n'ait pas été le cas de l'Etat dont je suis ressortissant.

M. le Président. — La parole est à M. Tindemans, ministre.

M. Tindemans, ministre des Relations extérieures. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, étant donné qu'au cours de la trente-septième assemblée générale de l'Onu, aucune résolution relative au désarmement bilatéral n'a été introduite, j'avais déjà conclu que l'honorable membre se référerait, dans son interpellation, aux deux résolutions adoptées par l'assemblée générale concernant le gel des armements nucléaires. Il vient de le dire d'ailleurs explicitement dans son interpellation.

Dans un cas comme dans l'autre, le vote négatif de la Belgique découle logiquement des positions adoptées en cette matière, non par les seuls Etats-Unis, mais bien par l'Alliance atlantique dans son ensemble, auquel la Belgique a pleinement souscrit.

En effet, l'implantation par l'Union soviétique de nouveaux systèmes d'armes nucléaires a créé un déséquilibre en défaveur de l'Occident. Une décision de gel aurait pour conséquences de perpétuer ce déséquilibre et d'ôter à l'Union soviétique toute raison de négocier sérieusement pour mettre un terme à cette situation.

L'honorable membre voudra bien noter à ce propos que les propositions présentées à Genève par les Etats-Unis, tant en ce qui concerne les armes nucléaires à portée intermédiaire que les armes nucléaires stratégiques, vont bien au-delà d'un simple gel et comportent des réductions substantielles allant même jusqu'à l'élimination complète dans le cas des armes à portée intermédiaire.

En ce qui concerne ces dernières armes, la position dite « l'option zéro » trouve d'ailleurs son origine — je tiens à le dire, monsieur Humblet — dans les initiatives belges et allemandes; les suiveurs, en l'occurrence sont donc les Etats-Unis.

Ces propositions qui ont l'appui total de la Belgique sont en parfaite conformité avec la doctrine Harmel: fermeté et ouverture au dialogue, ainsi qu'avec la politique suivie par le gouvernement belge visant à établir un équilibre dans le rapport des forces, au niveau le plus bas possible.

Je regrette, tout comme l'honorable membre, que les Dix n'aient pu adopter une position commune à propos de ces deux résolutions, en dépit des concertations menées sur place à New York, tant à leur niveau qu'au niveau occidental. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Humblet pour une brève réplique.

M. Humblet. — Monsieur le Président, il me sera facile d'être bref, M. le ministre l'ayant été lui-même.

Je voudrais me permettre trois observations à la suite de votre intervention, monsieur le ministre.

Je rappelle la constatation que j'ai faite à propos des votes. Des membres de l'Alliance et deux membres des Communautés européennes ont émis un vote d'abstention: j'ai cité le Danemark, la Grèce et l'Irlande.

En deuxième lieu, je prends acte des efforts consentis pour essayer de dégager une position de l'Europe des Dix.

En troisième lieu, quant à l'équilibre des forces et aux négociations de Genève, nous savons que le problème est faussé dans la mesure où l'on ne tient pas compte des forces de frappe britannique et française, d'une part...

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Ce n'est pas la même chose!

M. Humblet. — ... et dans la mesure où l'on ne tient pas compte d'autre part des ogives nucléaires placées sur sous-marins. C'est la profonde confusion qui existe à propos de toute la problématique du gel qui est fondamentale.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Il existe un déséquilibre entre les SS-20 et l'équipement statique français ainsi que l'équipement anglais.

M. Humblet. — Je dis qu'on fait incorrectement les calculs de comparaison, notamment à l'Otan et vous, monsieur du Monceau. Certains dossiers sérieux l'attestent.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — C'est vous qui faites mal vos calculs!

M. Humblet. — Je dis qu'il faut tenir compte des sous-marins transportant des ogives nucléaires et de toutes les forces de frappe. Je conviens qu'il y a un calcul à faire, d'une part au niveau européen,

moi qui suis partisan de la démilitarisation totale, depuis la frontière Pologne-URSS jusqu'à l'Irlande...

M. le Président. — La parole est à M. Tindemans, ministre.

M. Tindemans, ministre des Relations extérieures. — Monsieur le Président, j'avais compris que M. Humblet désirait m'interpeller sur le vote émis à l'Onu par la délégation belge. S'il désire voir instaurer un débat sur le problème du désarmement, je suis à sa disposition.

Je me suis déjà expliqué en commission. J'y ai exposé clairement que la force de frappe française ou l'arme nucléaire britannique sont des armes nucléaires stratégiques et ne sont pas comparables aux missiles à portée intermédiaire.

Je le répète, si M. Humblet souhaite un débat sur cette question, je suis à la disposition du Sénat. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Humblet.

M. Humblet. — C'est sur ce plan-là que vous avez répondu, monsieur le ministre. Dans ma réplique, j'ai évoqué de nouveau les votes différents du Danemark, de la Grèce et de l'Irlande.

M. Tindemans, Ministre des Relations extérieures. — L'Irlande n'est pas membre de l'Alliance et la Grèce cherche sa voie.

M. Humblet. — Reste le Danemark!

M. le Président. — Chacun ayant fait usage de son droit d'interpeller, de son droit de réponse et de son droit de réplique, je déclare l'incident clos.

Wij zouden thans de interpellatie van de heer Vandezande moeten horen.

Aangezien de minister van Binnenlandse Zaken, die namens de Eerste minister op de interpellatie zal antwoorden, opgehouden is in de Kamer, stel ik u voor de vergadering even te schorsen. (*Instemming.*)

— *La séance suspendue à 19 h 45 m.*

De vergadering wordt geschorst te 19 u. 45 m.

Elle est reprise à 20 heures, sous la présidence de M. Leemans, président.

Ze wordt hervat te 20 uur onder het voorzitterschap van de heer Leemans, voorzitter.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

Dames en heren, naar wij vernomen hebben zal de Kamer nog ongeveer drie kwartier nodig hebben om over al de amendementen en artikelen van het ontwerp houdende fiscale en begrotingsbepalingen te stemmen. Ik kan begrijpen dat minister Nothomb daarbij aanwezig wil zijn.

Mijnheer Vandezande, wij zullen trachten ervoor te zorgen dat uw interpellatie volgende vrijdag om 14 of om 15 uur aan de orde komt en zullen in die zin contact opnemen met minister Nothomb.

De heer Vandezande. — Ik ben het daarmee eens, mijnheer de Voorzitter, maar ik zou het nog meer op prijs stellen indien de Eerste minister zelf kwam. Dat was immers de bedoeling.

De Voorzitter. — De interpellatie van de heer Vandezande wordt dus uitgesteld.

COMPOSITION DE COMMISSIONS

Modifications

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen

M. le Président. — Le bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition de certaines commissions:

1° A la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes:

M. Demuyter remplacerait M. Vandenhautte comme membre effectif;

M. Vandenhautte remplacerait M. Aubecq comme membre suppléant;

Bij het bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van sommige commissies:

1° In de commissie voor de Landbouw en de Middenstand:

Zou de heer Demuyter de heer Vandenhautte als effectief lid vervangen;

Zou de heer Vandenhautte de heer Aubecq als plaatsvervangend lid vervangen;

2° A la commission des Affaires sociales:

M. Wathelet remplacerait M. Hatry comme membre suppléant;

2° In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden:

Zou de heer Wathelet de heer Hatry als plaatsvervangend lid vervangen;

3° A la commission du Commerce extérieur:

M. Wathelet remplacerait M. Hatry comme membre suppléant;

3° In de commissie voor de Buitenlandse Handel:

Zou de heer Wathelet de heer Hatry als plaatsvervangend lid vervangen;

4° A la commission de l'Economie:

M. Decléty remplacerait M. Hatry comme membre effectif;

M. Aubecq remplacerait M. Decléty comme membre suppléant;

4° In de commissie voor de Economische Aangelegenheden:

Zou de heer Decléty de heer Hatry als effectief lid vervangen;

Zou de heer Aubecq de heer Decléty als plaatsvervangend lid vervangen;

5° A la commission des Finances:

M. Lagneau remplacerait M. Hatry comme membre effectif;

M. Demuyter remplacerait M. Lagneau comme membre suppléant.

5° In de commissie voor de Financiën:

Zou de heer Lagneau de heer Hatry als effectief lid vervangen;

Zou de heer Demuyter de heer Lagneau als plaatsvervangend lid vervangen.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en sera donc ainsi décidé.

Dan is aldus besloten.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Ik heb de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Van de heer Lowis tot de minister van Economische Zaken over «de ongerustheid die zich manifesteert in het Kempense bekken naar aanleiding van de ontstane technische werkloosheid».

J'ai reçu les demandes d'interpellations que voici:

1° De M. Lowis au ministre des Affaires économiques sur «l'inquiétude qui se manifeste dans le bassin campinois à la suite du chômage technique».

2° De M. Humblet au Vice Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et le ministre de la Défense nationale sur «le respect de la législation en matière d'emploi des langues dans des communes à statut spécial et qui ne sont pas situées le long de la frontière linguistique».

2° De heer Humblet tot de Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en de minister van Landsverdediging over «de naleving van de taalwetgeving in gemeenten met een bijzonder statuut, die niet gelegen zijn aan de taalgrens».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellaties zal later worden bepaald.

Le Sénat se réunira le jeudi 25 février 1983 à 15 heures.

De Senaat vergadert opnieuw op donderdag 25 februari 1983 om 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 20 h 05 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten te 20 u. 05 m.*)

1142